

ntu
Nationella trygghetsundersökningen

Nationella trygghetsundersökningen 2023

Teknisk rapport

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

Publikationen finns som pdf på www.bra.se. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till tillgangligt@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer och diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Författare: Sara Westerberg

urn:nbn:se:bra-1134
ISSN 1100-6676

© Brottsförebyggande rådet 2023

Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm
Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se

Nationella trygghetsundersökningen 2023

Teknisk rapport

Rapport 2023:10

Innehållsförteckning

Inledning.....	5
Undersökningens utformning och genomförande.....	6
Population och urval	6
Datainsamling	8
Vikter.....	9
Frågeinnehåll	11
Resultatredovisning	14
Tillförlitlighet	18
Urvalsfel	18
Bortfallsfel.....	19
Täckningsfel	21
Bearbetning.....	22
Mätfel	24
Bedömning av tolkningsutrymmet	27
Jämförbarhet	30
Jämförbarhet över tid	30
Jämförbarhet med andra källor	33
Tillgänglighet	35
Referenser	36
Internetkällor	37
Bilageförteckning	38
Bilaga 1 Urvalsstorlek och svarsandel	39
Bilaga 2 Missiv	46
Bilaga 3 Frågeformulär	47
Bilaga 4 Kalibreringsrapport	48
Bilaga 5 Internt bortfall	49
Bilaga 6 Antal medverkande samt skattad populationsstorlek.....	52
Bilaga 7 Kvalitetsdeklaration.....	57

Inledning

Den här rapporten är en teknisk beskrivning av Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2023, och den är ett komplement till huvudrapporten (Brå 2023a). I huvudrapporten presenteras resultaten från undersökningen samt utvecklingen över tid (NTU 2007–2023).

Här följer en sammanfattande beskrivning av metoden.

	NTU 2023
Population	Personer som är folkbokförda i Sverige, i åldern 16–84 år.
Urvalsram	Registret över totalbefolkningen (RTB), i åldern 16–84 år.
Urvalsstorlek	200 000 personer.
Urvalsmetod	Stratifierat obundet slumpmässigt urval, på lokalpolisområde och ålder.
Datainsamlingsmetod	Webbenkäter, kompletterade med postenkäter för dem som inte vill eller kan svara via webben.
Datainsamlingsperiod	Januari–april 2023.
Antal svar	63 683 personer.
Svarsfrekvens, viktad resp. oviktad	36,0 % respektive 31,9 %.

Undersökningens utformning och genomförande

Datainsamlingen till NTU genomförs i två steg. I det första uppmanas samtliga personer i urvalet att via webb- eller postenkät besvara frågor om utsatthet för brott, otrygghet och oro för brott, förtroende för rättsväsendet och eventuella kontakter med rättsväsendet. I ett andra steg görs sedan uppföljande telefonintervjuer med ett urval av de personer som i enkäten uppgett att de har utsatts för brott. Båda delarna genomförs av Statistiska centralbyrån (SCB) på uppdrag av Brå.

Den här tekniska rapporten beskriver endast den första delen av datainsamlingen. Metodbeskrivningen av telefonintervjuerna, och resultaten från dem, behandlas i separata publikationer (se Brå 2020a respektive Brå 2023b för mer information). Den tekniska rapporten är ett komplement till huvudrapporten NTU 2023 (Brå 2023a).

Population och urval

NTU syftar till att studera den svenska befolkningen (16–84 år) som är stadigvarande bosatt i Sverige. För att göra det används *Registret över totalbefolkningen (RTB)* som tillhandahåller information om samtliga folkbokförda i Sverige. RTB är således undersökningens urvalsram.

Vid tidpunkten för urvalsdragningen (2022-10-31) bestod populationen av 8 369 245 personer i åldern 16–84 år.¹ Till datainsamlingen 2023 valdes 200 000 personer ut för att delta.² Av dessa visade sig 530 vara övertäckning³, vilket innebär att nettourvalet blev 199 470 personer. I NTU 2023 svarade totalt 63 683 personer (se bilaga 1, tabell 1). Det ger en designviktad⁴ svarsandel på 36,0 procent och ett bortfall på 64,0 procent.

---

¹ Urvalet består av personer som är födda 1939–2007. De som är födda 2007 fyller 16 år undersökningsåret 2023. Därmed ingår även personer som vid undersökningstillfället var 15 år gamla.

² Urvalsdragningen görs drygt två månader innan datainsamlingen påbörjas.

³ Personer som avlidit eller flyttat utomlands.

⁴ Den oviktade svarsandelen är 31,9 procent, vilket ger ett bortfall på 68,1 procent. Den designviktade svarsandelen som används framöver tar hänsyn till att olika personer har haft olika stor sannolikhet att komma med i urvalet (genom exempelvis översampling av grupper man sedan tidigare vet har låg svarsfrekvens) och kan ses som en skattning av den svarsandel som en undersökning utan stratifiering skulle ha resulterat i. Läs mer i avsnittet *Vikter*.

I urvalsramen ingår även folkbokförda personer som saknar adress (exempelvis bostadslösa), liksom personer som vistas på institution. Däremot ingår inte asylsökande.

Att även personer under 18 år ingår i undersökningen beror på att ungdomar är en särskilt intressant grupp att studera, i synnerhet när det gäller utsatthet för brott. Den nedre åldersgränsen valdes mot bakgrund av att det i den registerbaserade statistiken över anmälda brott i vissa delar särredovisas om offret är 15 år eller äldre.⁵ Skälet till den övre åldersgränsen är erfarenheten att många av de äldsta inte vill, eller har möjlighet, att delta i den här typen av undersökningar, och att bortfallet i de äldsta åldersgrupperna därför skulle bli särskilt stort om åldersgränsen höjdes.

Urvalsdesign

Urvalsförfarandet i NTU är gjort med hjälp av ett stratifierat obundet slumpmässigt urval (STOSU). Det innebär att man delar upp urvalet i olika grupper, för att sedan dra ett slumpmässigt urval ur respektive grupp. Stratifieringen görs för att säkerställa att urvalsramen har en god spridning, exempelvis utifrån olika grupper eller olika geografiska områden. I NTU stratifieras urvalet utifrån 94 lokalpolisområden⁶ samt åldersindelningen 16–29 år respektive 30–84 år.

Utifrån stratifieringen gjordes även översampling, vilket innebär möjligheten att göra vissa grupper i urvalet större än vad de annars hade blivit. Exempelvis är det vanligare att unga avstår från att delta i den här typen av undersökningar, och därför finns det en risk att de yngsta blir alltför få för att kunna studeras separat med acceptabel precision i skattningarna. För att motverka sådan problematik har personer i den yngsta åldersgruppen (16–29 år) översamplats i urvalet, med hänsyn tagen till förmodad svarsandel i den gruppen.⁷ Att kunna studera unga är viktigt,

---

⁵ Det finns varken lagstiftning eller riktlinjer som slår fast principer för att samla in uppgifter på det här sättet från unga. En avvägning av undersökningens innehåll och ungdomarnas förväntade mognad får göras i varje undersökning. Att urvalet avser personer som är från 16 år, och inte från 15 år, beror på att det som mäts är utsattheten året innan.

⁶ Polismyndigheten har en indelning i 95 lokalpolisområden, men eftersom ett av dem består av Arlanda flygplats och inte innefattar några privatbostäder genomförs NTU i endast 94 av dem.

⁷ Svarsandelarna hämtades från NTU 2022.

eftersom det är en grupp som är särskilt utsatt för brott, bland både män och kvinnor.

Stratifieringen på lokalpolisområde har allokerats lika, vilket innebär att antalet personer i urvalet är lika stort i varje lokalpolisområde (LPO). Syftet är att resultaten ska kunna redovisas på regional och lokal nivå⁸ och att Polismyndigheten ska kunna använda resultaten ända ut i de 94 lokalpolisområdena. Om urvalet dragits proportionerligt i relation till befolkningen i respektive LPO, hade risken varit att antalet personer som svarat i mindre LPO blivit för litet för att några resultat skulle kunna redovisas. Stratifieringen utifrån lokalpolisområde och åldersgrupper gav sammanlagt 188 strata (se bilaga 1, tabell 2).

För att inte samma personer ska ingå i urvalet flera år i rad görs även en negativ samordning med de individer som deltagit i NTU de senaste två åren.

Urvalsstorlek

Urvalsstorleken för NTU 2023 uppgår till 200 000 personer. Trots att urvalet är stort finns begränsningar i vad som kan redovisas för ett visst år; i regel gäller det detaljerade analyser, såsom utsatthet för enskilda brottskategorier inom statistiskt sett små grupper på lokal nivå. Det finns emellertid möjlighet att genomföra sådana fördjupade analyser på sikt, genom att material från flera år slås samman. Exempelvis slås två undersökningsår samman i redovisningen av kommunala resultat från NTU.

Datainsamling

Datainsamlingen via webb- och postenkäter pågick under lite drygt tre månader, mellan den 12 januari och den 25 april 2023.

I NTU 2023 användes för första gången digital brevlåda (Kivra, Min Myndighetspost eller Billo) för att bjuda in till undersökningen. Totalt hade cirka 64 procent av urvalspersonerna en digital brevlåda. För de som saknade digital brevlåda eller som valt att de inte önskar digitala utskick från SCB gjordes utskicken med post. Totalt gjordes utskick i fyra olika omgångar. Möjligheten att besvara enkäten via papper fanns för dem som

---

⁸ Resultat uppdelat på polisregioner, polisområden, lokalpolisområden och län presenteras i form av tabeller i databasen på Brottsförebyggande rådets webbplats (www.bra.se/ntu).

önskade. För personer under 65 skickades en pappersenkät via post i tredje utskicket medan personer 65 år eller äldre fick en pappersenkät i utskick två och fyra.

Samtliga utskick innehöll en beskrivning av undersökningen och inloggningsuppgifter till en webbenkät på SCB:s webbplats (se bilaga 2 och 3). Det framgick i utskicket att deltagandet i undersökningen är viktigt men frivilligt, och att de uppgifter som lämnas via enkäten eller inhämtas via registeruppgifter är sekretesskyddade.

På SCB:s webbplats fanns informationsbrevet på engelska, arabiska och persiska. Postenkäten fanns tillgänglig på svenska, engelska, arabiska och persiska, medan webbenkäten fanns på svenska och engelska.

Efter att SCB har levererat datamaterialet till Brå görs en kvalitetssäkring av data, för att bland annat hantera de enkäter som är ofullständigt eller felaktigt ifyllda (mer om det finns beskrivet under avsnittet *Bearbetning*).

I undersökningen samlas registeruppgifter in för att resultaten ska kunna beskrivas utifrån olika bakgrundsuppgifter (fullständig lista på vilka uppgifter som inhämtas beskrivs i *Kvalitetsdeklarationen*).

Vikter

I framtagandet av samtliga resultat används ett viktningsförfarande som tar hänsyn till urvalsdesignen och korrigerar för bortfallet. Det gör att resultaten från NTU anses kunna representera befolkningen i stort (16–84 år) relativt väl. Materialet bör inte analyseras utan vikter, eftersom resultaten då inte kan generaliseras till befolkningen.

Den vikt som används i NTU kallas kalibreringsvikt och består dels av en så kallad *designvikt*, dels av en *justeringssvikt*.

Designvikten kompenserar för de justeringar som gjorts genom urvalsdesignen (se avsnittet *Urvalsdesign*). Designvikten innebär att den översamplade gruppen, 16–29 år, viktas ner procentuellt lika mycket som urvalet utökades vid översamplingen. Eftersom stratifieringen på lokalpolisområde görs genom lika allokering (det vill säga att urvalet är ungefär lika stort i respektive LPO, även om befolkningsmängden varierar), behöver också det justeras genom designvikten. För att resultaten ska bli representativa på befolkningsnivå, får lokalpolisområden med en mindre

befolkningsmängd alltså en lägre vikt, medan lokalpolisområden med en större befolkningsmängd får en större vikt.

Justeringsvikten hanterar bortfall genom att jämföra hur den grupp som deltagit i NTU 2023 ser ut befolkningsmässigt i förhållande till populationen som helhet. Det görs genom att ett antal bakgrundsfaktorer analyseras, och beroende på hur fördelningen av dessa i undersökningsmaterialet skiljer sig åt från fördelningen av samma bakgrundsfaktorer i populationen, går det att avgöra om vissa grupper är över- eller under-representerade. De bakgrundsuppgifter (eller hjälpvariabler) som används för att skapa justeringsvikten i NTU är:

- ålder
- födelseland
- utbildningsnivå
- hushållstyp
- kommungrupp
- lokalpolisområde.

Ett skäl till att vissa grupper är överrepresenterade, medan andra är underrepresenterade, är att vissa grupper faller bort i större utsträckning än andra. Som exempel kan nämnas att äldre vanligtvis är överrepresenterade i undersökningsmaterialet medan yngre är underrepresenterade. Genom justeringsvikten får den äldsta gruppen därför en lägre vikt, medan den yngsta gruppen får en högre, så att fördelningen av unga och äldre i materialet stämmer överens med fördelningen i populationen.

Kalibreringsvikten innebär alltså att samtliga respondenter i underlaget får en individuell vikt utifrån en kombination av designvikt och justeringsvikt.

För en detaljerad beskrivning av hur kalibreringsvikten för NTU tas fram, se bilaga 4. Utifrån kalibreringsvikten beräknas därefter vad som kallas för hushållsvikt, för när skattningar görs på hushållsnivå, det vill säga vid egendomsbrott mot hushåll. Det görs genom att kalibreringsvikten divideras med antalet boende i hushållet. Hushållsvikten representerar på så sätt individens hushåll, medan kalibreringsvikten enbart representerar individen.

För en teoretisk beskrivning av kalibrering av vikter, se exempelvis Lundström och Särndal (2002).

Viktad svarsandel

I NTU redovisas viktad svarsandel i stället för oviktad, eftersom den viktade svarsandelen tar hänsyn till att olika personer har haft olika stor sannolikhet att komma med i urvalet. Som nämnt baseras urvalsdesignen på stratifiering där vissa grupper översamplas. Det leder i sin tur till att bortfallet totalt sett blir större, eftersom urvalsdesignen översamplar grupper man sedan tidigare vet har lägre svarsbenägenhet. Den viktade svarsandelen kompenserar för den lägre svarsbenägenheten och kan ses som en skattning av den svarsandel som en undersökning utan stratifiering skulle ha resulterat i. Den designviktade svarsandelen är därför något högre (36,0 %) än den oviktade svarsandelen (31,9 %).

Frågeinnehåll

Det här avsnittet innehåller beskrivningar av de frågeområden som ingår i NTU:s enkätundersökning.

För ytterligare information om de frågor som ställs i undersökningen, se frågeformuläret i bilaga 3 och variabelförteckningen i kvalitetsdeklarationen (bilaga 7).

Undersökningens frågeformulär är indelat i fem avsnitt med rubrikerna:

- a. Bakgrundsinformation
- b. Förtroende för rättsväsendet
- c. Otrygghet och oro för brott
- d. Utsatthet för brott
- e. Brottsutsattas kontakt med rättsväsendet med anledning av utsatthet för brott.

Frågeformuläret avslutas med att respondenten ombeds att fylla i sitt telefonnummer, för att kunna kontaktas för en eventuell uppföljningsintervju, och eventuellt önskemål om tid för en sådan intervju. Resultaten från uppföljningsintervjuerna redovisas i separata publikationer (Brå 2020a och Brå 2023b).

A. Bakgrundsinformation

Inledningsvis ställs några frågor om respondenternas bakgrund. I huvudsak handlar frågorna om personernas familje- och bostadsförhållanden samt sysselsättning.

För att inte belasta respondenterna med onödigt många frågor, har en del uppgifter om dem i stället inhämtats från SCB:s register. Samtliga dessa registeruppgifter redovisas i kvalitetsdeklarationen (bilaga 7). Uppgifter om kön avser juridiskt kön.

B. Förtroende för rättsväsendet

Under den här rubriken tas de tillfrågades förtroende för rättsväsendet upp. Frågorna ställs till alla respondenter, oavsett om de varit utsatta för brott eller inte. I avsnittet ingår frågor om deras förtroende såväl för rättsväsendet i stort som för de enskilda myndigheterna⁹ (polisen, åklagarna, domstolarna och kriminalvården). Vidare ingår även frågor om förtroendet för att misstänkta personer hanteras rättvist och för att personer som har utsatts för brott behandlas väl av polisen och av rättsväsendet generellt.

C. Otrygghet och oro för brott

Även frågorna om otrygghet och oro för brott ställs till samtliga personer. Otrygghet är ett komplext begrepp som inrymmer flera dimensioner. Frågorna berör dels känslan av otrygghet under utevistelse en sen kväll, dels oro för att utsättas för olika typer av brott. Vidare ställs frågor om oro för att närstående ska utsättas för brott och oro över brottsligheten i samhället. Ytterligare frågor berör om eventuell oro för att utsättas för brott också har fått praktiska konsekvenser för respondenten, samt om respondenten upplever att det finns problem i bostadsområdet (såsom skadegörelse eller öppen narkotikahandel).

D. Utsatthet för brott

Avsnittet innehåller frågor om ifall respondenten har utsatts för olika typer av brott under föregående kalenderår (2022) samt hur många gånger det har inträffat. Frågorna är i möjligaste mån formulerade så att de överensstämmer med den juridiska definitionen i brottsbalken. I vissa fall fångar däremot NTU även ett bredare spektrum av händelser, exempelvis händelser som upplevts som kränkande men inte nödvändigtvis skulle bedömas som brottsliga av rättsväsendet. Dessutom är det i slutändan

---

⁹ Resultaten för åklagare och domstolar avser de enskilda bärande utövarna, och inte hela myndigheterna Åklagarmyndigheten respektive Domstolsverket. För att förenkla redovisningen används dock här genomgående begreppet myndighet, och respektive myndighet skrivs med liten begynnelsebokstav.

respondentens tolkning av frågan som avgör vilka händelser som inkluderas.

Avsnittet om utsatthet för brott omfattar följande brottstyper:

- brott mot enskild person:
  - kort-/kreditbedrägeri
  - försäljningsbedrägeri
  - fickstöld
  - personrån
  - sexualbrott
  - misshandel
  - hot
  - trakasserier¹⁰
  - nätkränkning

- egendomsbrott mot hushåll:
  - cykelstöld
  - bilstöld
  - stöld ur eller från fordon
  - bostadsinbrott.

Därutöver innehåller undersökningen också en fråga om eventuell utsatthet för något annat brott under den aktuella perioden. Frågan är med i undersökningen av metodologiska skäl, men redovisas inte, eftersom den bedöms ha för låg validitet.

När det gäller sexualbrott och misshandel ställs följdfrågor till de personer som har utsatts, för att göra det möjligt att fånga in hur stor andel av de utsatta som har utsatts för allvarlig misshandel respektive särskilt allvarliga sexualbrott.

För egendomsbrott mot hushåll (cykelstöld, bilstöld, stöld ur eller från fordon och bostadsinbrott) gäller frågan om respondenterna själva *eller* någon i deras hushåll har utsatts. Det beror på att egendomen ofta är eller uppfattas vara gemensam för de boende i hushållet. För brott som är direkt

---

¹⁰ Trakasserier är inte ett brott enligt brottsbalken. Termen trakasserier används här för en hel serie mer eller mindre allvarliga händelser som kan bestå av till exempel ofredande, hemfridsbrott eller olaga förföljelse, men även för händelser som inte är brottsliga men för respondenten oönskade. Eftersom trakasserier per definition kännetecknas av en serie händelser, ställs inga frågor om antalet gånger respondenten blivit utsatt.

riktade mot en person, exempelvis misshandel och hot, undersöks däremot endast om den tillfrågade själv har blivit utsatt.

Eftersom NTU riktas till privatpersoner ingår inte brott mot exempelvis allmänheten i stort, staten eller företag.

E. Brottutsattas kontakter med rättsväsendet

För att fånga in brottutsattas erfarenheter av rättsväsendet får respondenterna ange om de under *de senaste tre åren* drabbats av något eller några brott som anmälts till polisen. När så är fallet får de också ett antal frågor om sina erfarenheter av kontakten med polisen. De respondenter som varit i kontakt med åklagare eller medverkat i rättegång, på grund av att de har drabbats av något brott under de senaste tre åren, får också svara på frågor om sina erfarenheter av målsägandebiträdet och åklagaren, vilket bemötande de fått i domstolen, om de uppfattat sig förstå rättegången och hur de upplevt informationen om den.

Resultatredovisning

I det här avsnittet beskrivs vilka tidsperioder (referensperioder) som respektive frågeområde syftar till att undersöka, samt hur bakgrundsinformation har använts i beskrivningen av redovisningsgrupper.

Referensperioder

Här redovisas de tidsperioder som studeras inom respektive frågeområde.

- *Utsatthet för brott:*
föregående kalenderår (i NTU 2023 redovisas alltså utsattheten år 2022).
- *Otrygghet och oro för brott:*
uppfattningen vid svarstillfället, för de övergripande frågorna; de senaste tolv månaderna fram till svarstillfället, för frågorna om oro för brott.
- *Förtroende för rättsväsendet:*
uppfattningen vid svarstillfället.
- *Brottutsattas erfarenheter av kontakter med rättsväsendet:*
erfarenheterna under de senaste tre åren fram till svarstillfället.

Redovisningsgrupper

Viss bakgrundsinformation kommer från enkätunderlaget, men den har även kompletterats med registeruppgifter. I enkäten efterfrågas exempelvis utbildningsnivå, men i NTU inhämtas också uppgifter om utbildning från registerdata. I första hand används svaren från registerdata, men i de fall sådan data saknas används svaren från enkäten.

Registerdata används också för att säkerställa att enkäten besvaras av rätt person i hushållet, genom att frågan om födelseår jämförs med motsvarande registerbaserade uppgift.

Samtliga registeruppgifter som inhämtas i NTU 2023 finns redovisade i kvalitetsdeklarationen (bilaga 7). Där framgår också vilka uppgifter som inhämtas via enkätformuläret.

Inom ramen för NTU redovisas fler geografiska indelningar än den nationella nivå som redovisas i huvudrapporten. Exempelvis presenteras resultaten per polisregion, polisområde och lokalpolisområde i ett tabellverktyg på Brottsförebyggande rådets webbplats (www.bra.se/ntu). Resultat för kommuner redovisas i separata publikationer, och även dessa finns att hämta på Brås webbplats. Dessutom redovisas resultaten per län i huvudrapportens appendix, och resultat utifrån områdestyper för polisregionerna i ett separat appendix.

I årsrapporten för NTU 2023 redovisas resultat för följande grupper¹¹:

- juridiskt kön
  - män
  - kvinnor

- ålder
  - 16–24 år
  - 25–44 år
  - 45–64 år
  - 65–84 år

eller

  - 16–19 år
  - 20–24 år
  - 25–34 år

---

¹¹ Notera att samtliga redovisningsgrupper också särredovisas för män respektive kvinnor.

- 35–44 år
  - 45–54 år
  - 55–64 år
  - 65–74 år
  - 75–84 år
- svensk eller utländsk bakgrund
    - svenskfödda med minst en svenskfödd förälder
    - svenskfödda med båda föräldrarna utrikesfödda
    - utrikesfödda
  - utbildning (högsta)
    - förgymnasial
    - gymnasial
    - eftergymnasial
  - familjetyp
    - sammanboende utan barn
    - sammanboende med barn
    - ensamstående utan barn
    - ensamstående med barn
  - bostadstyp
    - småhus
    - flerfamiljshus
  - kommungruppsindelning (tidigare kallat boendeort)
    - storstäder och storstadsnära kommuner
    - större städer och kommuner nära större stad
    - mindre städer eller tätorter, och landsbygdskommuner
  - socioekonomisk områdestyp
    - områden med socioekonomiska utmaningar (områdestyp 1–2)
    - socioekonomiskt blandade områden (områdestyp 3)
    - områden med goda socioekonomiska förutsättningar (områdestyp 4–5).

I varje redovisningsgrupp ska det vara minst 100 respondenter för att resultaten ska redovisas. Gränsen har dragits för att 1 procent ska motsvara minst en observation.

Kommungrupp baseras på kommungruppsindelning 2017, Sveriges Kommuner och Regioner (SKL 2016). Under 2023 publicerade SKR en uppdaterad kommungruppsindelning. Denna publicerades efter urvalsdragningen till NTU 2023 och därför används indelningen från 2017 i redovisningen av resultaten.

Det finns totalt fem områdestyper vilket uppdateras årligen i det digitala statistikverktyget Segregationsbarometern. Uppdateringen har en tvåårig eftersläpning och den senast tillgängliga uppdateringen avser Segregationsbarometern 2021 (Boverket 2022), vilket används för att ta fram resultaten från NTU 2021–2023. För att underlätta analyser av NTU-data har områdestyperna grupperats enligt följande; områden med socioekonomiska utmaningar (områdestyp 1–2), socioekonomiskt blandade områden (områdestyp 3) och områden med goda socioekonomiska förutsättningar (områdestyp 4–5).

Att använda 2021 års indelning på olika mättillfällen (2021–2023) har gjorts för att säkerställa att eventuella förändringar inte är ett resultat av att områden pendlar mellan olika områdesindelningar från ett år till ett annat. Det innebär att man bör ha i åtanke att det kan finnas vissa områden som har fått sämre eller bättre socioekonomiska förutsättningar över tid, vilket redovisningen inte tar hänsyn till. Resultaten bör därför snarare ses som en indikation på hur områden med olika socioekonomiska förutsättningar år 2021 har utvecklats under datainsamlingen för NTU 2021–2023.

Tillförlitlighet

I urvalsundersökningar finns det ett antal osäkerhetskällor som påverkar tillförlitligheten, det vill säga i vilken utsträckning resultaten kan ge en korrekt bild av verkligheten. Traditionellt sett anses urvalsfel, bortfallsfel och mätfel vara några av de viktigaste osäkerhetskällorna. I det här avsnittet beskrivs även täckningsfel och bearbetningsfel. Samtliga osäkerhetskällor sammanfattas därefter i avsnittet *Sammanfattande bedömning av tolkningsutrymmet*, där vi presenterar de viktigaste punkterna att beakta vid tolkningen av resultaten.

För avgränsningens skull beskrivs osäkerhetskällorna i första hand utifrån utsatthet och otrygghet. Osäkerhetskällorna påverkar dock alla områden som inkluderas i NTU, det vill säga även förtroende för rättsväsendet och brottsutsattas kontakter med rättsväsendet.

Urvalsfel

Urvalsfel uppkommer när studien omfattar endast en del av populationen (urvalsundersökning) i stället för hela populationen (totalundersökning). Urvalsfel är skillnaden mellan den skattning som urvalet genererar, och det värde som en totalundersökning skulle ha resulterat i.

Eftersom NTU baseras på ett slumpmässigt urval kan urvalsfelet beräknas med hjälp av konfidensintervall, vilket anger den grad av statistisk osäkerhet som en skattning är behäftad med.

Konfidensintervall

Konfidensintervall redovisas i huvudrapportens tabellappendix. Konfidensintervallet består dels av det skattade värdet, dels av variansen eller standardavvikelsen för det skattade värdet, och slutligen av en konfidensgrad (Edling & Hedström 2003), som i NTU är satt till 95 procent. En konfidensgrad på 95 procent innebär att om vi tar 100 stickprov på det vi vill mäta (det vill säga att man upprepar mätningen 100 gånger), och konfidensintervallet beräknas 100 gånger, så omfattar 95 av dessa intervaller det sanna värdet.

Även om det genom konfidensintervall går att skatta den urvalsosäkerhet som uppstår när ett slumpmässigt urval dras, bör det noteras att ingen hänsyn tas till andra osäkerhetskällor, såsom mätfel och bortfallsfel.

Generellt kan det sägas att ju fler respondenter ett resultat grundar sig på, desto smalare är konfidensintervallet – och ju smalare konfidensintervallet är, desto mindre är osäkerheten. Exempelvis är det i årets undersökning 20,1 procent av befolkningen (16–84 år) som uppger utsatthet för brott. Med en konfidensgrad på 95 procent är det 19,7–20,5 procent av befolkningen (16–84 år) som har utsatts. Intervallets lägsta och högsta värden ligger således nära punktskattningen, som med andra ord är en relativt säker skattning. När det gäller en grupp med färre respondenter, exempelvis gruppen svenskfödda män med båda föräldrarna utrikesfödda, är intervallet större. Skattningen visar att 22,7 procent av dem har utsatts för brott mot enskild person, medan konfidensintervallet visar att det är 19,5–26,2 procent (se tabell 3C i appendix). Till skillnad från konfidensintervallet för befolkningen som helhet (16–84 år) ligger intervallets lägsta och högsta värden för den här gruppen således längre ifrån punktskattningen.

Bortfallsfel

Bortfallsfel beror på att enkäten inte besvaras av samtliga personer i urvalet (externt bortfall) och att en del frågor i undersökningen inte besvaras (internt bortfall).

I kvantitativa undersökningar är det vanligt att resultaten ska kunna generaliseras till en viss population, och i sådana fall är representativiteten viktig. Bortfallet kan påverka representativiteten om bortfallet är högre i vissa grupper än andra. Bortfallet kan dessutom leda till skevhet i skattningarna om det finns systematiska skillnader mellan de som har svarat och de som inte har svarat.

Externt bortfall

Den designviktade svarsandelen för NTU 2023 är 36,0 procent. Det ger ett externt bortfall (även kallat objektsbortfall) på 64,0 procent, vilket är på samma nivå som i NTU 2022 (64,1 %). I NTU 2022 noteras en ökning av bortfallet efter att bortfallet tidigare år har legat stabilt strax under 60 procent (NTU 2018–2021). Även i andra undersökningar, som den nationella folkhälsoenkäten *Hälsa på lika villkor*¹² (genomförs av SCB på

---

¹² <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/om-vara-datainsamlingar/nationella-folkhalsoenkaten/>

uppdrag av Folkhälsomyndigheten) syntes en liknande ökning av bortfallet under samma period.

I och med det ökade bortfallet i NTU 2022 gjorde SCB en bortfallsanalys. Resultaten visade att det ökade bortfallet var främst koncentrerat till grupper som generellt sett hade högre svarsfrekvens. Det innebär att även om bortfallet ökade totalt så blev skillnaderna sett till utbildningsnivå, födelseland och familjetyp mindre än tidigare. Skillnaderna sett till ålder blev däremot större.

När resultaten tas fram används ett viktningsförfarande där man viktar upp svaren från underrepresenterade grupper för att resultaten ska vara så representativa som möjligt för befolkningen i stort (se avsnittet *Viktning*).

I samband med leveransen av NTU 2023 har SCB tagit fram en så kallad representativitetsindikator (R-indikator) som mäter hur mycket svarsandelarna inom olika grupper varierar utifrån olika bakgrundsvariabler (se kalibreringsrapporten, bilaga 4). R-indikatorn varierar från 0–1, där 1 innebär att svarsandelarna är lika och den så kallade balansen är perfekt. Kortfattat kan man uttrycka att R-indikatorn är ett mått på undersökningens representativitet. R-indikatorn i NTU har legat från 0,608–0,626 under samtliga år sedan 2019. Trots att bortfallet har varit högre i de två senaste mätningarna har R-indikatorn varit något högre än tidigare år. Det indikerar att representativiteten inte har påverkats så mycket av den sjunkande svarsandelen när kalibreringsvikterna har använts.

Även om bortfallet hanteras genom viktning finns det fortfarande risk för skevhet om bortfallet är direkt relaterat till det som är avsett att mätas, eftersom ett sådant bortfall inte kan korrigeras med hjälp av vikter. Det kan exempelvis handla om att brottsutsatta personer, eller personer som känner sig otrygga, deltar i undersökningen i lägre utsträckning – vilket skulle innebära att utsattheten och oron för brott underskattas. Förhållandet kan även vara det motsatta, alltså att brottsutsatta personer, eller personer som känner sig otrygga, deltar i större utsträckning än personer utan sådana erfarenheter, vilket i sådana fall i stället skulle innebära en överskattning.

Externt bortfall av den karaktär som just har beskrivits kan medföra skevhet i resultaten. Det ska däremot tilläggas att om en undersökning görs vid upprepade tillfällen och orsakerna till skevhet är konstant över tid (så som att integritetskränkande brott är underrepresenterade) så kan

resultaten fortfarande användas för att beskriva utvecklingen över tid eftersom graden av skevhet då är ungefär densamma vid varje mätpunkt.

För att minska risken för externt bortfall är formulärets omfattning begränsat, eftersom risken att respondenten inte orkar svara är större ju fler frågor som ställs. I bilaga 1 redovisas det externa bortfallet uppdelat på anledningen till bortfall. Den vanligaste anledningen är så kallat "inte avhörda". I bilagan redovisas även "ej anträffad" och i den gruppen ingår personer som saknar adress (bostadslösa) och personer som lever med skyddad identitet. Även om den här gruppen är liten i förhållande till det totala urvalet, är bortfallet problematiskt eftersom gruppen troligtvis består av särskilt utsatta individer.

Internt bortfall

Med internt bortfall (även kallat partiellt bortfall) menas att en person som medverkar i undersökningen inte besvarar alla frågor som ställs.

I enkätundersökningar karaktäriseras det interna bortfallet av att svar på vissa frågor helt utelämnas eller att två svarsalternativ markeras trots att endast ett efterfrågats.

Storleken på det interna bortfallet beror bland annat på vilken datainsamlingsmetod som använts. I webbenkäten finns logiska kontroller inbyggda, vilket gör att man inte kan ange två svarsalternativ om endast ett efterfrågas. Om man inte har kryssat för något svarsalternativ alls på en fråga, får man ett meddelande om det. Det gör att det interna bortfallet i webbenkäten är betydligt mindre än i postenkäten.

Det interna bortfallet i postenkäten är trots det väldigt litet (i genomsnitt 2,1 procent i NTU 2023) och bedöms generellt sett inte ha någon större betydelse för tolkningen av resultaten. Dock varierar det beroende på fråga. En mer utförlig redogörelse för det interna bortfallet finns i bilaga 1.

Täckningsfel

Varje år identifieras ett mindre antal individer i urvalet som övertäckning, det vill säga personer som inte ska ingå i urvalet, eftersom de exempelvis har flyttat utomlands eller avlidit. Hur stor övertäckningen är redovisas i bilaga 5. Registret över totalbefolkningen (RTB) täcker Sveriges stadigvarande befolkning på ett bra sätt. Enligt SCB:s bedömning förändras Sveriges befolkning så pass sakta, vad beträffar såväl befolkningsstruktur

som totalt antal personer, att övertäckningen är försumbar i den här undersökningen.

Bearbetning

Bearbetningsfel kan exempelvis bero på att uppgifter kodats eller registrerats fel. I NTU görs kontroller av SCB i samband med datainsamlingen. När de data som samlats in levererats till Brå, görs vidare granskningar och rättningar för att korrigera felaktigt ifyllda enkäter.

Kontroller utförda av SCB

SCB har tagit bort 703 personer för vilka uppgifterna om födelseår (från registervariabeln) inte matchar svaret om födelseår i enkäten. SCB har även plockat bort obesvarade enkäter som har skickats in (116 stycken). Dessutom var det 182 respondenter som besvarade enkäten fler än en gång, exempelvis via både post- och webbenkät. I dessa fall användes i regel svaren från den först inkomna enkäten, men i de fall där det var uppenbart att den sist inkomna var mer fullständigt ifylld valdes den i stället.

Mycket stora interna bortfall (där maximalt 20 frågor besvarats) kontrolleras av SCB före leverans till Brå. Om det då visar sig att en individ har svarat fullständigt eller nästintill fullständigt (bortfall på som högst en fråga) på ett helt avsnitt (utsatthet, kontakter med rättsväsendet, otrygghet eller förtroende) behålls den i materialet, och i annat fall exkluderas den. I NTU 2023 var det 7 respondenter som efter kontroll rensades bort av SCB.

Kontroller utförda av Brå

Av Brå kontrolleras materialet med avseende på frekvenser (det vill säga att svarsandelarna är rimliga) och logik (att de frågor som ställts har besvarats). Data för NTU 2023 håller hög kvalitet, och endast tre typer av rättningar har varit nödvändiga.

Rättning av huvudfrågor och följdfrågor

I enkätformuläret används så kallade hoppfrågor, vilket innebär att en del svarsalternativ får en följdfråga. I webbenkäten sker hoppen mellan olika frågor automatiskt, vilket underlättar för den som besvarar enkäten. I postenkäten besvaras ibland följdfrågor som inte ska besvaras enligt instruktionen. Det rättas till genom logiska rensningar, eftersom postenkäten ska följa samma struktur som webbenkäten. Det kan också handla om att man inte svarar alls på huvudfrågan, men ändå svarar på

följdfrågorna, och i vissa fall rättas då huvudfrågan utifrån följdfrågan. I NTU 2023 har 4 495 sådana rättningar gjorts inom frågeområdet *Otrygghet och oro*, och 13 941 rättningar inom frågeområdet *Brottsutsattas kontakter med rättsväsendet*.

De som har svarat ja på frågan om de har utsatts för brott ombeds att även uppge antalet gånger det har skett. Om respondenten anger antalet gånger utan att först besvara huvudfrågan rättas huvudfrågan till ”ja”. Om respondenten däremot har angett antalet ”o” rättas huvudfrågan till ”nej” och svaret noll (0) på följdfrågan rensas bort. Totalt har 352 sådana rättningar gjorts, för samtliga brottstyper.

Vissa brottstyper har fler följdfrågor än bara de som gäller antalet gånger, och i de fall respondenten inte har svarat ja på huvudfrågan om utsatthet har svaren på följdfrågorna rensats bort. Totalt har 6 722 sådana rensningar gjorts för frågor om allvarlig misshandel och allvarligt sexualbrott.

Totalt gjordes 25 510 rättningar i sammanlagt 51 frågor (observera att det handlar om värden och inte respondenter). Det är färre än i NTU 2022 (32 367 rättningar på 51 frågor).

Imputering

De respondenter som har angett att de har utsatts under föregående år, ombeds att även ange hur många gånger det har skett. Det förekommer att respondenter som svarar ja på en utsatthetsfråga inte uppger antalet gånger, och i de fallen görs en imputering. Det innebär att värdet för antalet gånger tillskrivs typvärdet för variabeln. Typvärdet för samtliga brott är 1. I NTU 2023 har totalt 627 imputeringar gjorts för samtliga brottstyper. Det är färre än förra året, då antalet imputeringar var 967.

Kapning av extremvärden

I NTU räknas antalet brottsändelser ner till 52 tillfällen per brottstyp (vilket i genomsnitt motsvarar ett tillfälle per vecka), förutom bostadsinbrott och bilstöld, där antalet brott räknas ner till 20 tillfällen.

Metoden används för att förhindra att personer med hög grad av upprepad utsatthet (extremvärden) har en mycket stor inverkan på beräkningen av antalet brottsändelser i befolkningen. Trots hanteringen av extremvärden har skattningen av antalet brottsändelser varierat kraftigt från år till år, och bedöms således vara ett osäkert och svårtolkat mått. Sedan 2018 används därför informationen om antalet brottsändelser enbart för att

beskriva upprepad utsatthet. Kapningen av extremvärden påverkar inte redovisningen av upprepad utsatthet, eftersom antalet händelser över 4 redovisas sammanslaget.

I NTU 2023 görs 184 kapningar, vilket leder till att 55 953 händelser (oviktat)¹³ räknas bort.

Mätfel

I undersökningar är mätfel ofta den osäkerhetskälla som har störst betydelse för tillförlitligheten. Mätfel kan definieras som skillnaden mellan det uppmätta värdet och det sanna värdet. Mätfel orsakas huvudsakligen av frågeformulärets utformning eller av omständigheter vid svarstillfället, men kan även bero på att olika respondenter tolkat en och samma fråga på olika sätt. Vid frågor om utsatthet för brott kan det ta sig uttryck i att olika respondenter har olika syn på vad som räknas som brottsligt. För att minimera den risken, är frågorna formulerade så att de beskriver just den handling som avses, i stället för att enbart använda en juridisk term, som lättare kan misstolkas. Utsatthet för misshandel undersöks exempelvis inte genom frågan ”Utsatte någon dig för misshandel under förra året?”, utan i stället genom en betydligt mer konkret och detaljerad fråga: *Har någon med avsikt slagit, sparkat eller på annat sätt utsatt dig för fysiskt våld, så att du skadades eller så att det gjorde ont, under förra året?*

Mätfel kan också orsakas av att respondenten medvetet eller omedvetet svarar fel på frågorna, eller inte svarar alls, och det kan leda till både över- och underrapportering. I vilken utsträckning resultaten i undersökningen ger en korrekt bild av verkligheten beror alltså främst på mätfelens omfattning.

Vid tolkningen av resultaten är det viktigt att ha i åtanke att mätfelens omfattning kan variera beroende på vilken fråga som avses. Exempelvis är underrapportering sannolikt vanligare för brott som anses särskilt integritetskränkande, eller där gärningspersonen är en närstående, än för brott utan sådana omständigheter. Dessutom kan mätfelet då ses som systematiskt, det vill säga att mätfelet är direkt kopplat till det som är avsett att mätas. Generellt sett är systematiska mätfel ett större problem än slumpmässiga (som är oförutsägbara) eftersom systematiska mätfel innebär en upprepad över- eller underskattning, om mätfelen inte identifieras och

---

¹³ Det motsvarar 8 688 799 händelser viktat. Den stora skillnaden beror på att kapningen berör ett mycket litet antal individer, som dock genom viktningsförandet får ett stort genomslag i beräkningar på populationsnivå.

korrigeras (SCB 2016). En del systematiska mätfel, som exempelvis underrapportering av brott i nära relationer, är dock svåra eller närmast omöjliga att förhindra i en enkätundersökning, och snarare något som får beaktas vid tolkningen av resultaten. Det ska dock tilläggas att problemet med systematiska mätfel har mindre effekt på analyser som bygger på jämförelser över tid, om varje mättillfälle dras med ungefär samma grad av mätfel. Av den anledningen bör NTU i första hand användas för att studera utvecklingen över tid, medan exakta nivåer och andelar ett givet år bör tolkas med försiktighet.

Svårigheter att komma ihåg tidpunkten för en händelse är också ett exempel på ett relativt konstant mätfel, som kan leda till både överrapportering och underrapportering. Likaså är det ett problem som är svårt att förebygga i en enkätundersökning.

Överrapportering

Överrapportering av utsatthet för brott kan exempelvis orsakas av att de tillfrågade i undersökningen har uppgett händelser som inte frågan avser att mäta, att händelsen har skett utanför den efterfrågade tidsperioden, eller att respondenten felaktigt svarar för någon annan i hushållet. I enkätformuläret finns information om vilka typer av händelser som ska ingå under respektive brottstyp, vilken tidsperiod som respektive händelse ska ha inträffat inom och om det som avses är brott som drabbat respondenten själv eller någon annan i hushållet.

I en analys av uppföljningsintervjuerna från NTU 2019 (Brå 2020a) framkom överrapportering av det slag som just beskrivits som ett relativt vanligt problem, framför allt för frågan om trakasserier. Av de trakasserier som rapporterats i webb- eller postenkäten i NTU 2019, och som senare valts ut att ingå i uppföljningsintervjun, var det 41,6 procent som klassades som ogiltiga. Det visade sig att en del respondenter som svarat att de utsatts för trakasserier då hade inkluderat samtal från besvärande telefonförsäljare. Därför omformulerades frågan inför NTU 2020 med en kompletterande mening om att trakasserier inte omfattar exempelvis telefonförsäljare. Andelen trakasserier som kodats som ogiltiga minskade därmed med 17,2 procentenheter (till 24,4 % i NTU 2020). Trots korrigeringen är andelen ogiltiga händelser för trakasserier fortsatt hög, och sedan NTU 2020 har frågan om trakasserier därför exkluderats från det totala måttet för brott mot person, och redovisas i stället separat.

Även när det gäller andra brottstyper som ingått i uppföljningsintervjuerna har det visat sig att respondenter tenderar att inkludera händelser som inte ska inkluderas, enligt instruktionen i frågeformuläret eller enligt den juridiska definitionen av dessa brott (Brå 2020a). Det går dessutom inte att utesluta att motsvarande problem finns för övriga brottstyper som inte inkluderas i uppföljningsintervjuerna. För tolkningen av resultaten är det alltså viktigt att beakta att det finns ett visst mått av överrapportering, samtidigt som det är lika viktigt att komma ihåg att det inte finns något motsvarande mått för graden av underrapportering att jämföra med (se avsnittet *Underrapportering*).

Överrapportering sker också om en och samma händelse rapporteras flera gånger i undersökningen, men under olika typer av brott. Det kan exempelvis inträffa om ett rån även innehållit inslag av misshandel, eller om ett sexualbrott även innehållit inslag av hot. I enkätformuläret finns det tydliga instruktioner om att en och samma händelse enbart ska rapporteras som en enda brottstyp, men enligt analyser av uppföljningsintervjuerna har det visat sig vara ett problem, framför allt för frågan om hot (Brå 2020a). Problemet med dubbelregistrering är dock betydligt mindre än den överrapportering som görs av andra anledningar, och som beskrivits tidigare i det här avsnittet.

Underrapportering

Underrapportering av utsatthet för brott kan exempelvis uppstå om den tillfrågade har utsatts för brott men själv inte definierar det som ett brott, och därför inte uppger händelsen i undersökningen. Underrapportering kan också vara ett resultat av att brottet varit särskilt integritetskränkande, och att den tillfrågade därför inte känner sig bekväm med att berätta om sin utsatthet. I det sammanhanget är känslan av anonymitet en väldigt viktig komponent. Om den tillfrågade skulle känna sig osäker på, eller inte lita på, anonymiteten i undersökningen är risken stor för att exempelvis känsliga frågor skulle förbli obesvarade eller att svaren skulle bli tillrättalagda (de Leeuw, Hox, Luiten, 2020). I det informationsblad som hör till enkäten framgår det därför att personliga uppgifter skyddas av sekretess och att alla som arbetar med undersökningen har tystnadsplikt.

Känslan av anonymitet är dessutom sammankopplad med mätmetoden. Jämfört med telefonintervjuer kan enkätundersökningar ha den fördelen att de uppfattas innebära en högre grad av anonymitet, men telefonintervjuer kan å andra sidan upplevas som mer förtroendeskapande

och därmed främja viljan att dela med sig. Eftersom de senaste årens NTU genomförts under covid-19-pandemin, då fler i hushållet än tidigare arbetat eller studerat hemifrån, bör det nämnas att det för vissa kan ha medfört en minskad möjlighet att besvara enkäten ensamma, och att känslan av anonymitet kan ha påverkats. Det kan i sin tur leda till att vissa frågor inte besvarats, att svaren blivit tillrättalagda eller att enkäten inte besvarats alls. Hur stor underrapporteringen är går dock inte att mäta, eftersom det inte är möjligt att veta vad eller hur mycket som inte har rapporterats i undersökningen.

Som nämnts är det också sannolikt att brott underrapporteras om gärningspersonen är någon som respondenten har en nära relation till. Det framkom som ett problem i de testintervjuer som gjordes inför Brås nationella kartläggning av brott i nära relationer (Brå 2014). Känslor som skuld och skam, eller rädsla för repressalier från gärningspersonen, kan göra att personer som är utsatta för brott i nära relationer tvekar inför att delta i studier.

Bedömning av tolkningsutrymmet

Det här avsnittet sammanfattar de viktigaste punkterna som har diskuterats under *Tillförlitlighet* och som läsaren bör ha med sig vid tolkningen av resultaten.

Resultaten från Nationella trygghetsundersökningen anses vara relativt representativa för den svenska befolkningen (16–84 år). Resultaten anses däremot inte kunna representera de mest marginaliserade grupperna i befolkningen, såsom hemlösa, människor med svår missbruksproblematik eller grovt kriminella. Det beror dels på att svarsfrekvensen i dessa grupper kan antas vara särskilt låg vid den här typen av undersökningar, dels på att undersökningen inte överhuvudtaget når personer som saknar adress i *registret över totalbefolkningen* eller personer som vistas på institution. Att inte kunna fånga upp marginaliserade grupper är särskilt olyckligt med tanke på att de kan antas vara mer drabbade av brott än befolkningen i genomsnitt (Nilsson 2002) samt i ökad grad ha erfarenheter av kontakt med rättsväsendet, vilket också undersöks i NTU.

Tack vare att urvalet i NTU är stort kan skillnader mellan flera olika grupper i befolkningen studeras med god statistisk tillförlitlighet. Trots det bör det noteras att det i en urvalsundersökning alltid finns en osäkerhetsmarginal, ett så kallat konfidensintervall, att ta hänsyn till vid varje skattat

resultat (se avsnittet *Urvalsfel*). Vid jämförelser mellan olika grupper i befolkningen bör man därför beakta utvecklingen över tid för respektive grupp, eftersom effekten av slumpmässig variation under ett specifikt år alltid är svår att bedöma. Vidare behöver eventuella skillnader mellan grupper inte innebära att det finns ett direkt orsakssamband, utan det kan finnas andra egenskaper som är typiska för en viss grupp och som förklarar skillnaden mellan den och andra grupper. Att exempelvis personer med lägre utbildning tenderar att vara mer utsatta behöver inte betyda att det är den lägre utbildningsnivån som ligger bakom den högre utsattheten; det kanske snarare beror på att gruppen innefattar fler unga personer som ännu inte har hunnit skaffa sig en högre utbildning.

Vid jämförandet av olika grupper är det också viktigt att komma ihåg att bortfallet i en del grupper är särskilt stort. Det gäller särskilt bland yngre, bland utrikesfödda och bland män. Även om det till viss del går att kompensera för bortfallet genom vikter, finns det fortfarande risk för missvisande resultat om det finns systematiska skillnader mellan de personer som inte deltar i undersökningen (bortfallet) och de personer som deltar. Om utsattheten exempelvis är särskilt hög bland just de personer som inte deltar i undersökningen riskerar utsattheten i populationen att underskattas. Omvänt skulle ett högt bortfall även kunna leda till en överskattning, om bortfallet är högre bland personer som *inte* har utsatts för brott. En möjlig anledning till det sistnämnda är om utsatthet för brott och otrygghet framför allt engagerar eller känns mer relevant för personer med sådana erfarenheter, än för personer som varken utsatts för brott eller upplever otrygghet. Det kan dessutom vara ett mer omfattande problem vid en enkätundersökning än vid en intervjustudie, eftersom möjligheten att motivera en respondent som inte är intresserad av att delta är mindre när datainsamlingen görs via enkät än när en personlig kontakt upprättas vid en intervju (SCB 2016).

NTU är alltså helt avhängigt människors vilja att delta i undersökningen och att lämna sanningsenliga svar. En svårighet att förhålla sig till är också det faktum att en och samma händelse kan upplevas på olika sätt av olika personer. Medan en person kan uppleva den som brottslig, kan en annan tycka att den var bagatellartad. Som tidigare nämnts (i avsnittet *Överskattning*) har det genom uppföljningsintervjuerna framkommit att utsatthet för brott i vissa fall överrapporteras. Även om det förekommer viss överrapportering, är det dock viktigt att komma ihåg att det inte finns något motsvarande mått för underrapportering att jämföra med, eftersom det inte är möjligt att veta vad eller hur mycket som inte rapporteras i

undersökningen. Det går därför inte att värdera om överrapporteringen innebär att resultaten för utsatthet för brott i slutändan överskattas, eller om överrapportering och underrapportering kanske i viss grad tar ut varandra.

Om en händelse bedöms som brottslig kan också förändras över tid, exempelvis beroende på vilka samhällsfrågor som lyfts och hur diskussionerna kring dessa förs. Exempelvis har metoo-debatten medfört en ökad kunskap om utsatthet för sexualbrott, genom att många människor öppet delat med sig av sina erfarenheter. Ökad kunskap kan dels medföra en ökad förmåga att synliggöra vad som är ett sexualbrott, dels bidra till att utsatta personer känner sig mindre stigmatiserade. Båda dessa faktorer kan i sin tur bidra till ett minskat mörkertal, genom att allt fler personer väljer att berätta om sin utsatthet.

Samhällsdebatter kan också påverka andra områden som efterfrågas i NTU, exempelvis känslan av otrygghet, som inte nödvändigtvis behöver vara sammankopplad med den reella risken att utsättas för brott. Otrygghet kan det finnas en mängd olika orsaker till, och känslan av otrygghet kan bland annat kopplas till vilka konsekvenser utsatthet skulle kunna medföra för den utsatta. Exempelvis kan eventuella fysiska konsekvenser av ett överfall vara större ju äldre och skörare man blir, vilket sannolikt förklarar varför andelen otrygga vid utevistelse är nästan lika stor bland äldre som bland yngre, trots att äldre är betydligt mindre utsatta för brott.

Det är alltså viktigt att komma ihåg att NTU inte ska användas fristående som en komplett beskrivning av brottsutvecklingen, utan flera datakällor bör vägas samman för att ge en helhetsbild. Det ska däremot nämnas att NTU-resultatens överensstämmelse med brottsutvecklingen troligen ser olika ut i olika grupper, för olika brottstyper och är beroende av brottets karaktär. Den som är intresserad av en samlad bedömning av brottsutvecklingen hänvisas till *Kortanalys om brottsutvecklingen* (Brå 2022b). Där analyseras data från NTU tillsammans med olika källor, såsom kriminalstatistik, sjukvårdsdata eller andra relevanta studier från myndigheter eller universitet.

Jämförbarhet

Jämförbarhet över tid

I det här avsnittet beskrivs den metodförändring som gjordes inför NTU 2017 samt vad som är viktigt att tänka på vid jämförelser med åren dessförinnan respektive därefter.

Metodbytet i NTU 2017

Från starten 2006 och fram till 2017 genomfördes NTU i huvudsak genom telefonintervjuer, men 2017 ändrades undersökningsmetoden, så att undersökningen numera genomförs genom webb- och postenkäter. För att möjliggöra beräkningar av hur stor inverkan metodbytet hade på resultaten, genomfördes två parallella undersökningar 2017, en med den tidigare metoden och en med den nya. Övergången från telefonintervjuer till webb- och postenkäter innebar som förväntat ett högre bortfall, en större andel personer som uppgav att de utsatts för brott, och en större andel som var kritiska till rättsväsendet. Resultaten låg i linje med den kunskap som finns på området, det vill säga att olika metoder genererar olika svarsfrekvenser och olika nivåer i resultaten. Exempelvis kan det vid enkätundersökningar vara svårare att motivera respondenter till att delta än då man använder undersökningsmetoder som innebär personlig kontakt mellan frågeställaren och respondenten (SCB 2016). Vidare medför enkätundersökningar generellt en starkare känsla av anonymitet än intervjuer gör, vilket i sin tur kan bidra till att fler känner sig bekväma med att berätta om sin utsatthet, men också att de vågar vara mer kritiska (SCB 2016, Brå 2018b samt de Leeuw, Hox och Luiten, 2020). Nivåförändringarna kan givetvis också förklaras av en kombination av andra orsaker, varav några diskuteras i avsnittet *Sammanfattande bedömning av tolkningsutrymmet*.

Genom resultaten från de två parallella undersökningarna har Brå tagit fram en metod för att räkna om resultaten från den tidigare insamlingsmetoden, efter en skattning av vilka nivåer resultaten hade fått om undersökningen i stället hade genomförts med den nya insamlingsmetoden.¹⁴ Som en följd av arbetet med den metoden har det

---

¹⁴ Omräkningsmetoden är framtagen av Statisticon AB på uppdrag av Brå och granskad av Dan Hedlin, professor i statistik vid Stockholms universitet, samt Gösta Forsman, professor emeritus vid Lunds universitet. För mer information om omräkningen, se *NTU 2018. Teknisk rapport* (Brå 2019).

varit möjligt att bygga på redan befintliga tidsserier från åren före metodbytet, och fortsätta göra relevanta jämförelser över tid. En del resultat från perioden 2007–2016 har av metodologiska skäl inte varit möjliga att räkna om. För en mer detaljerad beskrivning av det och av hur omräkningen har genomförts, se den tekniska rapporten för NTU 2018 (Brå 2019).

I samband med att omräkningen genomfördes togs resultaten från NTU 2006 bort från samtliga tidsserier. Det beror på att det inte vore lämpligt att räkna om resultaten för 2006, eftersom urvalet då bestod av 10 000 personer till skillnad från alla andra år, när urvalet utgjorts av 20 000 personer. Dessutom genomfördes datainsamlingen 2006 under det årets andra hälft, till skillnad från efterföljande år, då datainsamlingen gjordes under årets första hälft.

Skillnader i datainsamling före och efter NTU 2017.^a

	NTU 2007–2017	NTU 2017 och framåt
Urvalsstorlek	20 000 personer	200 000 personer
Åldersspann	16–79 år	16–84 år
Urvalsdragning	Stratifierat obundet slumpmässigt urval, på län och ålder	Stratifierat obundet slumpmässigt urval, på lokalpolisområde och ålder
Datainsamlingsmetod	Huvudsakligen telefonintervjuer	Webb- och postenkäter
Frågeformulär		Frågor, svarsalternativ och struktur har delvis justerats. Frågor har lagts till och tagits bort.

^a I NTU 2017 genomfördes två parallella datainsamlingar, en med den nya metoden och en med den gamla.

I samband med metodbytet i NTU 2017 omformulerades också en del av frågorna. Dessutom tillkom brottstyperna fickstöld och nätcränkning, medan frågan om bedrägeri togs bort och ersattes med frågor om försäljningsbedrägeri och kort- eller kreditbedrägeri. Det frågeformulär som används i NTU har arbetats fram utifrån tester som genomförts av SCB, liksom efter intern granskning på myndigheten. Dessutom har synpunkter inhämtats från externa vetenskapliga granskare.

Utöver de här nämnda skillnaderna genomfördes även vissa förändringar av viktningförfarandet och databearbetningen. För mer ingående

beskrivningar av dessa skillnader, se huvudrapporten för NTU 2017 (Brå 2018a) samt tillhörande tekniska rapport (Brå 2018b).

Jämförbarhet med NTU 2007–2016

Endast de omräknade resultaten för perioden 2007–2016 kan användas i jämförelser med resultaten för 2017 och framåt.

Den metod som använts för att räkna om resultaten är särskilt framtagen för att länka samman tidsserier och göra det möjligt att studera resultaten över tid. Däremot lämpar den sig mindre för att jämföra resultat mellan två enskilda år, utan hänsyn till trender över tid, vilket därför bör göras med stor försiktighet.

Resultaten för redovisningsgruppen kommungrupp (tidigare kallat boendeort) har exkluderats i samtliga tidsserier för åren 2007–2016, eftersom den redovisningsgruppen från och med 2017 baseras på SKR:s kommungrupper i stället för som tidigare på SCB:s H-regioner. För mer information, se den tekniska rapporten för NTU 2020 (Brå 2020b).

Jämförbarhet med NTU 2017–2021

Frågan om trakasserier omformulerades inför NTU 2020 (se den tekniska rapporten, Brå 2020b), vilket innebär att resultatet för just trakasserier inte längre är jämförbart med tidigare år. Trakasserier har därför exkluderats från den sammanslagna kategorin ”Brott mot enskild person” för samtliga redovisade år, vilket gjort kategorin jämförbar över tid trots att frågan om trakasserier har ändrats.

Inför NTU 2020 gjorde man även om frågan om oro för bedrägeri på internet, så att de som svarar att de aldrig köper varor eller tjänster på internet får en följdfråga om orsaken till det (se den tekniska rapporten för NTU 2020, Brå 2020b). Eftersom undersökningen tidigare inte särskiljt de som avstår från internethandel på grund av oro för brott från dem som avstår av andra skäl, är resultaten från och med NTU 2020 inte jämförbara med tidigare års resultat.

Covid-19-pandemin

Vid jämförelser över tid bör man ha i åtanke att covid-19-pandemin bröt ut i mars 2020, vilket i perioder medfört restriktioner i olika omfattningar. Det går därför inte att utesluta att resultaten för de frågeområden som inkluderas i NTU har påverkats av de förändrade livsstilmönster som pandemin medförde för stora delar av befolkningen. Många tillbringade

exempelvis mer tid i hemmet, vilket både kan ha haft inverkan på utsattheten för brott men också kan ha påverkat omständigheterna kring besvarandet av enkäten, såsom möjligheten att besvara den i enrum. För att öka kunskapen om hur pandemin kan ha påverkat respondenternas livsmönster, vilket i sin tur kan ha påverkat utsattheten för de brott som mäts i NTU, drogs i NTU 2021 ett slumpmässigt extraurval om 10 000 personer, som utöver de ordinarie frågorna fick kompletterande frågor om olika förhållanden under pandemin (referensår 2020). Resultaten från dessa frågor finns att läsa om i *Utsatthet för pandemirelaterade bedrägerier och våld i hemmet* (Brå 2022a).

Jämförbarhet med andra källor

Den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott

De frågor i NTU som avser utsatthet för brott är i viss utsträckning formulerade så att de överensstämmer med den juridiska definitionen i brottsbalken. Trots det beskriver resultaten i NTU inte detsamma som den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott, eftersom den statistiken endast omfattar händelser som har anmälts till polisen. I hur stor utsträckning en händelse polisanmäls varierar kraftigt, både beroende på brottstypen och på omständigheterna vid brottet. NTU omfattar därmed betydligt fler händelser, eftersom dessa händelser inte behöver vara polisanmälda för att kunna rapporteras i NTU.

Dessutom omfattar NTU troligen ett bredare spektrum av händelser, inklusive händelser som inte säkert skulle beskrivas som brottsliga enligt en juridisk definition. Även om frågorna i NTU delvis är konstruerade för att efterlikna den juridiska definitionen av brottet, är det i slutändan ändå respondentens tolkning av frågan som avgör vilka händelser som inkluderas. Det är därför inte lämpligt att göra direkta jämförelser av utsattheten för brott mellan NTU och den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott. Däremot kan det vara relevant att studera om de olika datakällorna uppvisar samma typ av utvecklingsmönster över tid. Det görs exempelvis i *Kortanalys om brottsutvecklingen* (Brå 2022b).

Det är också viktigt att ha i åtanke att NTU inte mäter de brott som begås mot juridiska personer, såsom stat, företag och föreningar, vilket däremot ingår i den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott.

ULF – Undersökningarna av levnadsförhållanden

SCB genomför regelbundet Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF), och som en del i ett mycket omfattande frågebatteri finns där ett antal frågor om otrygghet och utsatthet för brott. Antalet frågor på området är dock begränsat, eftersom ULF främst belyser en mängd andra frågor inom det omfattande området levnadsförhållanden. NTU ger en långt mer detaljerad bild av otrygghet, utsatthet för brott och omständigheter kring de brott som de tillfrågade utsatts för, eftersom undersökningen enbart fokuserar på detta. Dessutom skiljer sig undersökningarna åt gällande exempelvis kategoriseringar av brott, frågeformuleringar och referensperioder. Det innebär att det i de flesta fall inte är lämpligt att göra direkta jämförelser av nivåerna av utsatthet. Det är dock möjligt att jämföra materialen vad det gäller utveckling över tid. Även om brottstyperna inte är definierade på samma sätt, är det också möjligt att jämföra skillnader mellan olika befolkningsgrupper vad det gäller utsattheten för snarlika brottstyper.

Polisens trygghetsundersökningar

Ett av syftena med den nya datainsamlingsmetoden var att kunna följa utvecklingen över tid även på regional nivå, och att Polismyndigheten skulle kunna använda resultaten ända ut på lokalpolisområdesnivå.

En del polisregioner inom Polismyndigheten genomför dock egna lokala trygghetsundersökningar i kommuner och stadsdelar. Undersökningarna ger en lokal bild av trygghet och utsatthet för brott, men det finns inte någon nationell referens att jämföra resultaten mot.

Vid metodbytet för NTU 2017 har de ändrade frågorna i möjligaste mån samordnats med de lokala trygghetsundersökningarna, men eftersom frågorna ändå till stora delar skiljer sig från NTU vad det gäller frågeformulär och insamlingsförfarande, är det inte lämpligt att göra jämförelser mellan resultaten i NTU och resultaten i Polisens trygghetsundersökningar.

Undersökningar om allmänhetens förtroende

I exempelvis SOM-institutets riksrepresentativa undersökning om samhälle, opinion och medier (SOM-institutet 2023) studeras allmänhetens förtroende för rättsväsendet och några av dess myndigheter. Fråge- och svarskonstruktionerna skiljer sig emellertid en hel del åt och jämförbarheten med NTU är därför begränsad. Det kan dock finnas

möjlighet till vissa jämförelser av utveckling över tid eftersom SOM-institutet regelbundet frågar om förtroendet för polisen, domstolarna och en rad andra samhällsinstitutioner.

Tillgänglighet

Brå publicerar de nationella resultaten från NTU i en huvudrapport på Brås webbplats, www.bra.se. På webbplatsen finns även resultat i Excel-format: ett appendix med samtliga resultat på nationell nivå, ett appendix med resultat på länsnivå samt ett appendix med resultat för socioekonomiska områdestyper på polisregionnivå. Dessutom finns det separata publikationer med resultat på kommunnivå. Slutligen finns resultat på polisregion, polisområde och lokalpolisområde tillgängliga i ett tabellverktyg på webbplatsen.

Materialet från respektive årgång av NTU är tillgängligt för forskning och beställning av specialanpassad statistik, från det datum då resultatet för respektive år publicerades. För att Brå ska kunna lämna ut resultat behövs en sekretessprövning och en prövning av Etikprövningsmyndigheten.

Ansvarig enhet för utvecklingen av Nationella trygghetsundersökningen (NTU) är Brås enhet för statistiska undersökningar (Esu).

Brottsförebyggande rådet, Brå
Box 1386
111 93 Stockholm
Telefon: 08-527 58 400
Fax: 08-411 90 75
E-post: info@bra.se
www.bra.se

Referenser

Brottsförebyggande rådet, Brå (2014). *Brott i nära relationer. En nationell kartläggning*. Rapport 2014:8. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2018a). *Nationella trygghetsundersökningen 2017. Om utsatthet, otrygghet och förtroende*. Rapport 2018:1. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2018b). *Nationella trygghetsundersökningen 2017. Teknisk rapport*. Rapport 2018:2. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2019). *Nationella trygghetsundersökningen 2018. Teknisk rapport*. Rapport 2019:2. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2020a). *Nationella trygghetsundersökningen – uppföljningsintervjuer 2019. En teknisk beskrivning och kvalitetsbedömning*. NTU Kortanalys 2/2020. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2020b). *Nationella trygghetsundersökningen 2020. Teknisk rapport*. Rapport 2020:9. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2022a). *Utsatthet för pandemirelaterade bedrägerier och våld i hemmet*. Kortanalys 2/2022. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2022b). *Kortanalys om brottsutvecklingen*. Kortanalys 5/2022. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2023a). *Nationella trygghetsundersökningen 2023. Om utsatthet, otrygghet och förtroende*. Rapport 2023:9. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2023b). *Nationella trygghetsundersökningen – uppföljningsintervjuer 2022. En redovisning av omständigheter kring rapporterade brottshändelser*. NTU Kortanalys 1/2023. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Edling, C. och Hedström, P. (2003). *Kvantitativa metoder. Grundläggande analysmetoder för samhälls- och beteendevetare*. Lund: Studentlitteratur AB.

Luiten, A., Hox, J. och de Leeuw, E. (2020). "Survey Nonresponse Trends and Fieldwork Effort in the 21st Century: Results of an International Study across Countries and Surveys". *Journal of Official Statistics*, volym 36, nummer 3, s. 469–487.

Lundström, S. och Särndal, C. E. (2002). *Estimation in the presence of non-response and frame imperfections*. Örebro: Statistiska centralbyrån, SCB.

Nilsson, A. (2002). *Fånge i marginalen – uppväxtvillkor, levnadsförhållanden och återfall i brott bland fångar*. Avhandling. Stockholm: Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet.

Statistiska centralbyrån, SCB (2016) *Frågor och svar om frågekonstruktion i enkät- och intervjuundersökningar*. Örebro: Statistiska centralbyrån, SCB.

Internetkällor

Boverket (2022). *Så mäter och följer du segregation. Användarhandbok för Segregationsbarometern*. Hämtad 2023-08-09 från <https://segregationsbarometern.boverket.se/app/uploads/2022/12/Användarhandbok-Segregationsbarometern.pdf>

SOM-institutet (2023). *Svenska trender 1986–2022*. Hämtad 2023-06-09 från <https://www.gu.se/sites/default/files/2023-04/1.%20Svenska%20trender%201986-2022.pdf>

Sveriges kommuner och landsting, SKL (2016) *Kommungruppsindelning 2017. Omarbetning av Sveriges kommuner och landstings kommungruppsindelning*. Hämtad 2023-08-15 från <https://skr.se/download/18.2f6c078f1840e44be6faffc/1666797822526/7585-455-7.pdf>

Bilageförteckning

Bilaga 1	Urvalsstorlek och svarsandel.....	39
Bilaga 2	Missiv	46
Bilaga 3	Frågeformulär	47
Bilaga 4	Kalibreringsrapport	48
Bilaga 5	Internt bortfall	49
Bilaga 6	Antal medverkande samt skattad populationsstorlek.....	52
Bilaga 7	Kvalitetsdeklaration.....	57

Bilaga 1 Urvalsstorlek och svarsandel

Tabell 1. Antal och andel svarande i NTU 2023.^a

	Antal	Andel (%)
Bruttourval	200 000	
övertäckning (avlidna/utlandsflytt)	530	
Nettourval	199 470	100,0
Svarande, viktat	-	36,0
Svarande, oviktat	63 683	31,9
därav via		
postenkät	23 992	12,0
webbenkät	38 804	19,5
webbenkät, engelska	878	0,4
postenkät, övriga språk (arabiska, persiska och engelska)	9	-
Bortfall viktat	..	64,0
Bortfall oviktat	135 787	68,1
Därav		
ej avhörda	131 037	65,7
postreturer	2 619	1,3
avböjd medverkan	333	0,2
förhindrad medverkan	294	0,1
ej anträffad	666	0,3
fel person har svarat	703	0,4
insänd blank/oanvändbar	116	0,1
lovat sända in	12	-
för få svar	7	-

^a Anledningen till att såväl oviktade som viktade andelar redovisas är att de bidrar med något olika information. Den designviktade svarsandelen tar hänsyn till att olika personer har haft olika stor sannolikhet att komma med i urvalet (genom exempelvis översampling av grupper man sedan tidigare vet har en lägre svarsfrekvens) och kan ses som en skattning av den svarsandel som en undersökning utan stratifiering skulle ha resulterat i.

Med (..) menas att uppgiften inte finns tillgänglig eller inte redovisas.

Streck (-) innebär att andelen är avrundad till 0,0.

Tabell 2. Antal personer i urvalet samt viktad andel svarande per stratum (polisregion, polisområde, lokalpolisområde, åldersspann), NTU 2023.

Stratum	Urvalsstorlek	Svarsandel (%)
Bergslagen, Dalarna, Borlänge, 16–29 år	750	17
Bergslagen, Dalarna, Borlänge, 30–84 år	1 318	41
Bergslagen, Dalarna, Falun, 16–29 år	693	20
Bergslagen, Dalarna, Falun, 30–84 år	1 237	43
Bergslagen, Dalarna, Mora, 16–29 år	803	14
Bergslagen, Dalarna, Mora, 30–84 år	1 291	40
Bergslagen, Värmland, Arvika, 16–29 år	905	16
Bergslagen, Värmland, Arvika, 30–84 år	1 565	39
Bergslagen, Värmland, Karlstad 16–29 år	692	20
Bergslagen, Värmland, Karlstad 30–84 år	1 246	44
Bergslagen, Värmland, Kristinehamn 16–29 år	821	14
Bergslagen, Värmland, Kristinehamn 30–84 år	1 530	39
Bergslagen, Värmland, Torsby 16–29 år	732	15
Bergslagen, Värmland, Torsby 30–84 år	1 465	38
Bergslagen, Örebro, Hallsberg 16–29 år	672	17
Bergslagen, Örebro, Hallsberg 30–84 år	1 302	39
Bergslagen, Örebro, Karlskoga, 16–29 år	965	14
Bergslagen, Örebro, Karlskoga, 30–84 år	1 462	36
Bergslagen, Örebro, Lindesberg, 16–29 år	717	16
Bergslagen, Örebro, Lindesberg, 30–84 år	1 416	39
Bergslagen, Örebro, Örebro, 16–29 år	965	17
Bergslagen, Örebro, Örebro, 30–84 år	1 230	41
Mitt, Gävleborg, Gästrikland, 16–29 år	900	16
Mitt, Gävleborg, Gästrikland, 30–84 år	1 332	43
Mitt, Gävleborg, Hälsingland, 16–29 år	833	15
Mitt, Gävleborg, Hälsingland, 30–84 år	1 377	41
Mitt, Uppsala, Enköping-Håbo, 16–29 år	783	15
Mitt, Uppsala, Enköping-Håbo, 30–84 år	1 370	40
Mitt, Uppsala, Norduppland, 16–29 år	734	18
Mitt, Uppsala, Norduppland, 30–84 år	1 444	40
Mitt, Uppsala, Uppsala-Knivsta, 16–29 år	787	25
Mitt, Uppsala, Uppsala-Knivsta, 30–84 år	1 219	43
Mitt, Västmanland, norra Västmanland, 16–29 år	985	14
Mitt, Västmanland, norra Västmanland, 30–84 år	1 563	38

Stratum	Urvalsstorlek	Svarsandel (%)
Mitt, Västmanland, Västerås, 16–29 år	847	17
Mitt, Västmanland, Västerås, 30–84 år	1 343	41
Mitt, Västmanland, västra Mälardalen, 16–29 år	840	14
Mitt, Västmanland, västra Mälardalen, 30–84 år	1 460	37
Nord, Jämtland, Jämtland-Härjedalen, 16–29 år	575	19
Nord, Jämtland, Jämtland-Härjedalen, 30–84 år	1 316	40
Nord, Jämtland, Östersund, 16–29 år	593	23
Nord, Jämtland, Östersund, 30–84 år	1 135	44
Nord, Norrbotten, Luleå-Boden, 16–29 år	775	20
Nord, Norrbotten, Luleå-Boden, 30–84 år	1 369	40
Nord, Norrbotten, norra Lappland, 16–29 år	809	16
Nord, Norrbotten, norra Lappland, 30–84 år	1 554	36
Nord, Norrbotten, Piteå Älvdal, 16–29 år	722	15
Nord, Norrbotten, Piteå Älvdal, 30–84 år	1 330	41
Nord, Norrbotten, östra Norrbotten, 16–29 år	761	13
Nord, Norrbotten, östra Norrbotten, 30–84 år	1 512	38
Nord, Västerbotten, Skellefteå, 16–29 år	789	17
Nord, Västerbotten, Skellefteå, 30–84 år	1 321	41
Nord, Västerbotten, södra Lappland, 16–29 år	1 076	15
Nord, Västerbotten, södra Lappland, 30–84 år	1 481	40
Nord, Västerbotten, Umeå, 16–29 år	753	20
Nord, Västerbotten, Umeå, 30–84 år	1 228	41
Nord, Västernorrland, Medelpad, 16–29 år	732	16
Nord, Västernorrland, Medelpad, 30–84 år	1 308	40
Nord, Västernorrland, norra Ångermanland, 16–29 år	629	16
Nord, Västernorrland, norra Ångermanland, 30–84 år	1 276	43
Nord, Västernorrland, södra Ångermanland, 16–29 år	704	15
Nord, Västernorrland, södra Ångermanland, 30–84 år	1 458	42
Stockholm, Gotland, Gotland, 16–29 år	641	16
Stockholm, Gotland, Gotland, 30–84 år	1 190	47
Stockholm, Stockholm City, Normalm, 16–29 år	571	23
Stockholm, Stockholm City, Normalm, 30–84 år	1 224	46
Stockholm, Stockholm City Södermalm, 16–29 år	470	22
Stockholm, Stockholm City, Södermalm, 30–84 år	1 226	47
Stockholm, Stockholm Nord, Järva, 16–29 år	1 556	12
Stockholm, Stockholm Nord, Järva, 30–84 år	2 038	24

Stratum	Urvalsstorlek	Svarsandel (%)
Stockholm, Stockholm Nord, Vällingby, 16–29 år	582	21
Stockholm, Stockholm Nord, Vällingby, 30–84 år	1 388	42
Stockholm, Stockholm Syd, Farsta, 16–29 år	638	18
Stockholm, Stockholm Syd, Farsta, 30–84 år	1 502	38
Stockholm, Stockholm Syd, Globen, 16–29 år	591	24
Stockholm, Stockholm Syd, Globen, 30–84 år	1 225	45
Stockholm, Stockholm Syd, Skärholmen, 16–29 år	535	20
Stockholm, Stockholm Syd, Skärholmen, 30–84 år	1 440	39
Stockholm, Stockholm Nord, Järfälla, 16–29 år	830	18
Stockholm, Stockholm Nord, Järfälla, 30–84 år	1 519	37
Stockholm, Stockholm Nord, Norrtälje, 16–29 år	651	13
Stockholm, Stockholm Nord, Norrtälje, 30–84 år	1 391	42
Stockholm, Stockholm Nord, Sollentuna, 16–29 år	682	16
Stockholm, Stockholm Nord, Sollentuna, 30–84 år	1 454	37
Stockholm, Stockholm Nord, Solna, 16–29 år	668	23
Stockholm, Stockholm Nord, Solna, 30–84 år	1 502	36
Stockholm, Stockholm Nord, Södra Roslagen, 16–29 år	510	25
Stockholm, Stockholm Nord, Södra Roslagen, 30–84 år	1 236	43
Stockholm, Stockholm Syd, Botkyrka, 16–29 år	1 093	13
Stockholm, Stockholm Syd, Botkyrka, 30–84 år	1 885	28
Stockholm, Stockholm Syd, Haninge-Nynäshamn, 16–29 år	786	16
Stockholm, Stockholm Syd, Haninge-Nynäshamn, 30–84 år	1 542	37
Stockholm, Stockholm Syd, Huddinge, 16–29 år	708	20
Stockholm, Stockholm Syd, Huddinge 30–84 år	1 521	35
Stockholm, Stockholm Syd, Nacka, 16–29 år	606	20
Stockholm, Stockholm Syd, Nacka, 30–84 år	1 336	44
Stockholm, Stockholm Syd, Södertälje, 16–29 år	854	15
Stockholm, Stockholm Syd, Södertälje, 30–84 år	1 786	34
Syd, Blekinge nordöstra Skåne, Hässleholm 16–29 år	753	18
Syd, Blekinge nordöstra Skåne, Hässleholm, 30–84 år	1 349	38
Syd, Blekinge nordöstra Skåne, Karlshamn, 16–29 år	673	15
Syd, Blekinge nordöstra Skåne, Karlshamn, 30–84 år	1 400	41
Syd, Blekinge nordöstra Skåne, Karlskrona, 16–29 år	731	18
Syd, Blekinge nordöstra Skåne, Karlskrona, 30–84 år	1 232	41
Syd, Blekinge nordöstra Skåne, Kristianstad, 16–29 år	732	17
Syd, Blekinge nordöstra Skåne, Kristianstad, 30–84 år	1 390	40

Stratum	Urvalsstorlek	Svarsandel (%)
Syd, Kalmar Kronoberg, Kalmar, 16–29 år	650	18
Syd, Kalmar Kronoberg, Kalmar, 30–84 år	1 266	45
Syd, Kalmar Kronoberg, Ljungby, 16–29 år	720	18
Syd, Kalmar Kronoberg, Ljungby, 30–84 år	1 331	39
Syd, Kalmar Kronoberg, Nybro, 16–29 år	617	15
Syd, Kalmar Kronoberg, Nybro, 30–84 år	1 376	41
Syd, Kalmar Kronoberg, Västervik, 16–29 år	726	15
Syd, Kalmar Kronoberg, Västervik, 30–84 år	1 378	42
Syd, Kalmar Kronoberg, Växjö, 16–29 år	812	20
Syd, Kalmar Kronoberg, Växjö, 30–84 år	1 264	45
Syd, Malmö, Malmö norr, 16–29 år	691	22
Syd, Malmö, Malmö norr, 30–84 år	1 557	34
Syd, Malmö, Malmö söder, 16–29 år	1 077	12
Syd, Malmö, Malmö söder, 30–84 år	1 767	30
Syd, Nordvästra Skåne, Helsingborg, 16–29 år	891	16
Syd, Nordvästra Skåne, Helsingborg, 30–84 år	1 455	38
Syd, Nordvästra Skåne, Klippan, 16–29 år	1 030	14
Syd, Nordvästra Skåne, Klippan, 30–84 år	1 563	37
Syd, Nordvästra Skåne, Landskrona, 16–29 år	1 083	13
Syd, Nordvästra Skåne, Landskrona, 30–84 år	1 669	35
Syd, Nordvästra Skåne, Ängelholm, 16–29 år	671	21
Syd, Nordvästra Skåne, Ängelholm, 30–84 år	1 289	44
Syd, Södra Skåne, Eslöv, 16–29 år	672	21
Syd, Södra Skåne, Eslöv, 30–84 år	1 350	37
Syd, Södra Skåne, Kävlinge, 16–29 år	633	19
Syd, Södra Skåne, Kävlinge, 30–84 år	1 232	43
Syd, Södra Skåne, Lund, 16–29 år	826	27
Syd, Södra Skåne, Lund, 30–84 år	1 103	46
Syd, Södra Skåne, Trelleborg, 16–29 år	591	19
Syd, Södra Skåne, Trelleborg, 30–84 år	1 443	40
Syd, Södra Skåne, Ystad, 16–29 år	625	16
Syd, Södra Skåne, Ystad, 30–84 år	1 387	42
Väst, Fyrbodals, södra Fyrbodals, 16–29 år	530	18
Väst, Fyrbodals, södra Fyrbodals, 30–84 år	1 228	45
Väst, Fyrbodals, västra Fyrbodals, 16–29 år	855	16
Väst, Fyrbodals, västra Fyrbodals, 30–84 år	1 369	42

Stratum	Urvalsstorlek	Svarsandel (%)
Väst, Fyrbodal, östra Fyrbodal, 16–29 år	787	15
Väst, Fyrbodal, östra Fyrbodal, 30–84 år	1 403	40
Väst, Halland, Falkenberg, 16–29 år	774	14
Väst, Halland, Falkenberg, 30–84 år	1 393	41
Väst, Halland, Halmstad, 16–29 år	668	19
Väst, Halland, Halmstad, 30–84 år	1 319	40
Väst, Halland, Kungsbacka, 16–29 år	644	20
Väst, Halland, Kungsbacka, 30–84 år	1 285	44
Väst, Halland, Varberg, 16–29 år	637	19
Väst, Halland, Varberg, 30–84 år	1 334	42
Väst, Skaraborg, västra Skaraborg, 16–29 år	594	17
Väst, Skaraborg, västra Skaraborg, 30–84 år	1 325	45
Väst, Skaraborg, östra Skaraborg, 16–29 år	745	20
Väst, Skaraborg, östra Skaraborg, 30–84 år	1 302	43
Väst, Storgöteborg, Göteborg city, 16–29 år	658	26
Väst, Storgöteborg, Göteborg city, 30–84 år	1 110	42
Väst, Storgöteborg, Kungälv-Ale, 16–29 år	625	20
Väst, Storgöteborg, Kungälv-Ale, 30–84 år	1 374	42
Väst, Storgöteborg, Storgöteborg nordost, 16–29 år	982	16
Väst, Storgöteborg, Storgöteborg nordost, 30–84 år	1 511	33
Väst, Storgöteborg, Storgöteborg Hisingen, 16–29 år	726	21
Väst, Storgöteborg, Storgöteborg Hisingen, 30–84 år	1 449	36
Väst, Storgöteborg, Storgöteborg syd, 16–29 år	602	20
Väst, Storgöteborg, Storgöteborg syd, 30–84 år	1 262	41
Väst, Älvsborg, Alingsås, 16–29 år	508	21
Väst, Älvsborg, Alingsås, 30–84 år	1 205	45
Väst, Älvsborg, Borås, 16–29 år	723	17
Väst, Älvsborg, Borås, 30–84 år	1 265	42
Öst, Jönköping, Höglandet, 16–29 år	658	17
Öst, Jönköping, Höglandet, 30–84 år	1 341	43
Öst, Jönköping, södra Vätterbygden, 16–29 år	830	20
Öst, Jönköping, södra Vätterbygden, 30–84 år	1 276	45
Öst, Jönköping, Värnamo, 16–29 år	773	16
Öst, Jönköping, Värnamo, 30–84 år	1 409	37
Öst, Södermanland, Eskilstuna, 16–29 år	810	17
Öst, Södermanland, Eskilstuna, 30–84 år	1 469	40

Stratum	Urvalsstorlek	Svarsandel (%)
Öst, Södermanland, Katrineholm, 16–29 år	808	17
Öst, Södermanland, Katrineholm, 30–84 år	1 283	41
Öst, Södermanland, Nyköping, 16–29 år	671	19
Öst, Södermanland, Nyköping, 30–84 år	1 274	45
Öst, Östergötland, Linköping, 16–29 år	815	23
Öst, Östergötland, Linköping, 30–84 år	1 108	44
Öst, Östergötland, Motala, 16–29 år	719	17
Öst, Östergötland, Motala, 30–84 år	1 331	41
Öst, Östergötland, Norrköping, 16–29 år	660	18
Öst, Östergötland, Norrköping, 30–84 år	1 391	41
Totalt	200 000	36

Bilaga 2 Missiv

Statistiska centralbyrån
701 89 Örebro

Januari 2023

Hjälp oss att kartlägga otrygghet och brottslighet

**Undrar du över något?
Kontakta oss gärna!**
SCB:s uppgiftslämnarservice
010-479 69 30
enkat@scb.se
SCB, D/IH, 701 89 Örebro
www.scb.se/botrygg

This letter is available in English here:

ستجد نص هذه الرسالة باللغة العربية هنا
این نامه به زبان فارسی در اینجا وجود دارد:
www.scb.se/botrygg

You can answer in English in one of two ways: On the web – log in to www.insamling.scb.se/eid. On paper – call Statistics Sweden.

تواصل مع المكتب المركزي للإحصاءات (SCB) إذا كنت تريد الإجابة على الاستبيان باللغة العربية.

اگر می خواهید به زبان فارسی به پرسشنامه پاسخ دهید به سازمان مرکزی آمار (SCB) زنگ بزنید.

Var publiceras resultaten
Statistiken presenteras varje år på Brås webbplats, www.bra.se.

NTU är en del av Sveriges officiella statistik
Den officiella statistiken berättar om Sverige och bidrar till samhällets utveckling genom att vara objektiv och relevant. Den bidrar även till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut. De statistikansvariga myndigheterna tar fram statistik på uppdrag av regeringen.

Hej! Vi på Brottsförebyggande rådet (Brå) och statistikmyndigheten SCB vill bjuda in dig att delta i Nationella trygghetsundersökningen (NTU) som är en stor undersökning om brottslighet och otrygghet i Sverige.

Oavsett om du känner dig trygg eller otrygg där du bor, eller om du varit utsatt för brott eller inte, är dina svar viktiga för att vi ska kunna beskriva verkligheten så bra som möjligt.

Vi är bland annat intresserade av

- hur trygg eller otrygg du känner dig där du bor
- om du själv har varit utsatt för brott eller inte
- hur stort förtroende du har för polisen och domstolarna.

Dina svar är viktiga

Det är frivilligt att delta i undersökningen, men vi hoppas att du vill vara med eftersom dina svar är mycket betydelsefulla. Dina erfarenheter behövs när riksdag och regering tar beslut om vad som ska göras för att till exempel öka tryggheten, minska brottsligheten eller förbättra polisens och domstolarnas arbete. Resultaten ingår i Sveriges officiella statistik.

Du är en av 230 000 personer i åldern 15–84 år som slumpmässigt valts ut från SCB:s befolkningsregister.

Så här gör du

Gå in på www.insamling.scb.se/eid för att besvara frågorna. Logga in med BankID eller med följande inloggningsuppgifter:

Användarnamn:	
Lösenord:	

Det går bra att logga in flera gånger och spara emellan. Vill du hellre besvara frågorna på papper? Invänta då pappersenkäten som vi skickar om ett par veckor.

Vi ber dig besvara frågorna så snart som möjligt.

Stort tack på förhand för din medverkan!

Med vänlig hälsning

Joakim Stymne
Generaldirektör SCB

Mattias Larsson
Generaldirektör Brå

Vem använder svaren och hur?

Enkätsvaren används för att framställa statistik. Statistiken används bland annat när riksdag och regering tar beslut om Sveriges framtid, eller när media rapporterar om brottslighet och otrygghet.

Andra användare är polisen och de övriga myndigheterna inom rättsväsendet, politiska partier, kommunerna, forskare och studenter.

För att inte fråga mer än nödvändigt kompletterar SCB dina svar med uppgifter som redan finns på SCB. Det är uppgifter om kön, ålder, hemkommun, bostadsområde, boendeform, civilstånd, eventuell invandringsår, födelseland (eget och föräldrarnas), utbildning (egen och föräldrarnas), yrke, inkomst, ekonomiskt bistånd (egen och föräldrarnas) och introduktionsersättning (egen och föräldrarnas) från SCB:s register (om uppgifterna finns).

SCB bearbetar uppgifterna och tar bort personnummer, namn och adress. Därefter överlämnas uppgifterna till Brå för fortsatt bearbetning och analys.

Uppgifterna kan komma att lämnas ut till forskare eller andra som tar fram statistik. Sådan forskning och statistikverksamhet omfattas också av sekretess (se nedan). Brå är restriktiva med att lämna ut material och gör det bara efter en särskild prövning.

Dina svar sparas på SCB i 24 månader men kopplingen till ditt personnummer tas bort tre månader efter uppdragets slutförande. SCB sparar information om vilka som blev utvalda till undersökningen i 24 månader för att se till att inte samma personer tillfrågas igen.

Hur skyddas dina svar?

Det kommer inte att framgå vad just du har svarat när undersökningens resultat redovisas.

Uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden skyddas av sekretess och alla som arbetar med undersökningen har tystnadsplikt. Sekretessen gäller enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Samma sekretesskydd gäller hos Brå.

Hur behandlas personuppgifterna?

SCB är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som SCB utför. Brå är

personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som Brå utför.

Dina personuppgifter kommer att behandlas i enlighet med EU:s dataskyddsförordning, lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken och övrig gällande lagstiftning.

SCB:s och Brås rättsliga grund för att behandla dina personuppgifter är att behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse (att framställa statistik). Mer information om hur SCB och Brå behandlar personuppgifter hittar du på www.scb.se/personuppgifter och på www.bra.se/om-bra/om-webbplatsen/personuppgifter.html.

Du har rätt att få en kopia, ett registerutdrag, av de personuppgifter som SCB behandlar om dig. Gå in på www.scb.se/registerutdrag. Du har även i vissa fall rätt att få dina uppgifter raderade. Samma rättigheter gäller hos Brå.

Om du är missnöjd med hur dina personuppgifter behandlas har du rätt att lämna in klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten.

Nämnd gärna numret som finns längst upp ovanför rubriken i detta brev om du kontaktar oss så kan vi hjälpa dig snabbare.

Har du frågor om personuppgifter?

Kontakta SCB:s dataskyddsombud:
010-479 40 00, dataskyddsombud@scb.se,
SCB, 701 89 Örebro

Kontakta Brå:
Dataskyddsombud: dataskyddsombud@bra.se
Brå: info@bra.se
Brå, Box 1386, 111 93 Stockholm
www.bra.se

Var finns stöd om jag drabbats av brott?

Om du har drabbats av brott och behöver prata om det kan du ringa:

- Brottsofferjouren, telefon 0200–21 20 19
- Barnens rätt i samhället, Bris (upp till 18 år), telefon 116 111
- Kvinnofridslinjen, telefon 020-50 50 50
- Mansjouren, telefon 08-30 30 20

Bilaga 3 Frågeformulär

Hjälp oss att kart- lägga otrygghet och brottslighet

Frågeblanketten läses maskinellt. Vi ber dig därför att:

- Använda bläckpenna
- Skriva tydliga siffror, så här:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- Markera dina svar med kryss, så här:
- Om du svarat fel täck hela rutan med det felaktiga krysset, så här:

Markera bara ett svarsalternativ per fråga om inte annat framgår.

Bakgrundsfrågor

Först kommer några frågor om dig och ditt hushåll.

1. Vilket år är du född?

Skriv årtalet med fyra siffror, exempelvis 1986 eller 2001.

Födelseår:

2. a) Vilken eller vilka personer bor du tillsammans med?

Flera alternativ kan markeras. Räkna med barn som bor minst halva tiden i ditt hushåll. Räkna även med familjehemsplacerade och sambos barn. Räkna **inte** med eventuella inneboende.

- Ingen
- Make/maka/sambo/partner
- Förälder/föräldrar
- Syskon
- Andra vuxna
- Barn eller ungdomar under 20 år (ej dina syskon)

b) Om du räknar med dig själv, hur många personer mellan 15 och 84 år (födda 1939-2007) ingår i ditt hushåll?

Räkna med både vuxna och barn som bor minst halva tiden i ditt hushåll, dvs. även familjehemsplacerade och sambos barn. Räkna **inte** med eventuella inneboende.

Antal: personer

3. a) I vilken typ av bostad bor du?

Markera endast ett alternativ. Om flera alternativ är aktuella, markera det alternativ där du bor mest.

- Villa (friliggande småhus för en eller två familjer)
- Radhus, kedjehus eller parhus
- Lägenhet i flerbostadshus
- Annat boende

b) Äger eller hyr du/ni bostaden, eller är det en bostadsrätt?

Markera endast ett alternativ. Om flera alternativ är aktuella, markera det alternativ där du bor mest.

- Äger (äganderätt, andelsrätt)
- Hyr (hyresrätt, första-, andra- eller tredjehandskontrakt, kooperativ)
- Bostadsrätt
- Annat

4. Vilken är din högsta slutförda utbildning?

Markera endast ett alternativ. Har du en utländsk utbildning, försök att översätta denna till motsvarande svensk utbildningsnivå.

- Har inte slutfört någon/saknar utbildning
- Grundskola, folkskola, realskola eller liknande
- Gymnasieutbildning, fackskola eller liknande
- Eftergymnasial utbildning i minst 1 år (t.ex. KY/YH- och KU-utbildningar)
- Universitets- eller högskoleutbildning kortare än 3 år
- Universitets- eller högskoleutbildning 3 år eller längre

5. Vilken är din huvudsakliga sysselsättning just nu?

Markera endast ett alternativ. Om flera alternativ är aktuella, markera endast det alternativ som stämmer bäst.

- Anställd
- Egen företagare
- Studerande
- Arbetssökande eller i arbetsmarknadspolitisk åtgärd
- Föräldraledig eller tjänstledig
- Långtidssjukskriven (mer än 3 månader)
- Har sjuk- eller aktivitetsersättning (tidigare kallat förtidspension, sjukpension eller sjukbidrag)
- Pensionär (ålderspensionär, avtalspensionär)
- Hemmafru/hemmaman (inte pensionär)

Inställning till rättsväsendet

Med **rättsväsendet** menas de myndigheter som ansvarar för rättssäkerhet och rättstrygghet. Rättsväsendet upprätthåller svensk lag bland annat genom att förebygga brott, utreda brott, verkställa påföljder samt ge stöd till brottsoffer. Till rättsväsendet räknas bland annat polis, åklagare, domstolar och kriminalvård.

Polisen har till uppgift att förebygga, bekämpa och utreda brott. **Åklagaren** utreder och åtalar den som misstänks för brott. **Domstolen** avgör om den misstänkte är skyldig och vilket straff det ska bli. **Kriminalvården** ansvarar för häkten, fängelser och frivård.

6. Om du tänker dig rättsväsendet som en helhet. Hur stort eller litet förtroende har du för rättsväsendet?

- Mycket stort
- Ganska stort
- Varken stort eller litet
- Ganska litet
- Mycket litet
- Ingen åsikt/Vet inte

7. Hur stort eller litet förtroende har du för polisens sätt att bedriva sitt arbete?

- Mycket stort
- Ganska stort
- Varken stort eller litet
- Ganska litet
- Mycket litet
- Ingen åsikt/Vet inte

8. Hur stort eller litet förtroende har du för åklagarnas sätt att bedriva sitt arbete?

- Mycket stort
- Ganska stort
- Varken stort eller litet
- Ganska litet
- Mycket litet
- Ingen åsikt/Vet inte

9. Hur stort eller litet förtroende har du för domstolarnas sätt att bedriva sitt arbete?

- Mycket stort
- Ganska stort
- Varken stort eller litet
- Ganska litet
- Mycket litet
- Ingen åsikt/Vet inte

10. Hur stort eller litet förtroende har du för kriminalvårdens sätt att bedriva sitt arbete?

- Mycket stort
- Ganska stort
- Varken stort eller litet
- Ganska litet
- Mycket litet
- Ingen åsikt/Vet inte

11. a) Hur stort eller litet förtroende har du för att rättsväsendet som helhet hanterar de som *misstänks* för brott på ett *rättvist* sätt?

- Mycket stort
- Ganska stort
- Varken stort eller litet
- Ganska litet
- Mycket litet
- Ingen åsikt/Vet inte

b) Hur stort eller litet förtroende har du för att rättsväsendet som helhet behandlar de som *utsätts* för brott på ett *bra* sätt?

- Mycket stort
- Ganska stort
- Varken stort eller litet
- Ganska litet
- Mycket litet
- Ingen åsikt/Vet inte

c) Hur stort eller litet förtroende har du för att polisen hanterar de som *misstänks* för brott på ett *rättvist* sätt?

- Mycket stort
- Ganska stort
- Varken stort eller litet
- Ganska litet
- Mycket litet
- Ingen åsikt/Vet inte

d) Hur stort eller litet förtroende har du för att polisen behandlar de som *utsätts* för brott på ett *bra* sätt?

- Mycket stort
- Ganska stort
- Varken stort eller litet
- Ganska litet
- Mycket litet
- Ingen åsikt/Vet inte

Trygghet och oro för brott under senaste året

Nu följer ett antal frågor om hur trygg du känner dig och om du är orolig för att utsättas för brott.

12. I vilken utsträckning är du orolig över brottsligheten i samhället?

Med samhället menas Sverige i stort – och inte endast den ort där du bor.

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- Inte alls
- Vet inte

13. a) Om du går ut ensam sent en kväll i området där du bor, hur trygg eller otrygg känner du dig då?

- Mycket trygg
- Ganska trygg
- Ganska otrygg
- Mycket otrygg

Går aldrig ut ensam sent på kvällen →

b) Vilket är det främsta skälet till att du aldrig går ut ensam sent på kvällen?

- Har inte någon anledning eller möjlighet att gå ut ensam sent på kvällen
- Känner mig otrygg
- Annat skäl

14. Har det hänt under det senaste året att du valt att ta en annan väg eller ett annat färdstätt på grund av oro för att utsättas för brott?

Ett annat färdstätt kan t.ex. vara att ta bil eller taxi istället för att gå eller åka med kommunalt färdmedel.

- Mycket ofta
- Ganska ofta
- Ganska sällan
- Mycket sällan
- Aldrig

15. Har det hänt under det senaste året att du avstått från någon aktivitet, t.ex. gå på promenad, restaurang eller träffa någon på grund av oro för att utsättas för brott?

- Mycket ofta
- Ganska ofta
- Ganska sällan
- Mycket sällan
- Aldrig

16. a) Har det hänt under det senaste året att du har avstått från att skriva något eller lägga upp bilder eller filmer på internet, på grund av oro för att bli utsatt för trakasserier eller hot? Det kan vara i sociala medier, som t.ex. Facebook, Instagram och YouTube, eller i något annat sammanhang på internet.

- Mycket ofta
- Ganska ofta
- Ganska sällan
- Mycket sällan
- Aldrig

Skriver eller lägger aldrig upp något på internet →

b) Vilket är det främsta skälet till att du aldrig skriver eller aldrig lägger upp något på internet?

- Har inte tillgång till internet
- På grund av oro för att bli utsatt för trakasserier eller hot
- Annat skäl

17. Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att du ska drabbas av inbrott i din bostad?

- Mycket ofta
- Ganska ofta
- Ganska sällan
- Mycket sällan
- Aldrig

18. Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att din/er bil ska bli stulen eller utsatt för skadegörelse?

- Mycket ofta
- Ganska ofta
- Ganska sällan
- Mycket sällan
- Aldrig

Ingen i hushållet hade någon bil under senaste året

19. a) Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att bli utsatt för bedrägeri om du köper varor eller tjänster på internet?

- Mycket ofta
- Ganska ofta
- Ganska sällan
- Mycket sällan
- Aldrig
- Köper aldrig varor eller tjänster på internet

b) Vilket är det främsta skälet till att du aldrig köper varor eller tjänster på internet?

- Har inte tillgång till internet
- På grund av oro för att bli utsatt för bedrägeri
- Annat skäl

20. Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att du ska bli misshandlad?

- Mycket ofta
- Ganska ofta
- Ganska sällan
- Mycket sällan
- Aldrig

21. Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att du ska bli rånad?

- Mycket ofta
- Ganska ofta
- Ganska sällan
- Mycket sällan
- Aldrig

22. Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att du ska bli våldtagen eller på annat sätt sexuellt angripen?

- Mycket ofta
- Ganska ofta
- Ganska sällan
- Mycket sällan
- Aldrig

23. Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att någon närstående till dig ska drabbas av brott?

- Mycket ofta
- Ganska ofta
- Ganska sällan
- Mycket sällan
- Aldrig

24. I vilken utsträckning påverkar oro för att utsättas för brott din livskvalitet?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- Inte alls
- Vet inte

25. I vilken utsträckning upplever du att följande är ett problem i området där du bor?**a) Nedskräpning**

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls

b) Skadegörelse

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls

c) Klotter

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls

d) Fortkörning

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls

e) Övrig störande körning med moped, bil eller andra motorfordon

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls

Fortsättning, fråga 25:

I vilken utsträckning upplever du att följande är ett problem i området där du bor?

f) Personer påverkade av alkohol eller droger utomhus

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls

g) Gäng som uppehåller sig i området

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls

h) Personer eller gäng som bråkar eller stör

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls

i) Öppen narkotikahandel

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls

26. I vilken utsträckning tycker du att polisen bryr sig om problem som finns i området där du bor?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls
- Upplever inga problem i området där jag bor
- Vet inte/ingen åsikt

27. På det hela taget, tror du att antalet brott i Sverige har ökat, minskat eller varit oförändrat de senaste tre åren?

- Ökat kraftigt
- Ökat något
- Varit oförändrat
- Minskat något
- Minskat kraftigt
- Vet inte/ingen uppfattning

Utsatthet för brott under 2022

Nu följer ett antal frågor om utsatthet för brott under förra året (1 januari - 31 december 2022). Det handlar om händelser som kan ha drabbat dig personligen eller någon i ditt hushåll.

Det är **mycket viktigt** att brott som har inträffat före eller efter den här perioden inte redovisas här, oavsett hur allvarliga de är.

28. Fick du eller någon annan i ditt hushåll någon cykel stulen under förra året (2022)?

Ja, antal gånger

Nej

Ingen i hushållet ägde någon cykel under förra året

29. Fick du eller någon annan i ditt hushåll en bil stulen under förra året (2022)?

Räkna även med tjänstebil och leasingbil.

Ja, antal gånger

Nej

Ingen i hushållet hade någon bil under förra året

30. Fick du eller någon annan i ditt hushåll något stulet *ur eller från* en bil, en motorcykel, en moped, en husvagn eller liknande under förra året (2022)?

*Det kan t.ex. handla om fälgar, stereo eller en väska. Räkna **inte** med stöld från cykel.*

Ja, antal gånger

Nej

31. Bröt sig någon in i din bostad i syfte att stjäla något under förra året (2022)?

*Räkna **inte** med inbrott i garage, förråd eller källare som är avskilda från bostaden. Räkna **inte** heller händelser då någon gått in i en olåst bostad.*

Ja, antal gånger

Nej

Nu kommer frågor om händelser som kan ha drabbat dig personligen under föregående år (1 januari-31 december 2022). Om du inte vill svara på någon fråga kan du hoppa över den och gå vidare till nästa **men** dina svar är värdefulla och bidrar till viktig kunskap.

32. Har någon på ett brottsligt sätt använt ditt kontonummer, kontokort/kontokortsuppgifter eller dina personuppgifter för att komma över pengar eller andra värdesaker under förra året (2022)?
Det kan t.ex. handla om så kallad skimning eller identitetsstöld.

Ja, antal gånger

Nej

33. Har någon på ett brottsligt sätt lurat dig som privatperson på pengar då du har köpt eller sålt något under förra året (2022)?

Det kan röra sig om att du inte fått en vara som du har betalt för eller inte fått betalt för en vara du har sålt.

Ja, antal gånger

Nej

34. Blev du bestulen på pengar eller andra värdesaker som du burit på dig i fickan eller i en väska (så kallad fickstöld) under förra året (2022)?

Räkna inte med händelser där hot eller våld förekommit, de efterfrågas i fråga 35

Ja, antal gånger

Nej

35. Rånade eller försökte någon råna dig genom att använda hot eller våld under förra året (2022)?

Ja, antal gånger

Nej

36. a) Ofredade, tvingade eller angrep någon dig sexuellt under förra året (2022)?

Det kan till exempel handla om kränkande sexuella kommentarer i tal eller skrift eller att någon tafsat på dig, tvingat dig till en sexuell handling eller våldtagit dig. Det kan ha hänt hemma, i skolan, på arbetsplatsen, på internet eller på en annan plats.

Ja, antal gånger

Nej —————> Gå till fråga 37

b) Innebar händelsen eller någon av händelserna att någon tvingade eller försökte tvinga dig till en sexuell handling genom att hota, hålla fast eller göra dig illa på något sätt?

Ja

Nej

c) Innebar händelsen eller någon av händelserna att någon utnyttjade dig sexuellt då du sov eller var så påverkad att du inte kunde försvara dig?

Ja

Nej

37. a) Har någon med avsikt slagit, sparkat eller på annat sätt utsatt dig för fysiskt våld, så att du skadades eller så att det gjorde ont, under förra året (2022)?

Händelser som du tidigare uppgett ska du inte ange igen.

Ja, antal gånger

Nej —————> *Gå till fråga 38*

b) Ledde händelsen eller någon av händelserna till att du fick sådana skador att du besökte läkare, sjuksköterska eller tandläkare?

Ja

Nej

38. Hotade någon dig, på ett sådant sätt att du blev rädd, under förra året (2022)?

Händelser som du tidigare uppgett ska du inte ange igen.

Ja, antal gånger

Nej

39. Har du under förra året (2022), av en och samma person vid upprepade tillfällen, blivit förföljd eller fått oönskade besök, telefonsamtal eller meddelanden, via brev, sms eller internet?

Räkna inte med telefonförsäljning eller liknande.

Ja

Nej

40. Har någon i syfte att kränka eller skada dig spridit känsliga uppgifter, bilder, filmer och/eller kommentarer om dig på internet under förra året (2022)?

Det kan vara i sociala medier, som t.ex. Facebook, Instagram och YouTube, eller i något annat sammanhang.

Ja, antal gånger

Nej

41. Blev du under förra året (2022) utsatt för något eller några andra brott än de som redan frågats om i enkäten?

Ja, antal gånger

Nej

42. Utsattes någon närstående till dig för ett allvarligt brott under förra året (2022)?

Ja

Nej

Vet inte

Kontakter med rättsväsendets myndigheter de senaste tre åren

Nu kommer några frågor om eventuella kontakter du har haft med det svenska rättsväsendet, dvs. med polis, åklagare, domstolar och kriminalvård. I det här avsnittet handlar det om händelser som har skett under de senaste **tre åren**.

43. Har du (eller någon annan) polisanmält något brott du utsatts för under de senaste *tre åren*?

Ja

Nej → Gå till fråga 47

Om du har polisanmält flera händelser ber vi dig att på de följande frågorna beskriva endast **den senaste händelsen** som polisanmälde.

44. a) Var det du själv eller någon annan som anmälde brottet till polisen?

Jag själv

Jag själv tillsammans med annan person

Annan person

b) Gjordes anmälan via telefon, internet eller genom direkt kontakt med polisen?

*Med direkt kontakt menas att du har träffat företrädare för polisen i samband med anmälan. Svara **endast ett** alternativ.*

Telefon

Internet

Direkt kontakt

Vet inte

45. Ingick det någon form av hot eller våld i brottet som polisanmälde?

Ja

Nej

46. a) Hur skulle du sammantaget beskriva dina erfarenheter av polisen i samband med det här brottet?

- Mycket positiva
- Ganska positiva
- Varken positiva eller negativa
- Ganska negativa
- Mycket negativa
- Vet inte/ingen åsikt

b) Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med möjligheten att på ett enkelt sätt få kontakt med någon inom polisen som kunde hjälpa dig?

- Mycket nöjd
- Ganska nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Ganska missnöjd
- Mycket missnöjd
- Vet inte/ingen åsikt

c) Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med det bemötande du fick av polisen?

- Mycket nöjd
- Ganska nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Ganska missnöjd
- Mycket missnöjd
- Vet inte/ingen åsikt

d) Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med den information du fick om hur polisen arbetar med ditt ärende?

- Mycket nöjd
- Ganska nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Ganska missnöjd
- Mycket missnöjd
- Vet inte/ingen åsikt

e) Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med polisens arbete med att utreda och klara upp brottet?

- Mycket nöjd
- Ganska nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Ganska missnöjd
- Mycket missnöjd
- Vet inte/ingen åsikt

47. a) Har du under de senaste tre åren varit i kontakt med åklagare på grund av att du blivit utsatt för något brott?

- Ja
 Nej —————> *Gå till fråga 51*

b) Hur skulle du sammantaget beskriva dina erfarenheter av åklagaren?

- Mycket positiva
 Ganska positiva
 Varken positiva eller negativa
 Ganska negativa
 Mycket negativa

48. Har du medverkat i någon rättegång i domstol på grund av att du blivit utsatt för något brott under de senaste tre åren?

- Ja
 Nej —————> *Gå till fråga 51*

Nu följer några frågor om rättegången. Om du har medverkat i flera rättegångar ber vi dig att på de följande frågorna beskriva endast **den senaste rättegången**.

49. a) Hade du ett målsägandebiträde i samband med rättegången?

Ett målsägandebiträde är ett juridiskt biträde vars uppgift är att hjälpa den brottsutsatta under förundersökning och rättegång.

- Ja —————> *Besvara fråga 49b*
 Nej —————> *Besvara fråga 49c*

b) Om Ja: Hur skulle du sammantaget beskriva dina erfarenheter av målsägandebiträdet?

- Mycket positiva
 Ganska positiva
 Varken positiva eller negativa
 Ganska negativa
 Mycket negativa

c) Om Nej: Hade du velat ha ett målsägandebiträde?

- Ja
 Nej
 Vet inte

50. a) Upplevde du att informationen du fick inför rättegången var tillräcklig eller otillräcklig?

- Tillräcklig
 Otillräcklig
 Vet inte/ingen åsikt

b) Hur lätt eller svårt var det att förstå vad som hände under rättegången?

- Mycket lätt
 Ganska lätt
 Varken lätt eller svårt
 Ganska svårt
 Mycket svårt

c) Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med det bemötande du fick i domstolen?

- Mycket nöjd
 Ganska nöjd
 Varken nöjd eller missnöjd
 Ganska missnöjd
 Mycket missnöjd

För att få mer kunskap om utsatthet för brott vill vi gärna intervjua en del av er som har besvarat enkäten. Intervjuerna är mycket viktiga för att få en djupare förståelse för hur situationen i Sverige ser ut vad gäller brottslighet och trygghet. Vi är därför tacksamma om du vill lämna uppgifter om telefonnummer och även vilka tider du föredrar att vi ringer dig. Du väljer själv om du vill delta eller inte och kan också avbryta när som helst.

51. Vilket/vilka telefonnummer kan du säkrast kontaktas på om du blir utvald till en uppföljningsintervju?

I första hand:

								-												
--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I andra hand:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

52. När föredrar du att vi ringer och intervjuar dig?

Du får gärna svara med fler än ett alternativ!

- Vardag – dagtid (9 – 17)
 Vardag – kvällstid (17 – 21)
 Helg – dagtid (10 – 17)
 Helg – kvällstid (17 – 21)

Tack för din medverkan!

Gå gärna in på www.bra.se/ntu för att läsa mer om undersökningen.

Skicka den ifyllda enkäten till SCB i det portofria svarskuvertet.

Tryckt hos ett klimatneutralt företag Edita Bobergs AB

Bilaga 4 Kalibreringsrapport

Michael Franzen
SSA/SU/MET

BILAGA 5

Kalibreringsrapport

Nationella trygghetsundersökningen 2023

Inledning

I en urvalsundersökning är alltid skattningarna behäftade med *urvalsfel* beroende på att endast en delmängd (urval) av populationen studeras. Ett annat fel uppkommer om vi inte lyckas få svar från alla personer (bortfall) och om de avviker från de svarande med avseende på undersökningsvariablerna. Detta fel kallas för *bortfallsfel*.

I en urvalsundersökning är skattningarna alltid behäftade med urvalsfel beroende på att endast en delmängd av populationen studeras.

Dessutom kan bortfall leda till ytterligare osäkerhet i form av bortfallsskevheter. Bortfallsskevheter uppkommer om vi inte lyckas få svar från alla och om personerna i bortfallet avviker från de svarande med avseende på undersökningsvariablerna.

För att underlätta användningen av statistiken är det värdefullt om storleken på osäkerheten kan uppskattas. Av nämnda avvikelser är det endast storleken på urvalsfelen som kan skattas med hjälp av urvalsinformation. Kunskap om bortfallsskevheter kan i regel bara fås på ett indirekt och approximativt sätt genom att utnyttja registervariabler.

Både urvalsfel och bortfallsskevheter kan reduceras genom att använda ett effektivt uppräkningsförfarande. I undersökningen används tekniken med kalibrering av vikter, vilket är en effektiv och flexibel metod för att reducera osäkerheter orsakade av urval och bortfall. I korthet går tekniken ut på att vid uppräkningsutnyttjandet en vektor bestående av variabler som är kända för både de svarande och populationen. Dessa variabler ska helst samvariera med svarsbenägenheten och undersökningsvariabler (målvariabler) samt avgränsa viktiga redovisningsgrupper.

Urvalsram och urval

Urvalsramen hämtades från Registret över totalbefolkningen (RTB), aktualitet 2022-10-31 och bestod av 8 369 245 individer. Från urvalsramen drogs ett stratifierat urval om 230 000 individer, varav 200 000 utgjorde ordinarie urval och 30 000 ett modulurval. Stratifieringsvariabler var ålder (två grupper) och lokalpolisområde (94 st).

Av de 200 000 individerna i det ordinarie urvalet svarade 63 683 individer, 135 787 klassades som bortfall och 530 som övertäckning.

Urvalet drogs negativt samordnat med NTU 2021 och NTU 2022 via permanenta slumpantal. Alla tre urvalen bedöms kunna hanteras som oberoende då det förväntade överlappet vid oberoende urvalsdragning

är litet. Estimationen kan alltså utföras på vanligt sätt, se vidare avsnitt *Teknisk beskrivning av urval och estimation*.

Analysen i den här rapporten avser det ordinarie urvalet.

Bortfallsanalys

Syftet med bortfallsanalysen är att analysera vilka variabler som bör användas som hjälpinformation vid bortfallssjustering. Detta görs i avsnittet *Analys av bortfallet*. Det är även av intresse att försöka bedöma vilka effekter bortfallet har på statistiken. I avsnittet *Kvarstående bortfallsskevheter* görs ett försök att uppskatta vilka skevheter som finns kvar efter bortfallsjusteringen.

Analys av bortfallet

Det centrala arbetet för att få god kvalitet på skattningarna, då kalibreringsestimatoren används, är att använda stark hjälpinformation. Vid val av hjälpvariabler är det tre kriterier som ska beaktas (Särndal & Lundström 2005):

- 1) Variabeln samvarierar väl med svarsbenägenheten. Det är det viktigaste kriteriet eftersom det leder till en minskning av *bortfallsskevheten* för alla skattningar.
- 2) Variabeln samvarierar väl med målvariabler. Om så är fallet minskar *bortfallsskevheten* för de skattningar som byggs upp av dessa målvariabler. Även *urvalsosäkerheten* minskar för dessa skattningar.
- 3) Variabeln avgränsar viktiga redovisningsgrupper. Det leder framförallt till minskad *urvalsosäkerhet* i skattningar för dessa redovisningsgrupper.

Tänkbara hjälpvariabler

I tabell 1 presenteras de variabler som ingår i analysen och som är kandidater till att användas som hjälpinformation vid bortfallsjusteringen. Variablerna är hämtade från RTB, Utbildningsregistret (UREG), Inkomst- och taxeringsregistret (IoT) och Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) och har bedömts samvariera med svarsbenägenheten och/eller viktiga undersökningsvariabler.

Tabell 1 Tänkbara hjälpvariabler

Variabel (benämning)	Kategorier (koder)	Källa (aktualitet)
KÖN	1 = Man 2 = Kvinna	RTB 2022-10-31
ÅLDER	(Ålder: år 2023-12-31) 1 = 16 – 29 2 = 30 – 54 3 = 55 – 69 4 = 70 – 84	RTB 2022-10-31

CIVILSTÅND	1 = Gift+registrerat partnerskap 2 = Övriga	RTB 2022-10-31
FÖDELSELAND	1 = Sverige 2 = Övriga, okänt	RTB 2022-10-31
HUSHÅLLSTYP	(Grupperad från variabeln HushallsTyp) 1 = Ensamstående utan barn (1.1) 2 = Ensamstående med barn (1.2, 1.3) 3 = Sammanboende utan barn (2.1) 4 = Sammanboende med barn (2.2, 2.3) 5 = Övriga hushåll (3.1,3.2, 3.3)	RTB 2022-10-31
UTBILDNINGSNIVÅ	1 = Förgymnasial utbildning, okänd 2 = Gymnasial utbildning 3 = Eftergymnasial utbildning	UREG 2022
UTBILDNINGSS- INRIKTNING	(Sun2020 Inr) 1 = Allmän utbildning, pedagogik, lärarutbildning, humaniora, konst, samhällsvetenskap, juridik, handel, administration 2 = Naturvetenskap, matematik och informations- och kommunikationsteknik (IKT), teknik och tillverkning 3 = Lant- och skogsbruk samt djursjukvård 4 = Hälso- och sjukvård samt social omsorg 5 = Tjänster, okänd	UREG 2022
FÖRVÄRVSINKOMST INDIVID	(CSFVI grupperad; tkr) 1 = 0 – 146, okänd 2 = 147 – 237 3 = 238 – 324 4 = 325 –	IoT 2021
URBANISERINGSGRAD	1 = Tätbefolkat område 2 = Medelbefolkat område 3 = Glest befolkad område	RTB 2022-10-31
YRKESSTÄLLNING	1 = Anställda (1,2) 2 = Egen företagare, eget AB (4,5) 3 = Övriga, okänd (0)	RAMS 2021
ERHÅLLIT SJUKERSÄTTNING	(CSJUK) 1 = Ja, okänt 2 = Nej	IoT 2021
ERHÅLLIT EKONOMISKT BISTÅND	(ISOCBH) 1 = Ja, okänt 2 = Nej	IoT 2021
SYSSELSATT	(SyssStat) 1 = Ja, okänt 2 = Nej	RAMS 2021
KOMMUNGRUPP	(SKL:s kommungruppsindelning 2017) 1 = Storstäder och storstadsnära kommuner 2 = Större städer och kommuner nära större stad 3 = Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner	RTB 2022-10-31

Svarsandelar

Sambandet mellan de svarande och bortfallet studeras genom att beräkna den vägda svarsandelen per kategori för de tänkta hjälpvariablerna (se tabell 2-15). Vid vägningen används designvikten $d_k = N_h/n_h$. Vid vägningen används designvikten (vid stratifierat OSU: N_h/n_h). Den vägda svarsandelen för hela populationen är 36,0 procent.

Stora skillnader mellan svarsandelarna tyder på en skev svarsfördelning för hjälpvariabeln och ett starkt samband med svarsbenägenheten, vilket efterfrågas enligt kriterium 1.

Tabell 2 Skattad procentuell andel svarande fördelat på kön

Kategori	Svarsandel	Antal svar
Man	33,2	29 677
Kvinna	38,9	34 006

Tabell 3 Skattad procentuell andel svarande fördelat på ålder

Kategori	Svarsandel	Antal svar
16 – 29 år	18,7	12 213
30 – 54 år	28,2	17 617
55 – 69 år	47,9	16 969
70 – 84 år	61,2	16 884

Tabell 4 Skattad procentuell andel svarande fördelat på civilstånd

Kategori	Svarsandel	Antal svar
Gift+registrerat partnerskap	44,9	28 453
Övriga	30,3	35 230

Tabell 5 Skattad procentuell andel svarande fördelat på födelseland

Kategori	Svarsandel	Antal svar
Sverige	40,6	55 510
Övriga, okänt	20,6	8 173

Tabell 6 Skattad procentuell andel svarande fördelat på hushållstyp

Kategori	Svarsandel	Antal svar
Ensamstående utan barn	36,1	13 517
Ensamstående med barn	23,8	3 471
Sammanboende utan barn	52,9	23 884
Sammanboende med barn	30,4	18 528
Övriga hushåll	20,4	4 283

Tabell 7 Skattad procentuell andel svarande fördelat på utbildningsnivå

Kategori	Svarsandel	Antal svar
Förgymnasial utbildning, okänd	24,6	11 478
Gymnasial utbildning	33,7	25 286
Eftergymnasial utbildning	44,7	26 919

Tabell 8 Skattad procentuell andel svarande fördelat på utbildningsinriktning

Kategori	Svarsandel	Antal svar
1	36,0	32 298
2	37,2	14 681
3	36,5	1 236
4	42,3	9 450
5	26,1	6 018

Tabell 9 Skattad procentuell andel svarande fördelat på inkomst, tkr

Kategori	Svarsandel	Antal svar
0 – 146, okänd	21,6	13 316
147 – 237	40,7	10 419
238 – 324	38,2	9 908
325 –	41,9	30 040

Tabell 10 Skattad procentuell andel svarande fördelat på urbaniseringsgrad

Kategori	Svarsandel	Antal svar
Tätbefolkat område	35,1	17 400
Medelbefolkat område	36,5	29 802
Glest befolkad område	36,8	16 481

Tabell 11 Skattad procentuell andel svarande fördelat på yrkesställning

Kategori	Svarsandel	Antal svar
Anställda	34,0	37 483
Egen företagare, eget AB	43,3	5 140
Övriga, okänd	38,5	21 060

Tabell 12 Skattad procentuell andel svarande fördelat på erhållit sjukersättning

Kategori	Svarsandel	Antal svar
Ja, okänt	30,8	13 700
Nej	37,8	49 983

Tabell 13 Skattad procentuell andel svarande fördelat på erhållit ekonomiskt bistånd

Kategori	Svarsandel	Antal svar
Ja, okänt	13,0	1 034
Nej	36,9	62 649

Tabell 14 Skattad procentuell andel svarande fördelat på sysselsatt

Kategori	Svarsandel	Antal svar
Ja, okänt	34,5	35 520
Nej	38,4	28 163

Tabell 15 Skattad procentuell andel svarande fördelat på kommungrupp

Kategori	Svarsandel	Antal svar
Storstäder och storstadsnära kommuner	35,1	18 237
Större städer och kommuner nära större stad	36,3	23 099
Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner	36,9	22 347

Skillnad i svarsbenägenhet är som störst mellan åldersgrupper, hushållstyper, födelseland, utbildningsnivåer, -inriktningar, inkomstgrupper, civilstånd, yrkesställning och om en erhållit ekonomiskt bistånd eller inte. Detta gör dessa variabler till starka kandidater enligt kriterium 1. Skillnaden mellan olika kommungrupper, urbaniseringsgrad eller om en är sysselsatt eller inte är däremot liten vilket gör dem sämre som hjälpvariabler enligt kriterium 1.

Multivariat analys

Vissa variabler samvarierar vilket gör att vi inte vet hur de fungerar tillsammans. För att se den sammanlagda effekten av variablerna används en *Step-Forward* procedur baserad på H_3 -indikatorn, se Särndal & Lundström (2010). Proceduren används för att hitta de starkaste hjälpvariablerna och har vissa likheter med *forward selection* inom regressionsanalys. I tabell 16 visas hur H_3 -indikatorn ökar successivt då variabler läggs till i hjälpvektorn. Större H_3 -värde innebär ökad reduktion av bortfallsskevheten.

Tabell 16 Step-forward-procedur för indikatorn H_3

Hjälpvariabel	$H_3 \times 10^3$
Ålder	424
Födelseland	504
Utbildningsnivå	559
Hushållstyp	581
Erhållit ekonomiskt bistånd	593
Kön	597
Inkomst	602
Utbildningsinriktning	604
Sysselsatt	605
Urbaniseringsgrad	606
Erhållit sjukersättning	606
Civilstånd	606
Kommungrupp	606
Yrkesställning	606

Utifrån de genomförda analyserna bör variablerna ålder, födelseland, utbildningsnivå, hushållstyp, erhållit ekonomiskt bistånd, inkomst, kön och utbildningsinriktning vara starka kandidater till att användas som hjälpinformation enligt kriterium 1. Efter att utbildningsinriktning lagts till så ökar värdet på H_3 -indikatorn endast marginellt, vilket innebär att variablerna sysselsatt, urbaniseringsgrad, erhållit sjukersättning, civilstånd, kommungrupp och yrkesställning inte skulle tillföra så mycket i en hjälpvektor.

Samvariation med målvariabler

I undersökningen ingår ett stort antal målvariabler och därför är det inte möjligt att hitta hjälpvariabler som samvarierar med alla dessa.

Däremot kan vi välja ut några målvariabler som anses särskilt viktiga för undersökningen. Två målvariabler har valts ut och från dessa konstrueras klassindelade variabler enligt tabell 17.

Tabell 17 Konstruerade målvariabler

Målvariabel	Förklaring (se även frågeformuläret)
Utsatt för brott	1 = Ja på någon av frågorna F28-F34, F35a-F40a eller F41, 0 = Annars
Gjort polisanmälan	1 = Ja på F43, 0 = Annars

I tabeller 18-31 skattas den procentuella andelen med egenskapen per målvariabel inom hjälpvariablernas olika kategorier. Skattningarna görs med hjälp av en bortfallsjusterad designvikt enligt formel (4) i avsnittet *Teknisk beskrivning av urval och estimation*. Stora skillnader i andelarna mellan kategorierna för de olika målvariablerna tyder på att hjälpvariabeln har ett starkt samband med målvariabeln vilket efterfrågas enligt kriterium 2.

Tabell 18 Kön

	Utsatt för brott	Gjort polisanmälan
Man	28,2	20,9
Kvinna	29,1	19,4

Tabell 19 Ålder

	Utsatt för brott	Gjort polisanmälan
16 – 29 år	44,9	23,8
30 – 54 år	34,8	26,1
55 – 69 år	23,2	18,7
70 – 84 år	14,1	11,4

Tabell 20 Civilstånd

	Utsatt för brott	Gjort polisanmälan
Gift+registrerat partnerskap	22,4	18,0
Övriga	33,6	21,7

Tabell 21 Födelseland

	Utsatt för brott	Gjort polisanmälan
Sverige	27,8	20,1
Övriga, okänt	34,2	20,1

Tabell 22 Hushållstyp

	Utsatt för brott	Gjort polisanmälan
Ensamstående utan barn	28,4	19,0
Ensamstående med barn	44,6	27,5
Sammanboende utan barn	19,9	16,0
Sammanboende med barn	34,7	23,7
Övriga hushåll	36,6	23,1

Tabell 23 Utbildningsnivå

	Utsatt för brott	Gjort polisanmälan
Förgymnasial utbildning, okänd	31,5	17,1
Gymnasial utbildning	27,0	19,5
Eftergymnasial utbildning	29,0	21,7

Tabell 24 Utbildningsinriktning

	Utsatt för brott	Gjort polisanmälan
1	29,4	19,7
2	26,7	20,3
3	27,0	18,2
4	26,9	20,9
5	32,9	20,7

Tabell 25 Inkomst, tkr

	Utsatt för brott	Gjort polisanmälan
0 – 146, okänd	39,6	20,8
147 – 237	20,7	14,6
238 – 324	24,4	18,2
325 –	27,7	22,1

Tabell 26 Urbaniseringsgrad

	Utsatt för brott	Gjort polisanmälan
Tätbefolkat område	32,5	22,3
Medelbefolkat område	27,5	19,4
Glest befolkat område	23,2	16,8

Tabell 27 Yrkesställning

	Utsatt för brott	Gjort polisanmälan
Anställda	32,3	22,9
Egen företagare, eget AB	24,4	21,4
Övriga, okänd	23,1	14,4

Tabell 28 Erhållit sjukersättning

	Utsatt för brott	Gjort polisanmälan
Ja, okänt	34,1	24,6
Nej	27,2	18,8

Tabell 29 Erhållit ekonomiskt bistånd

	Utsatt för brott	Gjort polisanmälan
Ja, okänt	42,6	20,5
Nej	28,5	20,1

Tabell 30 Sysselsatt

	Utsatt för brott	Gjort polisanmälan
Ja, okänt	31,6	23,3
Nej	24,9	15,8

Tabell 31 Kommungrupp

	Utsatt för brott	Gjort polisanmälan
Storstäder och storstadsnära kommuner	31,6	22,4
Större städer och kommuner nära större stad	28,5	19,6
Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner	24,6	17,3

Bortsett från kön varierar skattningarna märkbart för någon målvariabel för hjälpvariablerna. Det gör dem användbara i en hjälpvektor enligt kriterium 2. Framförallt gäller det variablerna ålder, hushållstyp och inkomst.

En multivariat analys där sambandet mellan målvariabeln och hjälpvariablerna modelleras genomförs också. För varje målvariabel presenteras de starkaste hjälpvariablerna. Analysen görs som en stegvis multivariat logistisk regression. Se tabeller 32-33.

Tabell 32 Hjälpvariabler som samvarierar med målvariabeln Utsatt för brott

Hjälpvariabel	p-värde
Ålder	<0,0001
Hushållstyp	<0,0001
Urbaniseringsgrad	<0,0001
Födelseland	<0,0001
Erhållit sjukersättning	<0,0001
Yrkesställning	<0,0001
Inkomst	<0,0001
Civilstånd	0,0007
Utbildningsinriktning	0,0013
Kommungrupp	0,0091
Erhållit ekonomiskt bistånd	0,0129
Sysselsatt	0,0158

Tabell 33 Hjälpvariabler som samvarierar med målvariabeln Gjort polisanmälan

Hjälpvariabel	p-värde
Ålder	<0,0001
Yrkesställning	<0,0001
Urbaniseringsgrad	<0,0001
Hushållstyp	<0,0001
Erhållit sjukersättning	<0,0001
Kön	<0,0001
Utbildningsnivå	<0,0001
Kommungrupp	<0,0001
Utbildningsinriktning	<0,0001
Födelseland	0,0062
Civilstånd	0,0473

Flera av hjälpvariablerna samvarierar med båda målvariabler. Variabler som kommungrupp och urbaniseringsgrad som inte visade starkt samband med svarsfrekvensen visar samband med målvariablerna. Det gör dem till kandidater som hjälpvariabler enligt kriterium 2.

Avgränsning av redovisningsgrupper

Om hjälpvariabeln avgränsar viktiga redovisningsgrupper kan kvaliteten bli bättre i dessa grupper. Framförallt blir skattningarna säkrare om hjälpvariabeln väl avgränsar redovisningsgruppen enligt kriterium 3.

Kalibreringsestimatoren ger konsistenta skattningar i den meningen att estimatören ger exakta skattningar för utnyttjade registertotaler. Det är därför viktigt att vid val av hjälpvariabler fundera på vilka skattningar man vill få konsistenta.

Slutligt val av hjälpvektor

Efter sammanvägning av ovanstående analys används följande hjälpvektor:

LPO+ålder+födelseland+utbildningsnivå+hushållstyp+kommungrupp

vilket är densamma som i 2022 års undersökning.

Jämförelser underlättar med användning av samma vektor. Bortfallsanalysen visar heller inga tecken på att dessa variabler inte längre är relevanta som hjälpvariabler. En tänkbar variabel som lämnats utanför hjälpvektorn är inkomst, men inkludering av den gav negativa vikter och togs bort. Kön kan också tänkas avgränsa viktiga redovisningsgrupper.

Kvarstående bortfallskevheter

R-indikatoren

Svarsandelen används ofta som ett mått på kvaliteten, men den säger inget om den bias som kan uppkomma på grund av bortfallet. Ökat svarsbortfall behöver inte leda till ökad bortfallsbias (och vice versa).

För att belysa detta problem har olika indikatorer på representativitet/balans tagits fram i olika sammanhang. Dessa mått beräknar balans och representativitet för de svarande i relation till hjälpinformation för populationen.

Representativitetsindikatoren (R-indikatoren) är ett mått på hur representativ svarsmängden är i förhållande till urvalet, med avseende på diverse bakgrundsvariabler. Enkelt beskrivet beräknar man ett sammanfattande mått på hur mycket svarsandelarna inom olika grupper varierar – om alla svarsandelar är lika är det *perfekt balans*.

Detta beror på vilka grupper man väljer. R-indikatorns värde påverkas också av urvalsstorleken vilket gör att måttet bäst lämpar sig för jämförelser inom en och samma undersökning, t.ex. för att se hur representativiteten förändras över tid eller hur den skiljer sig mellan olika insamlingsstrategier (vid experiment). Se vidare resonemang i Schouten et al. (2009).

Representativiteten har beräknats för den slutliga hjälpvektorn för 2023. Se tabell 34. Även tidigare årgångar framtagna enligt dokumentet ”R-indikatorn i NTU” daterad 2023-03-23, finns med i tabellen.

Tabell 34 Indikatorernas utveckling för hjälpvariabler i x_k

Årgång	Svarsandel P (%)	R	n
2019	40,6 ± 0,2	0,622	200 001
2020	40,5 ± 0,2	0,616	200 001
2021	40,8 ± 0,2	0,608	200 001
2022	35,8 ± 0,2	0,619	200 000
2023	35,9 ± 0,2	0,626	200 000

Svarsandelen¹ låg på en stabil nivå kring 40 procent 2019-2021 men sjönk några procentenheter 2022. Årets svarsandel ligger på samma nivå som 2022. R-indikatorn gick dock upp något jämfört med förra året. Skillnaderna är dock ganska små.

Jämförelse av kalibrerade och ej kalibrerade skattningar

I avseende att utvärdera effekten av bortfallsjusteringen jämförs skattningar som beräknats utifrån kalibrerade vikter, med HT-skattningar gjorda med hjälp av en bortfallsjusterad designvikt enligt (4), där ingen extra hjälpinformation används. Skattningarna görs för målvariablerna inklusive 95%-iga konfidensintervall. Se tabell 35-36.

---

¹ Av tekniska skäl ingår eventuell övertäckning bland bortfallet. Svarsandelarna kan därför skilja sig något från tidigare publicerade siffror.

Tabell 35 Andelsskattningar för målvariabeln Utsatt för brott

Redovisningsgrupp	Kalibrerad skattning	HT-skattning	Antal svartotalt
Totalt	31,6 ± 0,4	28,7 ± 0,4	63 683
16 – 29 år	45,3 ± 1,0	44,9 ± 1,0	12 213
30 – 54 år	35,8 ± 0,8	34,8 ± 0,8	17 617
55 – 69 år	24,1 ± 0,8	23,2 ± 0,7	16 969
70 – 84 år	13,9 ± 0,7	14,1 ± 0,6	16 884
Sverige	30,5 ± 0,5	27,8 ± 0,4	55 510
Övriga, okänt	35,1 ± 1,2	34,2 ± 1,1	8 173
Förgymnasial utbildning, okänd	32,2 ± 1,0	31,5 ± 0,9	11 478
Gymnasial utbildning	29,7 ± 0,7	27,0 ± 0,6	25 286
Eftergymnasial utbildning	33,2 ± 0,7	29,0 ± 0,6	26 919
Ensamstående utan barn	30,3 ± 1,0	28,4 ± 0,8	13 517
Ensamstående med barn	45,1 ± 1,9	44,6 ± 1,8	3 471
Sammanboende utan barn	21,9 ± 0,7	19,9 ± 0,6	23 884
Sammanboende med barn	35,2 ± 0,8	34,7 ± 0,8	18 528
Övriga hushåll	37,1 ± 1,7	36,6 ± 1,6	4 283
Tätbefolkat område	35,0 ± 0,8	31,6 ± 0,7	18 237
Medelbefolkat område	31,3 ± 0,7	28,5 ± 0,6	23 099
Glest befolkad område	26,8 ± 0,7	24,6 ± 0,6	22 347

Tabell 36 Andelsskattningar för målvariabeln Gjort polisanmälan

Redovisningsgrupp	Kalibrerad skattning	HT-skattning	Antal svar totalt
Totalt	21,3 ± 0,4	20,1 ± 0,3	63 683
16 – 29 år	23,7 ± 0,9	23,8 ± 0,8	12 213
30 – 54 år	26,0 ± 0,7	26,1 ± 0,7	17 617
55 – 69 år	18,6 ± 0,7	18,7 ± 0,7	16 969
70 – 84 år	10,5 ± 0,6	11,4 ± 0,5	16 884
Sverige	21,6 ± 0,4	20,1 ± 0,4	55 510
Övriga, okänt	20,6 ± 1,0	20,1 ± 1,0	8 173
Förgymnasial utbildning, okänd	17,5 ± 0,8	17,1 ± 0,8	11 478
Gymnasial utbildning	21,1 ± 0,6	19,5 ± 0,5	25 286
Eftergymnasial utbildning	23,7 ± 0,7	21,7 ± 0,5	26 919
Ensamstående utan barn	19,9 ± 0,8	19,0 ± 0,7	13 517
Ensamstående med barn	27,9 ± 1,7	27,5 ± 1,6	3 471
Sammanboende utan barn	16,9 ± 0,6	16,0 ± 0,5	23 884
Sammanboende med barn	23,7 ± 0,7	23,7 ± 0,7	18 528
Övriga hushåll	23,4 ± 1,5	23,1 ± 1,4	4 283
Tätbefolkat område	23,8 ± 0,7	22,4 ± 0,6	18 237
Medelbefolkat område	20,8 ± 0,6	19,6 ± 0,6	23 099
Glest befolkad område	18,4 ± 0,6	17,3 ± 0,5	22 347

Vid en jämförelse mellan kalibrerade och ej kalibrerade skattningar ser man att kalibrering har viss effekt. För de flesta redovisningsgrupper har högre andel utsatts för brott när de kalibrerade punktskattningarna

används. Detta kan tyda på att gruppen som blivit utsatta är något underskattade ibland de svarande. Liknande gäller för andelen som gjort polisanmälan, utom för åldersgrupperna och ensamstående med barn, där den kalibrerade punktskattningen ger en lägre andel.

Skevheter i registervariabeln förvärvsinkomst

En metod för att bedöma hur stora fel bortfallet kan leda till är att använda sig av registerinformation. Här används två av de föreslagna hjälpvariablerna förvärvsinkomst och civilstånd vilka inte togs med i hjälpvektorn. Variablerna finns för hela urvalet och därmed är det möjligt att jämföra skattningar från de svarande med skattningar från hela urvalet (med hjälpinformation). Beräkningar av populationsvärdet från urvalsramen presenteras också. Se tabell 37-38.

Medianinkomsten totalt för HT-skattningen med de svarande är 316 600 kronor. Medianinkomsten i urvalsskattningen är 299 600 kronor (som underskattar populationsvärdet i urvalsramen något). Detta tyder på att personer med högdisponibel inkomst är överrepresenterade bland de svarande och att inkomsten överskattas om ingen bortfallsjustering görs. Medianinkomsten skattad med kalibrering är 315 400 kronor. Bortfallsjustering med hjälp av kalibrering hjälper att minska överskattningen något men inte helt och hållet.

På liknande sätt reduceras bortfallsskevheter i några redovisningsgrupper men i flera andra ger de kalibrerade skattningarna ett värde som ligger längre ifrån motsvarande urvalsskattning än HT-skattningarna. Därmed finns skäl att säga att det finns kvarstående bortfallsskevheter i variabeln inkomst.

Tabell 37 Skattningar medianinkomst

Redovisningsgrupp	Svarsmängd		Urval Kalibrerad skattning	Urvalsram
	Svarsmängd HT-skattning	Kalibrerad skattning		
Totalt	316 600 ± 2 200	315 400 ± 2 400	299 600 ± 1 300	300 700
16 – 29 år	30 400 ± 3 000	20 000 ± 2 300	43 700 ± 1 600	47 800
30 – 54 år	422 900 ± 3 600	407 200 ± 3 400	373 800 ± 1 800	375 100
55 – 69 år	410 300 ± 3 500	381 500 ± 3 500	380 100 ± 2 300	379 500
70 – 84 år	244 200 ± 2 200	224 200 ± 2 000	226 600 ± 1 500	227 100
Sverige	323 900 ± 2 400	325 700 ± 2 400	321 500 ± 1 400	320 800
Övriga, okänt	264 000 ± 6 700	275 200 ± 7 000	219 700 ± 3 400	230 200
Förgymnasial utbildning, okänd	110 800 ± 6 700	120 400 ± 5 700	120 400 ± 400	122 000
Gymnasial utbildning	304 600 ± 3 500	321 700 ± 2 900	306 600 ± 1 700	306 300
Eftergymnasial utbildning	400 300 ± 3 300	402 600 ± 3 800	386 400 ± 2 200	387 700
Ensamstående utan barn	286 600 ± 4 600	289 400 ± 5 600	273 800 ± 2 900	274 700
Ensamstående med barn	212 800 ± 19 000	247 500 ± 17 400	205 100 ± 7 700	208 600
Sammanboende utan barn	325 300 ± 3 400	317 500 ± 4 000	320 400 ± 2 400	320 100
Sammanboende med barn	355 900 ± 4 500	354 900 ± 4 400	341 800 ± 2 300	342 900
Övriga hushåll	265 300 ± 9 800	276 100 ± 10 700	214 300 ± 4 700	219 900
Tätbefolkat område	351 500 ± 4 600	341 400 ± 5 600	319 400 ± 2 700	321 700
Medelbefolkat område	303 600 ± 3 900	303 800 ± 4 300	289 900 ± 2 200	291 400
Glest befolkad område	293 200 ± 4 000	300 500 ± 4 400	289 900 ± 2 400	289 200

För andelen gifta personer (inklusive registrerade partners) totalt för HT-skattningen med de svarande är 43,6 procent. Andelen i urvalsskattningen är 39,0 procent. Det betyder att de gifta är överrepresenterade bland de svarande och att andelen överskattas om ingen bortfallsjustering görs. Bortfallsjustering med hjälp av kalibrering reducerar denna underskattning.

För de flesta enskilda redovisningsgrupper reduceras bortfallsskevheten vid användning av den kalibrerade skattningen. Det finns skäl att säga att bortfallsskevheter i variabeln andelen gifta reduceras med användning av kalibrerade vikter för ingående redovisningsgrupper.

Tabell 38 Skattningar av andel gifta

Redovisningsgrupp	Svarsmängd			Urvalsram
	Svarsmängd HT-skattning	Kalibrerad skattning	Urval kalibrerad skattning	
Totalt	43,6 ± 0,3	39,8 ± 0,3	39,0 ± 0,1	39,2
16 – 29 år	3,0 ± 0,3	2,9 ± 0,3	4,2 ± 0,1	4,1
30 – 54 år	47,3 ± 0,7	46,3 ± 0,7	43,1 ± 0,3	43,4
55 – 69 år	56,1 ± 0,7	51,9 ± 0,7	51,9 ± 0,5	52,3
70 – 84 år	59,5 ± 0,7	52,9 ± 0,9	54,6 ± 0,5	54,3
Sverige	42,8 ± 0,3	37,1 ± 0,3	36,8 ± 0,1	37,0
Övriga, okänt	48,3 ± 1,1	48,7 ± 1,1	46,4 ± 0,5	46,6
Förgymnasial utbildning, okänd	27,8 ± 0,7	28,0 ± 0,9	28,8 ± 0,3	29,2
Gymnasial utbildning	44,5 ± 0,5	41,6 ± 0,5	37,7 ± 0,3	37,6
Eftergymnasial utbildning	48,8 ± 0,5	44,3 ± 0,7	46,0 ± 0,3	46,2
Ensamstående utan barn	3,2 ± 0,3	3,5 ± 0,3	4,0 ± 0,1	4,0
Ensamstående med barn	3,7 ± 0,5	4,5 ± 0,7	5,1 ± 0,3	5,2
Sammanboende utan barn	71,6 ± 0,5	67,1 ± 0,7	65,5 ± 0,3	65,5
Sammanboende med barn	49,7 ± 0,7	51,7 ± 0,7	51,0 ± 0,3	51,3
Övriga hushåll	30,3 ± 1,5	33,0 ± 1,5	30,6 ± 0,7	31,0
Tätbefolkat område	42,3 ± 0,5	38,6 ± 0,7	38,4 ± 0,3	38,5
Medelbefolkat område	42,9 ± 0,5	38,9 ± 0,7	38,8 ± 0,3	39,2
Glest befolkad område	46,6 ± 0,5	42,9 ± 0,7	40,3 ± 0,3	40,3

Slutsatser

Den vägda svarsandelen i undersökningen var 36,0 procent. Bortfallet är inte av slumpmässig art utan det finns variabler som påverkar benägenheten att svara. Bortfallsanalysen visar att främst variablerna ålder, födelseland, utbildningsnivå, inkomst, hushållstyp och erhållit ekonomiskt bistånd samvarierar med benägenheten att svara.

De variabler som samvarierar med tänkbara målvariabler är främst ålder hushållstyp och inkomst.

De variabler som samvarierar med svarsbenägenhet och/eller viktiga undersökningsvariabler är kandidater till att användas som hjälpinformation vid bortfallsjustering. För att underlätta jämförelser valdes variablerna ålder, födelseland, utbildningsnivå, hushållstyp, kommungrupp samt LPO-områden, vilket motsvarar variablerna i undersökningen 2022. Bortfallsanalysen visar också att dessa variabler fortfarande är relevanta.

Kalibrerade skattningar utifrån hjälpinformation har jämförts med HT-skattningar där alla svarande ges samma vikt inom stratum. Skattningar har gjorts för registervariablerna förvärvsinkomst och andel gifta.

För de tänkbara målvariablerna ger kalibreringen viss effekt.

För registervariablerna förvärvsinkomst och andel gifta reduceras de skevheter som bortfallet orsakar när kalibrering används för totalnivån. De kalibrerade skattningarna ligger närmare urvalsskattningen (med hjälpinformation). För enskilda redovisningsgrupper reduceras bortfallsskevheter för vissa grupper men ökar i andra.

Det är okänt hur de som inte svarat på undersökningen skulle ha svarat och vilka konsekvenser det får för den statistik som baseras på de svarande. Den analys som genomförts visar att bortfallet orsakar skevheter och kan variera mellan målvariabler och redovisningsgrupper. Situationen avhjälps med kalibrerade vikter som reducerar bortfallsskevheter, men leder inte alltid till förbättringar i estimaten för alla redovisningsgrupper.

Förutsatt att den valda hjälpinformationen samvarierar med undersökningsvariablerna så bör bortfallsskevheter för dessa inte vara alltför stor. Det finns dock vissa kvarstående bortfallsskevheter. För andra målvariabler och redovisningsgrupper som inte utgörs av hjälpvariablerna är effekten okänd. Vi rekommenderar därför att de kalibrerade vikterna i första hand används för redovisning där grupperna utgörs av hjälpvariablerna.

De variabler som ingår i undersökningens ordinarie hjälpvektor är fortsatt relevanta om vi tittar på analysen av H_3 -indikatorn. Om det finns andra variabler som bättre skulle förklara svarsbenägenheten är oklart men av erfarenhet från andra individundersökningar är det kön, ålder, utbildning, inkomst och födelseland som är de starkaste hjälpvariablerna. Andra tänkbara variabler kan vara familje- och hushållstyp.

R-indikatorn lämpar sig bäst som mått vid jämförelser i återkommande undersökningar, som ett mått på bortfallsbiasens (balansens) utveckling över tid. Det då man vanligen har samma urvalsstorlek och hjälpvektor i varje årgång. R-indikatorns värde i sig säger inte så mycket i ett vakuum och samma värde i olika undersökningar, som använder sig av skilda urvalsstorlekar och hjälpvektorer, kan betyda olika grad av balans.

Svarsandelen har legat på en stabil nivå de senaste åren men sjönk 2022. Årets svarsandel ligger på samma nivå som 2022. Under perioden har R-indikatorn varierat men ökat något de senaste åren. Det finns belägg för att säga att balansen, under använd hjälpvektor, inte påverkats så mycket av den sjunkande svarsandelen i NTU.

Teknisk beskrivning av urval och estimation

Vi har en population U bestående av N personer. De parametrar vi är intresserade av är vanligtvis funktioner av två totaler $Y = \sum_U y_k$ och

$Z = \sum_U z_k$, där y_k är värdet på variabel y för person k och z_k värdet på en annan variabel för samma person. Ofta är y (och även z) en dikotom variabel, d.v.s.

$$y_k = \begin{cases} 1 & \text{om person } k \text{ har studerade egenskap} \\ 0 & \text{för övrigt} \end{cases} \quad (1)$$

Vanligtvis är vi också intresserade av parametrar för redovisningsgrupper. Låt oss benämna dessa $U_1, \dots, U_d, \dots, U_D$, där $U = \bigcup_{d=1}^D U_d$. Totalen för redovisningsgrupp d kan skrivas

$$Y_d = \sum_U y_{dk} \quad (2)$$

$$\text{där } y_{dk} = \begin{cases} y_k & \text{för } k \in U_d \\ 0 & \text{för övrigt} \end{cases}$$

Z_d bildas på likartat sätt.

En generell parameter för redovisningsgrupp d (d kan också avse hela populationen) kan skrivas $P_d = C \frac{Y_d}{Z_d}$, där C är en konstant.

Den vanligaste parametern är en procentuell andel, som erhålles när $C = 100$ och $z_k = 1$ för alla k , och y är definierad enligt (1). Om vi låter N_d vara antalet personer i redovisningsgrupp d , då kan parametern skrivas

$$P_d = 100 \frac{\sum_U y_{dk}}{N_d} \quad (3)$$

Vi drar ett obundet slumpmässigt urval s_h av storleken n_h från stratum h ($h = 1, \dots, H$) men p.g.a. övertäckning och bortfall har vi endast svarsmängden r_h av storleken m_h att utföra beräkningarna på. Storleken på stratum h ger vi beteckningen N_h .

Den konventionella HT-estimatorn (för Y_d), har följande form:

$$\hat{Y}_d = \sum_{h=1}^H \frac{N_h}{m_h} \sum_{r_h} y_{dk} \quad (4)$$

I estimator (4) används ingen ytterligare hjälpinformation än stratifieringsinformationen.

I syfte att erhålla en estimator med mindre urvalsosäkerhet och bortfallsskevheter än estimator (4) utnyttjar vi hjälpinformation också i estimationen. Vi bildar en hjälpvektor $\mathbf{x}_k$, som anger till vilka kategorier av

LPO+ålder+födelseland+utbildningsnivå+hushållstyp+kommungrupp

som person k tillhör. Från register framställer vi hjälptotalerna $\sum_{U_d} \mathbf{x}_k$. Vi utnyttjar denna hjälpinformation i en kalibreringsestimator.

Kalibreringsestimatoren för totalen Y_d har följande utseende:

$$\hat{Y}_{wd} = \sum_r d_k v_k y_{dk} \quad (5)$$

där designen antas vara stratifierat OSU med designvikterna $d_k = N_h/n_h$ för $k \in r_h$ där $h = 1, \dots, H$ och

$$v_k = 1 + (\sum_U \mathbf{x}_k - \sum_r d_k \mathbf{x}_k)' (\sum_r d_k \mathbf{x}_k \mathbf{x}_k')^{-1} \mathbf{x}_k \quad (6)$$

Den skattade svarssannolikheten för individ k är $\hat{\theta}_k = 1/v_k$. Vid skattning av en parameter av typen $P_d = C \frac{Y_d}{Z_d}$ skattas respektive total med hjälp av vikterna $w_k = d_k v_k$.

R-indikatorn

R-indikatorn är ett mått på svarssannolikheternas variation. Om variansen i svarsannolikheterna är liten anser vi att svarsmängden r är representativ.

Låt $\hat{\theta}_k$ vara den skattade svarssannolikheten för respondenten k tillhörande sannolikhetsurvalet s . Den sanna svarssannolikheten är i praktiken okänd.

$$\text{Variansen är } S_{\hat{\theta}_s}^2 = \sum_s d_k (\hat{\theta}_k - \bar{\theta}_k)^2 / \sum_s d_k$$

$$\text{där } \bar{\theta}_k = \sum_s d_k \hat{\theta}_k / \sum_s d_k$$

R-indikatorn definieras som

$$R = 1 - 2S_{\hat{\theta}_s}$$

Med hjälp av vektorn $\mathbf{x}_k$ kan sannolikheterna skattas med regression $\hat{\theta}_k = f(\mathbf{x}'_k \hat{\boldsymbol{\beta}})$. Vid logistisk regression får vi först $\hat{\boldsymbol{\beta}}$ och vidare

$$\hat{\theta}_{k,\log} = \exp(\mathbf{x}'_k \hat{\boldsymbol{\beta}}) / [1 + \exp(\mathbf{x}'_k \hat{\boldsymbol{\beta}})] \text{ för } k \in s$$

Variansen noterad $S_{\hat{\theta}_{\log,s}}^2$ beräknas enligt ovan med $\hat{\theta}_k = \hat{\theta}_{k,\log}$ och den logistiska R-indikatorn blir

$$R = 1 - 2S_{\hat{\theta}_{\log,s}}$$

Liten varians för svarssannolikheterna ger värden nära 1 och en balanserad svarsmängd. Se vidare Lundquist & Särndal (2013).

Referenser

Särndal C.-E. & Lundström S. (2005). *Estimation in Surveys with Nonresponse*. New York: Wiley

Särndal C.-E. & Lundström S. (2010). *Design for estimation: Identifying auxiliary vectors to reduce nonresponse bias*. Survey Methodology, vol. 36, no. 2, 131-144.

Lundquist, P. & Särndal, C.E. (2013). *Aspects of responsive design with applications to the Swedish living conditions survey*. Journal of Official Statistics, 29, 557-582. <http://dx.doi.org/10.2478/jos-2013-0040>

Schouten, B., Cobben, F. and Bethlehem, J. (2009). *Indicators for the representativeness of survey response*, Statistics Canada's International Symposium Series: Proceedings, Symposium 2008: Data Collection: Challenges, Achievements and New Directions.

Bilaga 5 Internt bortfall

Tabell 1. Internt bortfall för frågorna i postenkäten respektive webbenkäten (saknat värde = inget bortfall) i NTU 2023. Andelar i procent.

Internt bortfall	Postenkäten	Webbenkäten
Bor tillsammans med	1,5	0,1
Antal personer i hushåll (15–84 år)	8,1	0,4
Typ av bostad	1,2	0,3
Äger/hyr bostad eller bostadsrätt	1,5	0,4
Högsta slutförda utbildning	1,8	0,3
Sysselsättning	3,0	0,2
Förtroende för rättsväsendet	1,4	0,1
Förtroende för polisen	1,3	0,1
Förtroende för åklagarna	1,4	0,2
Förtroende för domstolarna	1,3	0,2
Förtroende för kriminalvården	0,6	0,1
Förtroende för att rättsväsendet hanterar misstänkta rättvist	0,6	0,2
Förtroende för att rättsväsendet hanterar utsatta bra	0,7	0,1
Förtroende för att polisen hanterar misstänkta rättvist	0,7	0,2
Förtroende för att polisen hanterar utsatta bra	0,6	0,2
Oro över brottsligheten i samhället	0,7	0,2
Otrygghet ensam kväll i egna bostadsområdet	0,5	
Skäl till att inte gå ut ensam sent på kvällen	3,6	0,8
Valt annan väg/färdsätt	0,6	0,2
Avstått från aktivitet	0,5	0,2
Avstått från att skriva/lägga upp något på internet	1,2	
Skäl till att inte skriva/lägga upp något på internet	4,5	0,6
Oro för att drabbas av inbrott	0,9	0,2
Oro för stöld/skadegörelse av/på fordon	1,0	0,1
Oro för bedrägeri vid köp via internet	1,0	
Skäl till att inte handla på internet	6,4	1,2
Oro för misshandel	1,0	0,2
Oro för rån	0,9	0,2
Oro för våldtäkt/sexuella angrepp	1,0	0,1
Oro för närstående	0,9	0,2
Påverkan på livskvalitet	1,1	0,1
Problem med nedskräpning	0,8	0,2

Internt bortfall	Postenkäten Webbenkäten	
Problem med skadegörelse	0,8	0,2
Problem med klotter	0,9	0,4
Problem med fortkörning	0,8	0,2
Problem med övrig störande körning med motorfordon	0,7	0,1
Problem med personer påverkade av alkohol eller droger utomhus	0,7	0,2
Problem med gäng som uppehåller sig i området	0,8	0,2
Problem med gäng som bråkar eller stör	0,9	0,2
Problem med öppen narkotikahandel	1,9	0,3
Vilken utsträckning polisen bryr sig om problem i området	1,0	0,2
Brottslighet ökat/minskat/varit oförändrad	0,7	0,1
Utsatthet för cykelstöld	1,0	0,1
Utsatthet bilstöld	1,0	0,1
Utsatthet stöld ur/från motorfordon	1,1	0,3
Utsatthet bostadsinbrott	1,0	0,2
Utsatthet kontokortsbedrägeri	1,3	0,3
Utsatthet försäljningsbedrägeri	1,2	0,2
Utsatthet fickstöld	1,2	0,3
Utsatthet rån	1,2	0,2
Utsatt sexualbrott	1,6	0,4
Sexuellt tvång	3,2	0,2
Sexuellt utnyttjande	3,0	0,3
Utsatt misshandel	1,2	0,7
Sjukvård på grund av misshandel	12,0	0,2
Utsatt hot	1,2	0,5
Utsatt trakasserier	1,1	0,3
Utsatt nätkränkning	0,9	0,3
Utsatt annat brott	1,0	0,5
Utsatt närstående	1,2	0,3
Polisanmält något brott senaste 3 åren	0,9	0,3
Polisanmält själv eller annan/med annan person	2,9	0,3
Polisanmält tillvägagångssätt	4,8	0,1
Polisanmält brott med hot eller våld	2,6	0,2
Erfarenhet av polisen i samband med polisanmälan	2,7	0,2
Upplevelse av att på enkelt sätt få kontakt med polisen	2,5	0,2
Upplevelse av bemötande från polisen	2,5	0,2
Upplevelse av information om ärendet	2,5	0,4

Internt bortfall	Postenkäten Webbenkäten	
Upplevelse av polisens arbete med att klara upp brottet	2,4	0,4
Kontakt med åklagare i samband med utsatthet	1,9	0,5
Erfarenhet av åklagare	12,8	0,7
Medverkat i rättegång på grund av utsatt senaste 3 år	8,2	0,9
Målsägarbiträde i samband med rättegång	3,1	0,2
Erfarenhet av målsägarbiträde	1,1	0,7
Skulle vilja ha målsägarbiträde	4,7	
Upplevelse av information inför rättegång	2,5	
Möjlighet att förstå rättegången	4,4	0,2
Upplevelse av bemötande från domstol	5,0	0,2

Bilaga 6 Antal medverkande samt skattad populationsstorlek

Tabell 1. Antal individer (n) som medverkat i NTU 2023 samt skattad
populationsstorlek (N) uppdelat på redovisningsgrupp.^a

Redovisningsgrupp	Antal individer i undersökningsmaterialet (n)	Skattat antal individer i populationen (N)
SAMTLIGA, 16–84 ÅR	63 683	8 369 245
Kön		
Män	29 677	3 933 511
Kvinnor	34 006	4 435 734
Ålder (åtta kategorier)		
16–19 år	4 524	658 248
20–24 år	3 610	501 742
25–34 år	6 962	1 122 768
35–44 år	6 587	1 280 061
45–54 år	8 147	1 589 205
55–64 år	10 590	1 144 548
65–74 år	12 905	1 189 430
75–84 år	10 358	883 244
<i>Män</i>		
16–19 år	1 987	288 432
20–24 år	1 596	222 773
25–34 år	3 048	506 415
35–44 år	2 996	606 553
45–54 år	3 837	759 166
55–64 år	4 973	551 219
65–74 år	6 175	577 412
75–84 år	5 065	421 540
<i>Kvinnor</i>		
16–19 år	2 537	369 816
20–24 år	2 014	278 968
25–34 år	3 914	616 353
35–44 år	3 591	673 508
45–54 år	4 310	830 039
55–64 år	5 617	593 328
65–74 år	6 730	612 017
75–84 år	5 293	461 704
Ålder (fyra kategorier)		
16–24 år	8 134	1 159 990
25–44 år	13 549	2 402 829
45–64 år	18 737	2 733 753
65–84 år	23 263	2 072 673

Redovisningsgrupp	Antal individer i undersökningsmaterialet (n)	Skattat antal individer i populationen (N)
<i>Män</i>		
16–24 år	3 583	511 206
25–44 år	6 044	1 112 968
45–64 år	8 810	1 310 385
65–84 år	11 240	998 952
<i>Kvinnor</i>		
16–24 år	4 551	648 784
25–44 år	7 505	1 289 861
45–64 år	9 927	1 423 368
65–84 år	12 023	1 073 721
Svensk/utländsk bakgrund		
Svenskfödd med minst en svenskfödd förälder	53 368	6 136 117
Svenskfödd med båda föräldrarna utrikesfödda	1 778	256 546
Utrikesfödda	8 210	1 946 763
<i>Män</i>		
Svenskfödd med minst en svenskfödd förälder	24 871	2 886 547
Svenskfödd med båda föräldrarna utrikesfödda	817	119 403
Utrikesfödda	3 843	914 335
<i>Kvinnor</i>		
Svenskfödd med minst en svenskfödd förälder	28 497	3 249 569
Svenskfödd med båda föräldrarna utrikesfödda	961	137 143
Utrikesfödda	4 367	1 032 428
Utbildning (högsta)		
Förgymnasial	11 887	1 774 673
Gymnasial	25 416	3 428 083
Eftergymnasial	26 342	3 160 930
<i>Män</i>		
Förgymnasial	6 024	889 814
Gymnasial	12 653	1 720 008
Eftergymnasial	10 978	1 320 141
<i>Kvinnor</i>		
Förgymnasial	5 863	884 860
Gymnasial	12 763	1 708 075
Eftergymnasial	15 364	1 840 790
Familjetyp		
Sammanboende utan barn	28 880	3 039 001
Sammanboende med barn	11 102	1 865 423

Redovisningsgrupp	Antal individer i undersökningsmaterialet (n)	Skattat antal individer i populationen (N)
Ensamstående utan barn	21 392	3 036 426
Ensamstående med barn	1 914	380 697
<i>Män</i>		
Sammanboende utan barn	14 019	1 494 894
Sammanboende med barn	5 060	858 325
Ensamstående utan barn	9 660	1 413 476
Ensamstående med barn	734	142 278
<i>Kvinnor</i>		
Sammanboende utan barn	14 861	1 544 108
Sammanboende med barn	6 042	1 007 098
Ensamstående utan barn	11 732	1 622 950
Ensamstående med barn	1 180	238 419
Bostadstyp		
Småhus	38 922	4 506 819
Flerfamiljshus	23 120	3 635 929
<i>Män</i>		
Småhus	18 748	2 183 725
Flerfamiljshus	10 192	1 643 540
<i>Kvinnor</i>		
Småhus	20 174	2 323 094
Flerfamiljshus	12 928	1 992 389
Kommungrupp^b		
Storstäder och storstadsnära kommuner	18 237	3 127 555
Större städer och kommuner nära större stad	23 099	3 192 881
Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner	22 347	2 048 809
<i>Män</i>		
Storstäder och storstadsnära kommuner	8 442	1 453 299
Större städer och kommuner nära större stad	10 743	1 505 636
Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner	10 492	974 576
<i>Kvinnor</i>		
Storstäder och storstadsnära kommuner	9 795	1 674 256
Större städer och kommuner nära större stad	12 356	1 687 245
Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner	11 855	1 074 233

Redovisningsgrupp	Antal individer i undersökningsmaterialet (n)	Skattat antal individer i populationen (N)
Socioekonomisk områdestyp^c		
Områden med socioekonomiska utmaningar	6 368	942 638
Socioekonomiskt blandade områden	15 255	1 833 844
Områden med goda socioekonomiska förutsättningar	42 050	5 590 060
<i>Män</i>		
Områden med socioekonomiska utmaningar	3 026	451 154
Socioekonomiskt blandade områden	6 980	865 070
Områden med goda socioekonomiska förutsättningar	19 667	2 616 577
<i>Kvinnor</i>		
Områden med socioekonomiska utmaningar	3 342	491 484
Socioekonomiskt blandade områden	8 275	968 774
Områden med goda socioekonomiska förutsättningar	22 383	2 973 482

^a Resultaten för totalbefolkningen samt för kön och ålder baseras på uppgifter som inhämtats vid tillfället för urvalsdragningen. Övriga redovisningsgrupper baseras på uppgifter som inhämtats från register vid andra tillfällen under undersökningsåret, alternativt föregående kalenderår, och i vissa fall utifrån hur de tillfrågade har besvarat de bakgrundsfrågor som avses.

^b Kommungrupp (tidigare kallat boendeort) baseras på kommungruppsindelningen 2017, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

^c Indelningen av socioekonomiska områdestyper baseras på Segregationsbarometern 2021 (Boverket).

Tabell 2. Antal individer (n) som medverkat i NTU 2023 samt skattad populationsstorlek (N) uppdelat på polisregion och län.

Polisregion och län	Antal individer i undersökningsmaterialet (n)	Skattat antal individer i populationen (N)
HELA RIKET (16–84 år)	63 683	8 369 245
Polisregion Bergslagen	7 385	701 145
Dalarnas län	1 965	229 385
Värmlands län	2 796	226 967
Örebro län	2 624	244 793
Polisregion Mitt	5 529	771 995
Gävleborgs län	1 398	230 235
Uppsala län	2 076	319 752
Västmanlands län	2 055	222 008
Polisregion Nord	8 040	723 969
Jämtlands län	1 279	105 822
Norrbottnens län	2 687	201 950
Västerbottens län	2 063	221 263
Västernorrlands län	2 011	194 934
Polisregion Stockholm	12 263	1 995 505
Gotlands län	659	49 476
Stockholms län	11 604	1 946 029
Polisregion Syd	13 543	1 602 594
Blekinge län	1 196	126 151
Kalmar län	1 729	197 253
Kronobergs län	1 664	160 452
Skåne län	8 954	1 118 738
Polisregion Väst	10 748	1 670 000
Hallands län	2 698	269 611
Västra Götalands län	8 050	1 400 389
Polisregion Öst	6 175	904 037
Jönköpings län	2 058	289 703
Södermanlands län	2 081	238 471
Östergötlands län	2 036	375 863

Bilaga 7 Kvalitetsdeklaration

Nationella trygghetsundersökningen 2023

Ämnesområde

Rättsväsendet

Statistikområde

Brott

Produktkod

RV0109

Referenstid

Undersökningen täcker in olika typer av tidsperioder, beroende på vad som är relevant för respektive frågeområde i undersökningen. Här följer en sammanfattande beskrivning av de olika tidsperioder eller tidpunkter som gäller för de olika frågeområdena:

- *Förtroende för rättsväsendet*
I avsnittet om allmänhetens förtroende för rättsväsendet tillfrågas respondenterna om sin uppfattning vid den tidpunkt då de besvarar enkäten.
- *Otrygghet och oro för brott*
I avsnittet om otrygghet och oro för olika typer av brott är referensperioden de senaste tolv månaderna, fram till den tidpunkt då de besvarar enkäten. De mer övergripande frågorna avser den uppfattning de har då de besvarar enkäten.
- *Utsatthet för brott*
I avsnittet om utsatthet för brott är referensperioden föregående kalenderår.
- *Brottsutsattas kontakter med rättsväsendet*
I avsnittet om brottsutsattas erfarenheter av kontakter med

rättsväsendet är referens-perioden de senaste tre åren, fram till den tidpunkt då de besvarar enkäten.

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Att minska människors utsatthet för brott och deras otrygghet är två viktiga kriminalpolitiska mål. Behovet av kunskap inom området är stort. I det sammanhanget är Nationella trygghetsundersökningen (NTU) en viktig källa, och den kan verka som ett underlag i rättsväsendets arbete för att minska brottslighet och otrygghet i samhället.

Sedan 2006 har Brå årligen genomfört NTU, enligt instruktion från regeringen. I rapporten ges en övergripande redogörelse av allmänhetens utsatthet för brott, otrygghet och oro för brott, förtroende för rättsväsendet samt erfarenhet av kontakter med rättsväsendet. Rapporten är överlag beskrivande.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Det huvudsakliga syftet med NTU är att studera utvecklingen över tid av allmänhetens utsatthet för brott, otrygghet och oro för brott, förtroende för rättsväsendet samt brottsutsattas kontakter med rättsväsendet.

Syftet är också att i möjligaste mån redogöra för resultaten bland olika grupper i befolkningen i åldern 16–84 år, och på så sätt belysa eventuella skillnader mellan till exempel män och kvinnor eller mellan olika typer av familje- och boendeförhållanden.

Vid tolkning av resultaten är det viktigt att komma ihåg att NTU inte bör användas som enda datakälla för att beskriva brottsutvecklingen. Resultaten påverkas bland annat av undersökningsmetoderna och av hur frågorna formuleras, och exakta nivåer av utsatthet i befolkningen enligt NTU ska därför tolkas med försiktighet. För att göra bedömningar om brottslighetens utveckling behöver flera datakällor vägas samman för att ge en helhetsbild. I hur stor grad resultaten i NTU stämmer överens med brottsutvecklingen ser dessutom troligen olika ut i olika grupper, men också för olika brottstyper och beroende på brottets karaktär.

1.1.2 *Statistikanvändares informationsbehov*

NTU:s primära användare är Polismyndigheten, på både nationell nivå (centralt), regional nivå (polisregioner) och lokal nivå (lokalpolisområden), som underlag för analys av brottsutvecklingen och trygghetsutvecklingen samt för uppföljning av den egna verksamheten. Den används också av

- Åklagarmyndigheten, Domstolsverket, Kriminalvården och Justitiedepartementet, som underlag för planering, analys- och uppföljningsarbete
- Brottsförebyggande rådet, kommittéer, utredningar, universitet och högskolor, som underlag för forsknings- och utredningsarbete
- Riksdagens utredningstjänst, massmedier med flera, för allmän information om självrapporterad utsatthet för brott regionalt och i hela riket
- Justitie- och lagutskottet, som underlag vid utskottens behandling av propositioner och motioner
- kriminologiska, sociologiska och juridiska m.fl. institutioner vid olika universitet, för att följa utvecklingen samt för initiering av forskning
- intresseorganisationer, för analys av utvecklingen av självrapporterad utsatthet för brott, otrygghet och förtroendet för rättsväsendet
- kommuner, som underlag för analys av utvecklingen av självrapporterad utsatthet för brott och otrygghet i den egna kommunen samt för uppföljning av den egna verksamheten.

1.2 **Statistikens innehåll**

Redovisningen av de olika frågeområdena sker framför allt på individnivå, det vill säga att skattningarna avser andelen (i vissa fall även antalet) personer som exempelvis varit utsatta för en viss typ av brott eller som har stort förtroende för rättsväsendet. För frågeområdet *utsatthet för egendomsbrott* är det i stället andelen (och i vissa fall även antalet) utsatta hushåll som redovisas. För frågeområdet *utsatthet för brott* redovisas dessutom, förutom andel personer eller hushåll, även det antal händelser som ligger till grund för beräkningen av upprepad utsatthet.

1.2.1 Objekt och population

NTU syftar till att studera den svenska befolkningen (16–84 år) som är stadigvarande bosatt i Sverige. Det är således undersökningens intressepopulation. För att närma sig intressepopulationen används *Registret över totalbefolkningen (RTB)* som tillhandahåller information om samtliga folkbokförda i Sverige. Målpopulationen är alltså samtliga folkbokförda i Sverige som är 16–84 år, och RTB är undersökningens urvalsram.

Undersökningens intressepopulation och målpopulation bedöms överlappa väldigt väl. Däremot finns det personer som kan anses vara stadigvarande i Sverige men som inte är folkbokförda här, exempelvis asylsökande eller personer som uppehåller sig i Sverige under lång tid men som inte registrerat sig hos myndigheter. Att dessa personer inte ingår i NTU är olyckligt eftersom det är grupper som troligtvis är särskilt utsatta. Resultaten från NTU är alltså representativt för den folkbokförda befolkningen i Sverige, men inte för samtliga som befinner sig här stadigvarande.

1.2.2 Variabler

Här följer en lista på de variabler som finns i NTU 2023. För en variabelförteckning över samtliga mättillfällen (NTU 2006–2023), kontakta Brå.

- Registervariabler¹⁵ som inhämtas från befintliga register hos SCB:
  - kön
  - födelseår
  - ålder
  - civilstånd
  - yrkesgrupp (SSYK)
  - utbildning
  - födelseland
  - födelseland mor
  - födelseland far
  - födelsevärldsdel
  - födelsevärldsdel mor
  - födelsevärldsdel far

---

¹⁵ Notera att en del av de registerdata som samlas in inte används vid den ordinarie resultatredovisningen i NTU. Det anses dock ändå nödvändigt att samla in dessa data utifrån sociala och ekonomiska faktorer, för att möjliggöra djupgående forskningsanalyser, dels inom vår egen forskningsenhet, dels på exempelvis universitet.

- förvärvsinkomst för individen
  - förvärvsinkomst för hushållet
  - disponibel inkomst individen
  - disponibel inkomst hushållet
  - disponibel inkomst per konsumtionsenhet
  - ekonomiskt bistånd, samtliga i hushållet
  - etableringsbidrag
  - etableringsbidrag mor
  - etableringsbidrag far
  - boendeform (taxeringsenhet + ägarkategori)
  - datum för invandring
  - demografiska statistikområden (DeSO)
  - regionala statistikområden (RegSO)
  - områdestyper 2021
  - postnummer vid urvalsdragningen
  - kommun vid datainsamlingen
  - kommun vid urvalsdragningen
  - län vid datainsamlingen
  - län vid urvalsdragningen
  - kommungrupper, SKL
  - nyckelkodsområde (NYKO, enbart för Stockholm, Göteborg och Malmö)
  - NYKO prefix (enbart för Stockholm)
  - stadsdelar
  - stadsdelar Stockholm
  - stadsdelar Malmö, gamla indelningen
  - stadsområden Malmö, nya indelningen
  - stadsdelar Göteborg, gamla indelningen
  - stadsområden Göteborg, nya indelningen
  - Polisens utsatta områden utifrån 2019 års indelning
  - Polisens utsatta områden utifrån 2021 års indelning.
- Processdata, urvalsinformation, vikter:
    - aidentifierat löpnummer (SCBid)
    - kalibreringsvikt
    - kalibreringsvikt kommun
    - kalibreringsvikt stadsdel
    - kalibreringsvikt stadsdel Göteborg, nya indelningen
    - kalibreringsvikt Delmos 2021

- kalibreringsvikt Polisens utsatta områden 2019
- kalibreringsvikt Polisens utsatta områden 2021
- hushållsvikt
- hushållsvikt kommun
- hushållsvikt stadsdel
- hushållsvikt stadsdel Göteborg, nya indelningen
- hushållsvikt Delmos 2021
- hushållsvikt Polisens utsatta områden 2019
- kalibreringsvikt Polisens utsatta områden 2021
- designvikt
- lokalpolisområde (LPO)
- polisområde
- polisregion
- stratum
- population per stratum
- urval per stratum
- svarat via post- eller webbenkät
- utskickssätt, digital brevlåda eller inte
- angivit ett eller två telefonnummer för uppföljningsintervju
- språk i enkäten
- datum för dataregistrering
- utsändningsgrupp.

Frågeformulär

- Bakgrundsvariabler:
  - födelseår
  - beskrivning av boende i hushållet
  - antal boende i hushållet
  - typ av boendeform
  - äger/hyr bostad eller bostadsrätt
  - utbildning
  - sysselsättning.
- Förtroende för rättsväsendet:
  - förtroende för rättsväsendet generellt
  - förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete
  - förtroende för åklagarnas sätt att bedriva sitt arbete
  - förtroende för domstolarnas sätt att bedriva sitt arbete
  - förtroende för kriminalvårdens sätt att bedriva sitt arbete

- förtroende för att rättsväsendet hanterar dem som misstänks för brott på ett rättvist sätt
  - förtroende för att rättsväsendet behandlar brottsoffren på ett bra sätt
  - förtroende för att polisen hanterar dem som misstänks för brott på ett rättvist sätt
  - förtroende för att polisen behandlar brottsoffren på ett bra sätt.
- Otrygghet och oro för brott:
    - oro över brottsligheten i samhället
    - otrygghet vid utevistelse ensam sent en kväll i bostadsområdet
    - skäl till att aldrig gå ut ensam sent på kvällen
    - valt annan väg/annat färd sätt på grund av otrygghet
    - avstått från aktivitet på grund av otrygghet
    - avstått från att skriva/lägga upp på internet på grund av otrygghet
    - skäl till att inte skriva/lägga upp något på nätet
    - oro över utsatthet för:
      - bostadsinbrott
      - att bil ska bli stulen eller utsättas för skadegörelse
      - försäljningsbedrägeri på internet
      - misshandel
      - rån
      - sexuella angrepp eller våldtäkt
    - oro för att närstående ska drabbas av brott
    - om oro för att utsättas för brott påverkar livskvaliteten
    - upplevelse av problem i bostadsområdet
    - uppfattning om ifall polisen bryr sig om problem i bostadsområdet
    - uppfattning om utvecklingen av antal brott.
  - Utsatthet för brott:
    - utsatthet för cykelstöld under föregående år (inkluderar ägande av cykel)
      - antal gånger
    - Utsatthet för bilstöld under föregående år (inkluderar ägande av bil)
      - antal gånger
    - utsatthet för stöld ur eller från motordrivet fordon under föregående år
      - antal gånger

- utsatthet för bostadsinbrott under föregående år
    - antal gånger
  - utsatthet för kort-/kreditbedrägeri under föregående år
    - antal gånger
  - utsatthet för försäljningsbedrägeri under föregående år
    - antal gånger
  - utsatthet för fickstöld under föregående år
    - antal gånger
  - utsatthet för personrån/försök till personrån under föregående år
    - antal gånger
  - utsatthet för sexualbrott under föregående år
    - antal gånger
    - allvarlighetsgrad: tvång eller försök till tvång
    - allvarlighetsgrad: utnyttjande vid försvarslös position
  - utsatthet för misshandel under föregående år
    - antal gånger
    - allvarlighetsgrad: skador som ledde till besök hos läkare/sjuksköterska/tandläkare
  - utsatthet för hot under föregående år
    - antal gånger
  - utsatthet för trakasserier (upprepade tillfällen av en och samma person under föregående år)
  - utsatthet för nätkränkningar under föregående år
    - antal gånger
  - utsatthet för något annat brott under föregående år
    - antal gånger
  - närståendes utsatthet för allvarligt brott under föregående år.
- Brott utsattas kontakter med rättsväsendet de senaste tre åren:
    - kontakt med rättsväsendet under de senaste tre åren med anledning av utsatthet för brott (om flera brott: det senaste)
    - brottet polisanmält
    - vem som polisanmälde brottet
    - hur brottet polisanmälde
    - typ av brott (hot/våld, inte hot/våld)
    - positiva/negativa erfarenheter av polisen sammantaget
    - nöjdhet med polisens tillgänglighet
    - nöjdhet med polisens bemötande
    - nöjdhet med information om hur polisen arbetar med ärendet
    - nöjdhet med polisens arbete med att utreda och klara upp brottet

- kontakt med åklagare
- positiva/negativa erfarenheter sammantaget av åklagaren
- medverkan i rättegång i domstol
- tilldelats målsägarbiträde
- positiva/negativa erfarenheter sammantaget av målsägarbiträdet
- behov av målsägarbiträde (om inte tilldelat)
- upplevdes informationen inför domstolsförhandlingen som tillräcklig/otillräcklig
- var domstolsförhandlingen lätt-/svårförståelig
- positiva/negativa erfarenheter sammantaget av domstolens bemötande.

1.2.3 Statistiska mått

De flesta beräkningarna är skattningar av andelar av befolkningen uppdelade på olika redovisningsvariabler och redovisningsgrupper.

I resultatredovisningen används ibland sammanslagningar av frågor. Ett exempel på det är redovisningen av brott mot enskild person, som är en sammanslagning av brottstyperna hot, misshandel, sexualbrott, fickstöld, personrån, kort-/kreditbedrägeri, försäljningsbedrägeri samt nätcränkning.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Samtliga redovisningsgrupper redovisas uppdelat på män och kvinnor, med undantag för när skattningarna blir för osäkra genom att antalet respondenter i de respektive grupperna blir för litet. Det undantagsfallet gäller särskilt frågeområdet *Brotsutsattas kontakter med rättsväsendet*, eftersom förhållandevis få respondenter medverkat i rättegång. I varje redovisningsgrupp ska det vara minst 100 respondenter för att resultaten ska redovisas. Gränsen har dragits för att 1 procent ska motsvara minst en observation.

De här redovisningsgrupperna används i årsrapporten för NTU 2023:

- Kön¹⁶:
  - män
  - kvinnor.

---

¹⁶ Uppgifter om kön avser juridiskt kön.

- Ålder:
  - 16–24 år
  - 25–44 år
  - 45–64 år
  - 65–84 år.
 eller
  - 16–19 år
  - 20–24 år
  - 25–34 år
  - 35–44 år
  - 45–54 år
  - 55–64 år
  - 65–74 år
  - 75–84 år.
- Svensk/utländsk bakgrund:
  - svenskfödda med minst en svenskfödd förälder
  - svenskfödda med båda föräldrarna utrikesfödda
  - utrikesfödda.
- Utbildning (högsta):
  - förgymnasial
  - gymnasial
  - eftergymnasial.
- Familjetyper:
  - sammanboende utan barn
  - sammanboende med barn
  - ensamstående utan barn
  - ensamstående med barn.
- Bostadstyp:
  - småhus
  - flerfamiljshus.
- Kommungrupp¹⁷:
  - storstäder och storstadsnära kommuner

---

¹⁷ Kommungrupp baseras på en kommungruppsindelning som är gjord 2017 av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

- större städer och kommuner nära större stad
- mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner.
- Socioekonomisk områdestyp¹⁸:
  - områden med socioekonomiska utmaningar (områdestyp 1–2)
  - socioekonomiskt blandade områden (områdestyp 3)
  - områden med goda socioekonomiska förutsättningar (områdestyp 4–5).

Inom NTU används flera indelningar som redovisas i andra sammanhang än genom huvudrapporten. Exempelvis presenteras resultat utifrån polisregion, polisområde och lokalpolisområde i form av tabeller i databasen på Brottsförebyggande rådets webbplats (www.bra.se/ntu). Resultat på kommunnivå redovisas i separata publikationer, som även dessa finns att hämta på Brås webbplats. Dessutom redovisas resultat på länsnivå i huvudrapportens appendix och resultat utifrån områdestyper på polisregionnivå i ett separat appendix.

1.2.5 Referenstider

Undersökningens frågeområden studerar förhållanden under olika tidsperioder, beroende på frågeområde.

- *Förtroende för rättsväsendet:*
I frågeavsnittet om allmänhetens förtroende för rättsväsendet avses förtroendet vid svarstillfället.
- *Otrygghet och oro för brott:*
I kapitlet om otrygghet avses oro för olika typer av brott under det senaste året (räknat från frågetillfället). De mer övergripande frågorna avser uppfattningen vid frågetillfället.
- *Utsatthet för brott:*
Referensperioden för utsattheten för brott är föregående kalenderår (när källan anges som NTU 2023 avses alltså utsattheten 2022).
- *Brottsutsattas kontakter med rättsväsendet:*
I avsnittet om brottsutsattas erfarenheter av kontakter med rättsväsendet avses de senaste tre åren (räknat från frågetillfället).

---

¹⁸ Socioekonomisk områdestyp baseras på Segregationsbarometern 2021 men har grupperats av Brå.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Resultaten från Nationella trygghetsundersökningen anses vara relativt representativa för den svenska befolkningen (16–84 år), med undantag för de mest marginaliserade grupperna i befolkningen, såsom hemlösa, människor med svår missbruksproblematik och grovt kriminella. Det beror dels på att svarsfrekvensen i dessa grupper kan antas vara särskilt låg vid den här typen av undersökningar, dels att undersökningen inte når personer som saknar adress i *Registret över totalbefolkningen* eller personer som vistas på institution.

Tack vare att urvalet i NTU är stort kan skillnader mellan flera olika grupper i befolkningen studeras med god statistisk tillförlitlighet. I urvalsundersökningar finns dock alltid en osäkerhetsmarginal, så kallat konfidensintervall, att ta hänsyn till vid varje skattat resultat (se avsnittet *Urval*). Vid jämförelser mellan olika grupper i befolkningen bör man därför ta hänsyn till utvecklingen över tid för respektive grupp, eftersom effekten av slumpmässig variation under ett specifikt år alltid är svårt att bedöma. Vidare behöver eventuella skillnader mellan grupper inte innebära att det finns ett direkt orsakssamband, eftersom andra egenskaper som är typiska för gruppen kan förklara sambandet. Att exempelvis personer med lägre utbildning tenderar att vara mer utsatta behöver inte betyda att det är den låga utbildningsnivån som ligger bakom den högre utsattheten; det kanske snarare beror på att gruppen innefattar fler unga personer, som ännu inte har hunnit skaffa sig en högre utbildning.

2.2 Osäkerhetskällor

I NTU är mätfel den osäkerhetskälla som bedöms ha störst betydelse för tillförlitligheten. Mätfel definieras som skillnaden mellan det uppmätta värdet och det sanna värdet, och kan orsakas av frågeformulärets utformning, av omständigheterna vid svarstillfället eller av respondentens vilja och möjlighet att lämna rättvisande svar.

2.2.1 Urval

Undersökningen bygger på ett stratifierat, obundet och slumpmässigt urval (förkortat STOSU) av personer som fyller 16–84 år det år som undersökningen genomförs. Urvalsramen skapades med hjälp av data från SCB:s *Registret över totalbefolkningen*, och vid tidpunkten för urvalsdragningen (2022-10-31) bestod populationen av 8 369 245 personer i åldern 16–84 år som var folkbokförda i Sverige. Av dessa valdes 200 000 personer ut för att delta i undersökningen. Negativ

samordning gjordes med urvalet för NTU 2021 och NTU 2022, så att de personer som ingick i de två senaste undersökningarna i möjligaste mån inte skulle kunna bli dragna igen i årets undersökning. Av samtliga personer i urvalet visade sig 530 vara övertäckning, det vill säga personer som avlidit eller flyttat utomlands. Därmed blev nettourvalet 199 470 personer. I NTU 2023 svarade totalt 63 683 personer, vilket gav en designviktad svarsandel på 36,0 procent och ett bortfall på 64,0 procent.

I NTU stratifieras urvalet utifrån 94 lokalpolisområden samt åldersindelningen 16–29 år och 30–84 år, vilket ger 188 befolkningsskikt (strata). Urvalet allokerades lika per lokalpolisområde. Åldersgruppen 16–29 år har översamplats i urvalet med hänsyn tagen till förmodad svarsandel i den gruppen¹⁹. Anledningen till översamplingen är att bortfallet bland unga är särskilt högt i den här typen av undersökningar, och därför finns det en risk att de yngsta blir alltför få för att kunna studeras separat med acceptabel precision i skattningarna. Att kunna studera unga är viktigt, eftersom det är en grupp som är särskilt utsatt för brott, bland både män och kvinnor.

I framtagandet av resultaten används ett viktningsförfarande som tar hänsyn till urvalsdesignen och korrigerar för bortfallet. Metoden innebär att över- och underrepresenterade grupper i undersökningsmaterialet tilldelas en vikt som gör att gruppens storlek motsvarar gruppens storlek i befolkningen. Det gör att resultaten från NTU anses relativt väl kunna representera befolkningen i stort (16–84 år).

I en urvalsundersökning bör man alltid ta hänsyn till den statistiska osäkerhet som ett skattat resultat är behäftat med. Eftersom NTU baseras på ett slumpmässigt urval kan osäkerheten beräknas med hjälp av konfidensintervall. Generellt kan det sägas att ju större antal respondenter ett resultat grundar sig på, desto smalare är konfidensintervallet – och ju smalare konfidensintervallet är, desto mindre är osäkerheten. Eftersom urvalet till NTU är stort, blir konfidensintervallen för skattningar på populationsnivå generellt små och resultaten därmed relativt säkra. Skattningar som baseras på mindre grupper, som resultat uppdelat på exempelvis kön och ålder, omfattas däremot av ett större konfidensintervall och blir därför mindre säkra. Konfidensintervallen för resultaten i NTU

---

¹⁹ Den förväntade svarsfrekvensen är baserad på NTU 2022.

2023 redovisas i det appendix som medföljer vid publiceringen av årsboken.

Något som bör noteras är att även om det genom konfidensintervall går att skatta den urvalsosäkerhet som uppstår när ett slumpmässigt urval dras, tas det ingen hänsyn till andra osäkerhetskällor, såsom systematiska mätfel.

2.2.2 Ramtäckning

För att studera den stadigvarande befolkningen i Sverige används *Registret över totalbefolkningen (RTB)*. RTB tillhandahåller information om samtliga folkbokförda i Sverige och är undersökningens urvalsram. Målpopulationen är alltså samtliga folkbokförda i Sverige mellan 16 och 84 år.

Varje år identifieras ett mindre antal individer som övertäckning, det vill säga personer som ingår i urvalsramen trots att de inte ska, exempelvis för att de har flyttat utomlands eller avlidit.

Enligt SCB:s bedömning förändras Sveriges befolkning så pass sakta, vad beträffar det totala antalet personer och dess befolkningsstruktur, att täckningsfelet är försumbart i den här undersökningen. RTB täcker alltså Sveriges stadigvarande befolkning på ett bra sätt.

Det bör dock noteras att det som ligger till grund för urvalet är befolkningens omfattning och sammansättning vid tidpunkten för undersökningens genomförande, trots att den utsatthet för brott som undersökningen belyser avser året före undersökningen.

2.2.3 Mätning

Datainsamlingen till NTU görs med hjälp av webb- och postenkäter och genomförs av Statistiska centralbyrån.

I NTU 2023 användes för första gången digital brevlåda (Kivra, Min Myndighetspost eller Billo) för att bjuda in till undersökningen. Totalt hade cirka 64 procent av urvalspersonerna en digital brevlåda. För de som saknade digital brevlåda eller som valt att de inte önskar digitala utskick från SCB gjordes utskicken postalt. Totalt gjordes utskick i fyra olika omgångar. Möjligheten att besvara enkäten via papper fanns för dem som önskade. För personer under 65 skickades en pappersenkät via post i tredje utskicket medan personer 65 år eller äldre fick en pappersenkät i utskick två och fyra.

I NTU är mätfel den osäkerhetskälla som bedöms ha störst betydelse för tillförlitligheten. Mätfel kan exempelvis orsakas av frågeformulärets utformning eller av omständigheterna vid svarstillfället. Mätfel kan också orsakas av att respondenten medvetet eller omedvetet svarar fel på frågorna, eller inte svarar alls, och det kan leda till både över- och underrapportering. I vilken utsträckning resultaten i undersökningen ger en korrekt bild av verkligheten beror alltså främst på mätfelens omfattning.

Vid tolkningen av resultaten är det viktigt att ha i åtanke att mätfelens omfattning kan se olika ut beroende på vilken fråga som avses. Brott som anses särskilt integritetskränkande och brott där gärningspersonen är en närstående dras sannolikt med ett större mått av underrapportering, än brott utan sådana omständigheter. I det fallet kan mätfel dessutom ses som systematiskt, det vill säga att det är direkt kopplat till det som avses att mätas. Generellt sett är systematiska mätfel ett större problem än slumpmässiga (som är oförutsägbara) eftersom systematiska mätfel innebär en upprepad över- eller underskattning om de inte identifieras och korrigeras (läs mer i rapporten *Frågor och svar om frågekonstruktion i enkät- och intervjuundersökningar*, SCB 2016). En del systematiska mätfel, som exempelvis underrapportering av brott i nära relationer, är dock svåra eller närmast omöjliga att förhindra i en enkätundersökning och snarare något som får beaktas vid tolkningen av resultaten. Det ska däremot tilläggas att problemet med systematiska mätfel har mindre effekt på analyser som bygger på jämförelser över tid, om varje mättillfälle dras med ungefär samma grad av mätfel. Av den anledningen bör NTU i första hand användas för att studera utvecklingen över tid, medan exakta nivåer och andelar ett givet år bör tolkas med större försiktighet.

Svårigheter att komma ihåg tidpunkten för en händelse är också ett exempel på ett relativt konstant mätfel, som kan leda till både överrapportering och underrapportering. Likaså är det ett problem som är svårt att förebygga i en enkätundersökning.

2.2.3.1 Överrapportering

Överrapportering av utsatthet för brott kan exempelvis orsakas av att de tillfrågade i undersökningen har upplevt händelser som inte frågan avser att mäta, att händelsen har skett utanför den efterfrågade tidsperioden, eller att respondenten felaktigt svarar för någon annan i hushållet. I enkätformuläret finns information om vilka typer av händelser som ska ingå under respektive brottstyp. Dessutom finns det instruktioner om inom vilken tidsperiod händelsen ska ha inträffat och om det brott som

efterfrågas avser brott som drabbat respondenten själv eller någon annan i hushållet.

I en analys av uppföljningsintervjuerna från NTU 2019 (Brå 2020a) framkom överrapportering som ett relativt vanligt problem för framför allt frågan om trakasserier, vilket föranledde att frågan omformulerades i NTU 2020. Även när det gäller andra brottstyper som ingått i uppföljningsintervjuerna har det visat sig att respondenter tenderar att inkludera händelser som inte ska inkluderas, enligt instruktionen i frågeformuläret. Det går dessutom inte att utesluta att motsvarande problem finns för övriga brottstyper, som inte är inkluderade i uppföljningen. För tolkningen av resultaten är det alltså viktigt att beakta att det finns ett visst mått av överrapportering, samtidigt som det är lika viktigt att komma ihåg att det inte finns något motsvarande mått för graden av underrapportering att jämföra med (se avsnittet *2.2.3.2 Underrapportering*).

Överrapportering sker också om en och samma händelse rapporteras flera gånger i undersökningen, men under olika typer av brott. Det kan exempelvis inträffa om ett rån även innehållit inslag av misshandel, eller om ett sexualbrott även innehållit inslag av hot. I enkätformuläret finns det tydliga instruktioner om att enbart inkludera en händelse per brottstyp. Trots det har det visat sig vara ett visst problem utifrån de analyser som gjorts av uppföljningsintervjuerna, framför allt för frågan om hot. Dock är problemet med dubbelregistrering betydligt mindre än den överrapportering som görs av andra anledningar, och som beskrivits tidigare i det här avsnittet.

2.2.3.2 Underrapportering

Underrapportering av utsatthet för brott kan exempelvis uppstå om den tillfrågade har utsatts för brott men själv inte definierar det som ett brott, och därför låter bli att ta upp det i undersökningen. Underrapportering kan också vara ett resultat av att brottet var särskilt integritetskränkande, och att den tillfrågade därför inte känner sig bekväm med att berätta om sin utsatthet. I det här sammanhanget är känslan av anonymitet en väldigt viktig komponent. Om respondenten skulle känna sig osäker på, eller inte lita på anonymiteten i undersökningen, är risken stor för att exempelvis känsliga frågor skulle förbli obesvarade eller att svaren skulle bli tillrättalagda. I det informationsblad som hör till enkäten framgår det därför att personliga uppgifter skyddas av sekretess och att alla som arbetar med undersökningen har tystnadsplikt.

Känslan av anonymitet är dessutom sammankopplad med mätmetoden. Jämfört med telefonintervjuer kan enkätundersökningar ha den fördelen att de uppfattas innebära en högre grad av anonymitet, men telefonintervjuer kan å andra sidan upplevas som mer förtroendeskapande och därmed främja viljan att dela med sig. Eftersom de senaste årens NTU-undersökningar har genomförts under covid-19-pandemin, då fler i hushållet än tidigare arbetat eller studerat hemifrån, bör det nämnas att det för vissa kan ha medfört en minskad möjlighet att besvara enkäten ensam, och att känslan av anonymitet kan ha påverkats. Det kan i sin tur leda till att vissa frågor inte har besvarats, att svaren blivit tillrättalagda eller att enkäten inte har besvarats alls. Hur stor underrapporteringen är går dock inte att mäta, eftersom det inte är möjligt att veta vad eller hur mycket som inte har rapporterats i undersökningen.

Som nämnts är det också sannolikt att brott underrapporteras om gärningspersonen är någon som respondenten har en nära relation till. Det framkom som ett problem i de testintervjuer som gjordes inför Brås nationella kartläggning av brott i nära relationer (Brå 2014). Känslor som skuld och skam hos den utsatta, eller rädsla för repressalier från gärningspersonen, är exempel på faktorer som kan påverka möjligheten att överhuvudtaget få personer som har utsatts för brott i en nära relation att delta i studier.

2.2.4 Bortfall

2.2.4.1 Externt bortfall

Den designviktade svarsandelen för NTU 2023 är 36,0 procent. Det ger ett externt bortfall (även kallat objektsbortfall) på 64,0 procent, vilket är på samma nivå som i NTU 2022 (där det var 64,1 %). I NTU 2022 sågs en ökning av bortfallet efter att bortfallet tidigare år har legat stabilt strax under 60 procent (NTU 2018–2021). Även i andra undersökningar, som den nationella folkhälsoenkäten *Hälsa på lika villkor*²⁰ (genomförs av SCB på uppdrag av Folkhälsomyndigheten) syntes en liknande ökning av bortfallet under samma period.

I och med det ökade bortfallet i NTU 2022 gjorde SCB en bortfallsanalys. Resultaten visade att det ökade bortfallet främst var koncentrerat till grupper som generellt sett hade högre svarsfrekvens. Det innebär att även om bortfallet ökade totalt så blev skillnaderna sett till utbildningsnivå,

---

²⁰ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/om-vara-datainsamlingar/nationella-folkhalsoenkaten/>

födelseland och familjetyp mindre än tidigare. Skillnaderna sett till ålder blev däremot större.

När resultaten tas fram används ett viktningförfarande där man viktar upp svaren från underrepresenterade grupper för att resultaten ska vara så representativa som möjligt för befolkningen i stort.

I samband med leveransen av NTU 2023 har SCB tagit fram en så kallad representativitetsindikator (R-indikator) som mäter hur mycket svarsandelarna inom olika grupper varierar utifrån olika bakgrundsvariabler (se kalibreringsrapporten, bilaga 4). R-indikatorn varierar från 0–1, där 1 innebär att svarsandelarna är lika och den så kallade balansen är perfekt. Kortfattat kan man uttrycka att R-indikatorn är ett mått på undersökningens representativitet. R-indikatorn i NTU har legat mellan 0,608 och 0,626 under samtliga år sedan 2019. Trots att bortfallet har varit högre i de två senaste mätningarna har R-indikatorn varit något högre än tidigare år. Det indikerar att representativiteten inte har påverkats så mycket av den sjunkande svarsandelen när kalibreringsvikterna används.

Även om bortfallet hanteras genom viktning kan det fortfarande finnas risk för skevhet om bortfallet är direkt relaterat till det som är avsett att mätas, eftersom det inte kan korrigeras med hjälp av vikter. Det kan exempelvis handla om att brottsutsatta personer, eller personer som känner sig otrygga, deltar i undersökningen i lägre utsträckning – vilket skulle innebära att utsattheten och oron för brott underskattas. Förhållandet kan även vara det motsatta, alltså att brottsutsatta personer, eller personer som känner sig otrygga, deltar i större utsträckning än personer utan sådana erfarenheter, vilket i sådana fall i stället skulle innebära en överskattning.

Externt bortfall av den karaktär som just beskrivits kan medföra skevhet i resultaten. Det ska däremot tilläggas att om en undersökning görs vid upprepade tillfällen och orsakerna till skevhet är konstant över tid (så som att integritetskränkande brott är underrepresenterade) så kan resultaten fortfarande användas för att beskriva utveckling över tid eftersom graden av skevhet då är ungefär densamma vid varje mätpunkt.

2.2.4.2 Internt bortfall

Med internt bortfall (även kallat partiellt bortfall) menas att en person som medverkar i undersökningen inte besvarar alla frågor som ställs. I enkätundersökningar karaktäriseras det interna bortfallet av att vissa frågor inte

har besvarats eller att två svarsalternativ har markerats trots att endast ett har efterfrågats.

Storleken på det interna bortfallet beror på vilken datainsamlingsmetod som har använts. I webbenkäten finns logiska kontroller inbyggda, vilket gör att man till exempel inte kan lämna en fråga obesvarad eller ange fler svarsalternativ än vad som efterfrågas. Det gör att det interna bortfallet i webbenkäten är betydligt mindre än i postenkäten.

Det interna bortfallet i postenkäten är trots det väldigt litet (i genomsnitt 2,1 %) och bedöms generellt sett inte ha någon större betydelse för tolkningen av resultaten. Däremot varierar det interna bortfallet beroende på fråga, och en mer utförlig redogörelse för det interna bortfallet finns därför i bilaga 1.

2.2.5 Bearbetning

I NTU gör SCB kontroller i samband med datainsamlingen. När dessa data levererats till Brå görs vidare granskningar och rättningar för att bland annat korrigera felaktigt ifyllda enkäter.

För att minimera risken för fel pågår ett kontinuerligt arbete för att försöka automatisera en så stor del av bearbetningen som möjligt. I NTU granskas samtlig bearbetning dessutom av minst en person. Eftersom viss bearbetning måste göras manuellt uppstår det trots det ibland fel som leder till rättelser och korrigeringar. Oftast är korrigeringarna av mindre art och har liten eller ingen påverkan på de resultat som redan har publicerats, men oavsett grad korrigeras samtliga uppgifter som berörs så snart som möjligt. Om korrigeringarna har haft betydande effekt på redan publicerade resultat görs läsaren också uppmärksam på det i nästkommande årsrapport. Om korrigeringen dessutom kan ha betydelse för tillförlitligheten finns det beskrivet.

Det finns i dagsläget inga kända risker med bearbetningen av NTU 2023.

2.2.6 Modellantaganden

Inte relevant.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Inte relevant.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Det färdiga datasetet inklusive vikter och konstruerade variabler är sammanställt cirka fem veckor efter avslutad datainsamling. Publiceringen av resultaten görs cirka sex månader efter avslutad datainsamling.

3.2 Frekvens

Undersökningarna genomförs och redovisas årligen.

3.3 Punktlighet

Den 11 oktober 2023 publiceras resultaten från NTU 2023 i tre delar:

- Årsboken NTU 2023 med resultat på nationell nivå från samtliga frågeområden, publiceras tillsammans med ett tillhörande excel-appendix där samtliga resultat redovisas i form av exceltabeller, för riket som helhet och länsvis.
- Samtidigt publiceras den tekniska rapporten för NTU 2023.
- Resultatredovisningen för NTU 2023 tillgängliggörs i ett webbaserat statistikverktyg över samtliga frågeområden på nationell, regional och lokal nivå. Statistikverktyget är framtaget av Brå, och finns på Brås webbplats (www.bra.se).

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Resultaten från NTU 2023 presenteras på Brås webbplats den 11 oktober 2023. Det som då presenteras (och som presenteras årligen) är en omfattande huvudrapport (i pdf-format), som övergripande belyser resultaten från samtliga frågeområden i undersökningen, samt ett tillhörande appendix där samtliga resultat redovisas i form av exceltabeller, för riket som helhet och länsvis. I anslutning till huvudrapporten publiceras även den tekniska rapporten (i pdf-format) med fokus på undersökningens genomförande och kvalitet. Vidare tillgängliggörs resultaten i ett webbaserat tabellverktyg över samtliga frågeområden på nationell, regional och lokal nivå.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Materialet från NTU 2023 är tillgängligt för forskning och beställning av specialanpassad statistik från publiceringsdatumet. För att Brå ska kunna lämna ut resultat behövs en sekretessprövning och en prövning av Etikprövningsmyndigheten.

4.3 Presentation

Den årliga rapporten för Nationella trygghetsundersökningen innehåller en presentation av resultaten i tabeller och diagram, tillsammans med tolkningar och metodrelaterade kommentarer.

Pressmeddelanden skickas ut i samband med att statistiken publiceras.

På statistiksidorna på Brås webbplats (www.bra.se) presenteras statistik från NTU 2023 i pdf-format.

4.4 Dokumentation

Dokumentation om NTU 2023 finns i olika typer av arbetsmaterial, såsom bilagor över datainsamlingen från SCB, dokumentation av kvalitetsgranskningar samt den tekniska rapporten.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

NTU 2023 är den sjunde NTU som genomförs med den reviderade metod som användes för första gången i NTU 2017. Inga större förändringar har gjorts mellan undersökningstillfällena, med undantag för några justeringar som har påverkat enskilda resultat. För att läsa mer om hur resultaten i NTU 2023 förhåller sig till tidigare undersökningar, före och efter metodbytet, se avsnittet *Jämförbarhet över tid* i den tekniska rapporten.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Tack vare att urvalet i NTU är stort kan skillnaderna mellan flera olika grupper i befolkningen studeras med god statistisk tillförlitlighet. Trots det bör det noteras att det i en urvalsundersökning alltid finns en osäkerhetsmarginal, ett så kallat konfidensintervall, att ta hänsyn till vid varje skattat resultat. Det är därför att rekommendera att jämförande mellan olika grupper i befolkningen görs med hänsyn till utvecklingen över tid för respektive grupp, eftersom effekten av slumpmässig variation under ett specifikt år alltid är svårt att bedöma.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

5.3.1 ULF – Undersökningar av levnadsförhållanden

SCB genomför regelbundet *Undersökningarna av levnadsförhållanden* (ULF), och som en del i ett mycket omfattande frågebatteri finns där ett antal frågor om otrygghet och utsatthet för brott. Antalet frågor på området är dock begränsat, eftersom ULF främst belyser en mängd andra frågor inom det omfattande området levnadsförhållanden. NTU ger en långt mer detaljerad bild av otrygghet, utsatthet för brott och omständigheter kring de brott som de tillfrågade har utsatts för, eftersom undersökningen enbart

fokuserar på det. Dessutom skiljer sig undersökningarna åt gällande exempelvis kategoriseringar av brott, frågeformuleringar och referensperioder. Det innebär att det i de flesta fall inte är lämpligt att göra direkta jämförelser av nivåerna av utsatthet. Det är dock möjligt att jämföra materialen vad det gäller utvecklingen över tid. Även om brottstyperna inte är definierade på samma sätt, är det också möjligt att jämföra skillnaderna mellan olika befolkningsgrupper vad det gäller utsattheten för snarlika brottstyper.

5.3.2 Polisens trygghetsundersökningar

Ett av syftena med den nya datainsamlingsmetoden i NTU 2017 var att kunna följa utvecklingen över tid även på regional nivå och på polisområdesnivå, så att Polismyndigheten kan använda resultaten ända ut i landets 94 lokalpolisområden²¹.

En del polisregioner inom Polismyndigheten genomför dock egna lokala trygghetsundersökningar i kommuner och stadsdelar. Undersökningarna ger en lokal bild av trygghet och utsatthet för brott, men det finns inte någon nationell referens att jämföra resultaten mot.

Vid metodbytet för NTU 2017 har frågorna i möjligaste mån samordnats med de lokala trygghetsundersökningarna, men eftersom de ändå till stora delar skiljer sig från NTU vad det gäller frågeformulär och insamlingsförfarande, är det inte lämpligt att göra jämförelser mellan NTU och resultaten i dem.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Inte relevant.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Sedan 2019 tillhör NTU Sveriges officiella statistik (SOS). Notera att resultaten från perioden före NTU 2019 således inte är officiell statistik.

---

²¹ Polismyndigheten har en indelning i 95 lokalpolisområden, men eftersom ett av dem består av Arlanda flygplats och inte innefattar några privatbostäder genomförs NTU endast i 94 av dem.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (före den 30 juni 2009: 9 kap. 4 § sekretesslagen [1980:100]).

Vid behandling av personuppgifter gäller reglerna i EU:s dataskyddsförordning (GDPR)²², i den ursprungliga lydelsen, och lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (före den 25 maj 2018: personuppgiftslagen [1998:204]).

Inom statistikområdet finns också särskilda regler i lagen (2001:99) om den officiella statistiken och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

C Bevarande och gallring

NTU genomförs av SCB, som ansvarar för arkivering och gallring av sådana allmänna handlingar som SCB har framställt med anledning av uppdraget. Enligt 19 § lagen (2001:99) om den officiella statistiken ska personuppgifter gallras när de inte längre behövs för sitt ändamål. SCB gallrar personuppgifter tre månader efter uppdragets slutförande. De fysiska postenkäterna gallras av SCB efter sex månader. Övrigt undersökningsspecifikt material gallras av SCB 24 månader efter att det avidentifierade datamaterialet levererats till Brå (med avidentifierat menas här att inga data inkluderar några personnummer). Datamaterialet som levereras till Brå bevaras och arkiveras av Brå.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lag.

E EU-reglering och internationell rapportering

Ingen EU-reglering berör NTU.

F Historik

NTU genomfördes första gången 2006. Sedan 2014 har det pågått ett utvecklingsarbete av NTU, vilket 2017 resulterade i ett metodbyte som innebar förändringar i urval, datainsamlingsmetod och frågeformulärets

---

²² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

innehåll och struktur. Det medförde att resultaten från tidigare undersökningar, som genomförts med den tidigare metoden, inte längre ansågs vara fullt jämförbara med de nya resultaten. För att undvika ett brott i tidsserien, och fortfarande kunna studera utvecklingen över tid, omräknades resultaten från undersökningarna med den tidigare metoden.

G   Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Brottsförebyggande rådet (Brå)
Kontaktinformation	Sara Westerberg
E-post	sara.westerberg@bra.se
Telefon	08-527 58 513

Den här rapporten redogör för de tekniska aspekterna av Nationella Trygghetsundersökningen (NTU). Rapporten beskriver frågeformulärets uppbyggnad, undersökningens genomförande och möjliga felkällor, samt vad som har gjorts för att minimera effekten av eventuella felkällor.

Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention

Box 1386/Tegnérgatan 23, SE-111 93 STOCKHOLM
Tel +46 (0) 8 527 58 400, info@bra.se, www.bra.se

urn:nbn:se:bra-1134